

idem superior, cuius interest, in primo capitulo seu congregatione provinciali eorum tribus iudicibus ab ipsomet capitulo vel congregatione deligendis proponat, qui, computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis et obventionibus universis, ac oneribus, ut superius detractis, sedulo examinent quot religiosi homines in unoquoque monasterio, conventu et domo regulari, iuxta Religionis et proprii instituti morem, victum et vestitum in communi habentes competenter valeant sustentari: tum eorundem bonorum, reddituum, eleemosynarum et onerum praecisam notam ipsimet congregationi capitulove provinciali exhibeant, ut in illo, diligenter omnibus discussis, cuicumque familiae, conventus, monasterii et domus regularis quovis nomine nuncupatae in singulâ quaque provinciâ certus earum tantum personarum numerus communi patrum capitularium voto praefigatur, quae redditibus, eleemosynis et obventionibus, ut superius, sufficienter ali possint.

Tempus unius anni ad praedicta exequenda.

§ 3. Ne vero superiores, qui id praestare debent, serius aut remissius quam par est, muneri suo satisfaciant, mandavit ac mandat Sanctitas Sua ut infra annum, a die dati praesentis decreti computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apostolicae singuli mittant, numerumque familiae singulorum conventuum, monasteriorum et domorum huiusmodi regularium, capituli vel congregationis provincialis sententia et auctoritate praefinitum, iidem superiores Ordinum, Congregationum et institutorum quorumcumque, tam generales et provinciales, quam locales omnes perpetuo servare omnino teneantur.

Superioribus inobedientibus poenae infliguntur.

§ 4. Eos autem superiores, cuiuscumque status, gradus et conditionis existant, qui praedicta omnia praefixo termino non

praestiterint, vel numerum huiusmodi praescriptum quovis modo augere praesumpserint, privationis omnium officiorum, quae tunc temporis obtinebunt, vocisque activae et passivae, ac ad omnia suae religionis officia et gradus inhabilitatis perpetuam poenam eo ipso incurere, atque aliis etiam gravioribus ad Sanctitatis Suae et successorum suorum arbitrium infligendi poenis subiacere voluit et declaravit.

§ 5. Vult praeterea Sanctitas Sua per hoc decretum, eiusdem Congregationis Reformationis Apostolicae secretarii manu subscriptum, consuetisque almae Urbis locis affixum et publicatum, omnes et singulos Ordinum regularium superiores, ad quos spectat, perinde affici ac si fuisset cuilibet personaliter intimatum.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus apostolicis, privilegiis, statutis, indultis, necnon aliis contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die iv decembris mdcv, pontificatus eiusdem S. D. N. anno i.

Dat. die 4 decembris 1605, an. pont. 1.

XXI.

Quod fratres Ordinis Carmelitarum discalceatorum possint ubique de solâ licentiâ Ordinarii nova construere monasteria¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Ad Ecclesiae militantis (cuius regimini, licet immeriti, divinâ disponente clementiâ praesidemus) amplitudinem

¹ Consonat Conc. Trident. sess. xxv, cap. iii, in fin. — De Ordine Carmelitarum vide in Const. Lxxviii, Honorii iii *Ut vivendi* tom. iii pag. 415.

Exemplorum fides.

Clausula derogatoria.

Et ordium.

nihil magis necessarium, quam perfectorum militum Christi multitudinem existimamus.

Causae huius constitutionis.

§ 1. Cum igitur, sicut magno cum spiritali gaudio nostro accepimus, dilecti filii religiosi Ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo, Carmelitæ Discalceati nuncupati, tam in Hispaniarum regnis, quam in Italiae et novi orbis, aliisque mundi partibus, pergant assidue Deo et Ecclesiae sanctae suae perfectum exhibere famulatum, non solum ipsi Deo per orationem et contemplationem sedulo vacantes, verum etiam animarum salutem exemplo et doctrinâ sollicitè procurantes, cumque in dies fructus uberiores et dictae Religionis propagatione, benedicente Domino, sperandi sint; nos ad ea, quæ religiosorum eorundem augmento cedere possunt, concedenda, atque ea, quae illis in hoc impedimentum aliquod afferre dignoscuntur, removenda merito propensiores sumus.

Carmelitæ possunt ubique domos aedificare de solo consensu Ordinariorum.

§ 2. Quare motu proprio, et ex certâ scientiâ, ac merâ deliberatione nostrâ, deque apostolicae potestatis plenitudine, eiusdem Ordinis Carmelitarum Discalceatorum superioribus et religiosis, ut ubique locorum, cuilibet¹ in districtu suo (iuxta litterarum felicis recordationis Clementis Papæ VIII praedecessoris nostri super erectione congregationis Italiae praedicti Ordinis, sub datâ die xii novembris anni Domini mdc, pontificatus sui anno ix, expeditarum formam et tenorem², quem praesentibus pro expresso haberi volumus) domos et monasteria, iuxta Concilii Tridentini decreta, de solâ licentiâ Ordinariorum, nullo aliarum personarum cuiusvis Ordinis, etiam regularium, requisito consensu, condere, fundare et erigere valeant, auctoritate

¹ Aptius Cherub. legit *cuilibet* (R. T.).

² Quas require in tom. x pag. 619 (R. T.).

³ Vide supra, pag. 21 huius vol. (R. T.).

apostolicâ, tenore praesentium, licentiam ac facultatem concedimus et indulgemus.

§ 3. Non obstantibus eiusdem Clementis praedecessoris, quæ incipit *Quoniam ad institutam*, sub datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die xxiii iulii mdciii. pontificatus sui anno xii, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et cuiusvis alterius Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis aliis Ordinibus ac eorum superioribus et personis, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, in contrarium praemissorum, quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Transumptorum fides.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die xii decembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 12 decembris 1605, pontif. an. 1.

XXII.

Erectio banchi depositorum Sancti Spiritus in Saxia de Urbe¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. A pontificatus nostri primordio clamores, quos a multis annis citra in

Conturbantibus mercatoribus, inducta de-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

cessitas erigen-
di mensam num-
mulariam in ar-
chihospitali S.
Spiritus.

hac aliam Urbe nostrâ a viduis, pupillis, locis piis et curialibus, qui eorum pecunias ob decoctionem mercatorum et publicorum capsorum amiserunt vel eas cum maxima iacturâ et non sine ingentibus expensis mediante discussione bonorum recuperare nituntur, intelleximus, ita mentis nostrae dolores excitaverunt, ut (cum haec notabile damnum rei privatae ac publicae attulerint et afferant) eis aliquod remedium dare cogitaverimus; et proinde in archihospitali nostro sancti Spiritu in Saxiâ de eâdem Urbe, quod bona stabilia magni valoris possidet (et in quo cum¹ diversa pia opera in educandis infantibus ibi expositis, ac curandis infirmis ibi recursum habentibus, ac aliis quampluribus exercentur, in eo etiam hoc pium opus exerceri posset) publicum bancum depositorum pro commoditate ibidem sponte pecunias suas deponentium, ad hoc ut (mediante obligatione honorum dicti archihospitalis pro dictis depositis) indemnitati deponentium tute provideatur, erigere et instituere duximus; dictoque negotio etiam diu pro indemnitate dicti archihospitalis cum dilecto filio Octavio Tassano illius moderno praeceptore ac aliis probis et expertis viris examinato, ipsi in eam, ut² ex praemissis magna dicto archihospitali resultaret utilitas, descenderunt sententiam, si eidem Octavio praeceptori partem dictarum pecuniarum, ut praefertur, deponendarum in emptionem locorum Montium non vacabilium (quae semper et illico pro commoditate suas pecunias repetentium, in eventum illarum repetitionis, pecuniâ numeratâ deficiente, in

promptu essent et vendi possent) convertendi facultatem concederemus et auctoritatem.

§ 2. Nos igitur, qui¹ in supremo militantis Ecclesiae solio divinâ dispositione constituti ad ea, per quae publicae et privatae utilitati, dictaeque Urbis curialium et aliarum personarum indemnitati valeat salubriter provideri, libenter intendimus; motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ nostrâ scientiâ ac de apostolicae potestatis plenitudine, in dicto archihospitali, et loco inibi vel alibi, prout melius videbitur, ad publicam commoditatem deputando, unum bancum perpetuum depositorum nuncupandum, per capserium et alios illius ministros (qui Ordinem sancti Spiritus sub Regulâ sancti Augustini, cuius dictum archihospitale existit, professi fuerint) regendum et gubernandum, in quo omnes et singulae pecuniarum summae, etiam cuiusvis quantitatis existentes, ab eas deponere volentibus gratis et absque aliquâ pecuniarum etiam minimae partis a dictis personis pro huiusmodi depositis exactione deponantur et tute conserventur, sine aliquo praepiudicio Montis Pietatis de Urbe, perpetuo erigimus et instituimus;

§ 3. Illoque sic erecto et instituto, ut illud, aliquo servato ordine, recte et feliciter ad quorumcumque satisfactionem administraretur, quod² de caetero perpetuis futuris temporibus in dicto archihospitali una capsula in camerâ praedicti Octavii et pro tempore existentis dicti archihospitalis praeceptoris conservanda, in qua pecuniae praedicti banchi reponantur, conficiatur, eaque tribus differentibus clavibus (quarum unam dictus prae-

Paulus dictam
mensam num-
mulariam erigit.

Capsam pecuniarum tribus clavibus observatam penes praeceptorem custodiri mandat.

¹ Vocem qui nos addimus (n. T.).

² Huiusmodi particula quod afficit omnes § seq. ipsa vero pendet a verbis statuimus et ordinamus in fine § II (n. T.).

¹ Part. cum adiciamus, et paulo post exercentur legimus pro exercentur, quia syntaxis defectiva nobis visa fuit (n. T.).

² Loco ut lege quod, et intellige: in eam descenderunt sententiam, quod... magnam resultaret utilitas, si eidem Octavio, etc. (n. T.).

Hypothecalis,
pro deponen-
tium indemnitate,
eius bonis.

Datâque facultate emendi
Loca Montium
non vacabilium.

ceptor, aliamque praedicti archihospitalis domus magister, et reliquam claves huiusmodi dicti banchi thesaurarius seu capserius pro tempore existentes habeant) obseratur; ac praeceptor, necnon magister domus, ac thesaurarius seu capserius praedicti dictam capsam coniunctim (et non separatim, ac de per se, aut unus absque alio) aperire, nec alter alteri clavem suam confidere aut accomodare,

Pecunias in
alios usus distrahi velat.

§ 4. Minusque pecunias in dicto banco pro tempore existentes, aut etiam minimam illarum partem seu quantitatem, ad alios quantumvis necessarios et utiles usus, quam in emptionem locorum Montium non vacabilium huiusmodi, convertere, aut super eis, etiam pro urgentissimis ipsius archihospitalis necessitatibus, sub poenâ illorum nullitatis, aliquos contractus inire aut conficere possint nec debeant; ac proinde dictae pecuniae ex pecuniis et redditibus dicti archihospitalis provenientes (ne in alios, quam praedictos, usus convertantur, aut invicem confundantur) separentur;

Duo millia scutorum semper penes capserium relinquenda.

§ 5. Et in dictâ capsâ (ad hoc ut promptae pecuniae occurrentibus eas dictim repetentium¹ necessitatibus habeantur) quaedam, eaque conveniens, pecuniarum quantitas semper et continuo conservetur; et ob id bis mille scuta circiter in manibus dicti thesaurarii seu capserii pro quotidianis minoribus solutionibus faciendis dumtaxat relinquuntur, ita ut, dum aliqua maior solutio facienda erit, id ad praedicti praeceptoris et magistri domus notitiam deveniat;

Semel in hebdomada rationes per eum reddendae.

§ 6. Semelque saltem in hebdomadâ et saepius, prout dicto praeceptori videbitur, per praeceptorem ac magistrum domus praedictos computa depositorum tunc factorum (ad hoc ut a praedicto thesaurario seu capserio pecuniae si plures,

quam opus fuerit, habuerit, auferantur, et in capsâ, ut supra, reponantur, aut ipsi aliae pecuniae, prout temporis exegerit necessitas, tribuantur) reveideantur;

§ 7. Dictusque praeceptor quolibet annos et Romanum Pontificem pro tempore existentem de emolumentis praemissorum occasione factis certiorare et notificare teneatur;

§ 8. Dictaeque capsae computa¹ singulis saltem tribus mensibus vel aliâs, prout etiam expediens videbitur dicto praeceptori pro tempore existenti, ab universâ dicti archihospitalis congregatione [qualibet hebdomadâ] coram dicto praeceptore cum interventu non solum principalium illius officialium, verum etiam procuratoris ac advocati et notarii [fieri solita], reveideantur;

§ 9. Quodque ipsius banchi capserius pro tempore existens ac praeceptor et magister domus, seu alii ministri, cambia, recambia, incettas, dictas cedulas, et nullum aliud genus negociationis exercere seu admittere possint, sed praedictus thesaurarius seu capserius dicti banchi merus depositarius esse, nec de dictis pecuniis disponere, aut illas in alios usus, quam locorum Montium emptionem, et usus huiusmodi, convertere debeat;

§ 10. Et libris, in quibus praedicta deposita describentur, eadem prorsus fides in iudicio et extra iudicium adhibeatur, quodque partitae ex dictis libris extractae et a praeceptore et magistro domus, necnon thesaurario seu capserio praedictis, vel duobus ex ipsis subscriptae, in iudicio et extra fidem faciant, perinde ac si partitâ et cum decreto iudicis extractae fuissent; dictusque thesaurarius seu capserius, et quicumque alii dicti banchi

¹ Ut turbatissimam seq. syntaxin reordines, huc refere verba quae uncinis inclusimus qualibet hebdomadâ fieri solita, quae extra locum suum vagantur (n. T.).

Certiorato de omnibus semel in anno Summo Pontifice per praeceptorem.

Computa singulo trimestri in congregatione generali examinanda.

Nullum aliud negociationis genus exercendum.

Libris partitae et integre standae fides.

¹ Edit. Main. habet repetentibus (n. T.).

ministri, ad omnem dictorum deponentium vel interesse habentium requisitionem, partitas ex dictis libris depositorum huiusmodi, ad effectum exhibendi in iudicio et extra illud pro creditorum suorum consequutione vel alia opportuna probatione, tradere et extrahere¹;

Bona omnia archiepiscopalis pro depositorum securitate hypothecata.

§ 11. Ac pro huiusmodi pecunias deponentium, securitate quaecumque dicti archiepiscopalis immobilia, mobilia ac semoventia bona in ampliori Camerae et quaecumque alia iuris valida forma obligata et hypothecata sint et intelligantur, illaque sic obligata et hypothecata existant; dictique deponentes ad illa promptam et paratam executionem, ac si instrumenta publica obligatione Camerali vallata essent, habere, et, in eventum non restitutionis pecuniarum ab eis pro tempore depositarum dictorum bonorum realem, corporalem et actualem possessionem, seu quasi, absque vitio spolii et attentatorum ac alicuius iudicis seu Curiae decreto vel mandato, pro concurrenti pecuniarum eis tunc restituendarum quantitate, apprehendere, et apprehensam continuare, et² retinere, illaque quibusvis personis sub quibuscumque pactis et conditionibus et precio sibi beneviso locare, arrendare, ac illorum fructus et emolumenta percipere, exigere, levare, dictaque bona vendere et alienare, ac de eis libere disponere possint et valeant;

Pecuniae depositae sequestro non subiacent.

§ 12. Quodque pecuniae in dicto banco pro tempore deponendae, quamdiu in eo fuerint, a quoquam cuiusvis crediti occasione sequestrari non possint, et, quocumque sequestro non obstante, praedictus capserius, ad omnem et simplicem illorum, qui eas deposuerint, requisitionem, eis, etiam absque aliqua poena et periculo iteratae solutionis, solvere et

¹ Haec subintellige debeant (R. T.).

² Coniunct. et redundans videtur (R. T.).

restituere possit et valeat, itidem perpetuo statuimus et ordinamus.

§ 13. Et pro praemissorum inviolabili observatione dicti archiepiscopalis praepetori ac magistro domus, necnon ipsius banchi thesaurario seu capserio, aliisque illius ministris et personis, ac quibuscumque aliis, ad quos nunc spectat et pro tempore quomodolibet, spectabit, quosque dictum negotium tangit aut tangere poterit quomodolibet in futurum, ne (ultra alias poenas a iure communi inflictas) sub privationis quorumcumque beneficiorum et officiorum per eos pro tempore obtentorum, ac inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, ac etiam perpetuae infamiae, necnon excommunicationis maioris latae sententiae (a qua non nisi a nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente, ac in mortis articulo, absolutionis beneficium consequi possint) ipso facto incurrendae poenam, praemissis in toto vel in parte contradicere, aut ab eis, seu illorum aliquo, quovis praetextu, causa vel occasione recedere audeant seu praesumant, sed ea ac eorum singula inviolabiliter et inconcusse observare et adimplere¹, ac ab aliis, quantum in se erit, observari et adimpleri mandent et faciant, itidem perpetuo praecipimus et mandamus.

Poenae spirituales et corporales contra ministros praedicta non observantes.

§ 14. Dictique archiepiscopalis praepetori et aliis illius ministris praedictis, quod praedictas pecunias pro tempore, ut praefertur, deponendas, seu earum partem, in emptionem tot locorum Montium non vacabilium (ad hoc ut illarum restitutionis tempore adveniente dicta loca quantocius vendi, dictaque pecuniae, quibus debentur, restitui possint) convertere, et fructus interim ex eis provenientes, percipere, exigere et levare, ac in dicti archiepiscopalis usus et utilitatem convertere;

Data facultas emendi loca Montium non vacabilium.

¹ Subintellige debeant (R. T.).

Data facultas statuta edendi, publicandi, etc.

§ 15. Quodque pro felici et salubri dicti banchi, ac illius personarum et rerum suarum regimine et directione, quaecumque statuta et ordinationes, capitula et decreta, licita tamen et honesta ac sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis non contraria, condere, et, quoties sibi opportunum videbitur, condita mutare, alterare et declarare, ac pro eorum arbitrio edicta publicare, imprimi et affigi facere, ac subscribere, aliaque in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna facere, dicere, gerere et exequi possint et valeant, similiter perpetuo concedimus et indulgemus.

Clausulae.

§ 16. Decernentes praesentes et desuper faciendas litteras de subreptionis obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari seu impugnari, aut alias quomodolibet infringi, vel retractari, seu invalidari, aut ad viam et terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam vocari, aut adversus eas quodcumque, iuris et facti, vel iustitiae aut gratiae, remedium intentari, impetrari, vel concedi nullatenus umquam posse, sed illa semper et perpetuo validas et efficaces fore et esse, ac ab omnibus, ad quos spectat et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque ab omnibus et singulis censi, et ita per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales (sublatam eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§ 17. Non obstantibus praemissis, necnon felicis recordationis Pauli II ac aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae non

alienandis, quatenus opus sit, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon etiam dictorum archiepiscopalis et Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem archiepiscopali et Ordini, eiusque praepetori, ac superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides.

§ 18. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, et manu alicuius notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris die XIII decembris MDCV, pontif. nostri anno 1.

Dat. die 13 decembris 1605, pontif. an. 1.

XXIII.

Revocatio exemptionum omnium a solutione onerum reverendae Camerae apostolicae quibuscumque concessarum, cum innovatione constitutionum desuper a praedecessoribus editarum¹.

¹ Specialem revocationem exemptionum, quoad solutionem subsidii triennalis, habes notatam in Const. xxix Pauli IV, *Cupientes*, tom. VI pa-

Paulus Papa V.

ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In maximis rerum difficultatibus et in iis reddituum Camerae nostrae Apostolicae angustiis, in quibus (ob ingentes sumptus, tum ex causâ bellorum quae contra Turcas in Hungariâ superioribus annis gesta sunt, tum etiam ex caritate annonae qua urbs Roma et Status noster Ecclesiasticus diu multumque laboravit, per Sedem Apostolicam et Camerae praedictam praecipue factos) eadem Camera nunc constituta reperitur, aliquod ipsi Camerae levamen et subsidium afferre cupientes, ea interdum facere cogimur, quae libenter praetermitteremus, si aliâ ratione nostris et praedictae Camerae ac Sedis necessitatibus consulere valeremus.

Causae huius revocationis.

§ 1. Cum itaque, praeter diversas introituum Sedis et Camerae praedictorum alienationes et pignorationes, sive in perpetuum, sive ad tempus, nonnullis de causis a nostris praedecessoribus Romanis Pontificibus factas, plures immunitates ac exemptiones a solutionibus dohanarum et gabellarum, onerum, impositionum et vectigalium Camerae nostrae Apostolicae debitorum, nec non pleraeque aliae concessionones et gratiae infrascriptae diversis communitatibus, universitatibus, baronibus, domicellis et aliis nostris et sanctae Romanae Ecclesiae feudatariis et subditis, etiam qualificatis, ab eisdem praedecessoribus nostris ac a nobis forsân et Sede Cameraeque praedictis, necnon a legatis et aliis officialibus, communitatibus et universitatibus, sive in perpetuum sive ad tempus concessae reperiantur, ex¹ hisque non solum eiusdem Camerae et Sedis Apostolicae redditus et proventus non

gina 557. Aliam autem revocationem generalem vide in Const. VI, Sixti V, *Inter varias*, tom. VIII pag. 578.

¹ Perperam edit. Main. habet *et hisque* (R. T.).

modicam patiantur diminutionem, sed etiam, ut plurimum, id, quod divitibus et bonis temporalibus affluentibus per exemptiones et concessionones huiusmodi exemptionibus publicis ab eis debitis remittitur, in aliorum minus divitum et affluentium gravamen redundet, contra omnem iuris et aequitatis rationem et impositionum dictorum onerum naturam, quae omnes aequaliter, pro ratâ honorum et rerum quae possident, comprehendere deberet (qua de causâ multae pauperum, atque communitatum et universitatum Status nostri Ecclesiastici querelae ad nos delatae fuerunt); nos, ut omnibus in praemissis iustitia aequaliter tribuatur et Camerae nostrae necessitatibus subveniatur, ab aequitate minime alienum esse existimavimus, ut ea quae ex gratiâ et privilegio, ab eâdem Sede et Camera et aliis quibuscumque eius officialibus et ministris atque communitatibus et universitatibus, diversi personis concessa fuerunt et subtracta, eidem Sedi et Camerae communitatibusque et universitatibus, a quibus onera eidem Camerae persolvuntur et caetera publica onera supportantur, iustitiâ et aequitate ac dictae Sedis et Camerae difficultatibus ita exigentibus, restituamus, quinimmo id aequius ferendum esse, quam si novis impositionibus populos nobis subditos, sicut in similibus occasionibus aliâs nostros praedecessores praedictos fecisse accepimus, gravaremus.

§ 2. Propterea motu proprio et ex certa scientiâ, ac maturâ deliberatione nostrâ, deque apostolicae potestatis plenitudine, nonnullorum etiam praedecessorum nostrorum, et praesertim felicitis recordationis Pauli III, Iulii III, Pii V et Clementis VIII Romanorum Pontificum, in similibus non tam forsân gravibus necessitatibus, vestigiis inhaerentes, quascumque eorumdem et aliorum Romanorum Pontificum (et praesertim ipsius

Innovatio bullarum editarum super revocatione exemptionum.

Pii V, quae incipit *Et si ea*¹, sub datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die VIII iunii MDLXVI, pontificatus sui anno 1) editas constitutiones huiusmodi exemptionum et immunitatum revocatorias (quarum tenores praesentibus pro expressis ac de verbo ad verbum insertis et registratis haberi volumus) confirmantes, approbantes et innovantes,

Revocatio exemptionum omnium a solutione onerum Cameralium.

§ 3. Hac nostrâ perpetuo valiturâ constitutione, omnes et quascumque exemptiones et immunitates a solutione subsidii triennalis, quaterni carnis, taxarum equorum, talearum, censuum, archivii, fogliettae, tiremii, utensilium, nec non dohanarum, gabellarum, dationum, impositionum et aliorum onerum cameralium quorumcumque, et quae etiam per communitates et universitates pro eorumdem onerum cameralium solutione et publicorum munerum supportatione indicta et imposita existunt, ac exigi solita sunt;

Concessionumque de poenis malefactorum et aliis redditibus Camerae.

§ 4. Necnon caeteras gratias et concessionones, ac provisiones, et assignationes super Camerae praefatae redditibus et iuribus, poenarum quoque malefactorum applicationes, appropriationes, ac illarum, et cancellariarum sive hancharum, tam civilium quam criminalium, ac secretariarum et illarum emolumentorum ac honorum, et iurium ipsius Camerae, cuiusvis qualitatis et quantitatis, in praedictum ipsius Camerae per quoscumque praedecessores nostros ac nos et Sedem Apostolicam, etiam motu proprio et consistorialiter, ac S. R. E. camerarium et Camerae praedictas, seu etiam legatos, vicelegatos, gubernatores, officiales et ministros, quibusvis communitatibus, universitatibus, nec non familiis nobilibus, ducibus, marchionibus,

¹ Huiusmodi Pii V Const. in Bull. non extat (R. T.).

comitibus et quibusvis aliis personis, quacumque dignitate fulgentibus, etiam ratione guberniorum et aliorum officiorum et munerum eis commissorum, et ex quavis causâ, etiam in recompensam laborum, damnorum passorum, expensarum vel meritorum, seu illorum intuitu, et aliâ quantumvis urgentissimâ ac de necessitate exprimentâ causâ, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, et cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu, scientiâ, et potestatis plenitudine similibus, etiam si in appaltuum seu locationum cameralium instrumentis promissum et cautum sit eas observari debere, appaltatoresque et conductores ad illarum observationem teneri, ac illas quomodocumque et qualitercumque hactenus, in genere vel in specie, concessas, datas, factas et emanatas, et inde sequuta quaecumque etiam auctoritate iudicis, perpetuo revocamus, cassamus, tollimus, abrogamus et annullamus, ac viribus et effectu prorsus evacuamus: ac revocata, cassa, sublata, abrogata et annullata, viribusque et effectu vacua perpetuo fore et esse, neque in possessorio, neque in petitorio cuiquam suffragari posse seu debere;

§ 5. Ac provisiones, assignationes, poenas malefactorum, emolumenta, vectigalia, et alias res, bona et iura praedicta, ex huiusmodi nostrâ revocatione, restituta eidem Camerae (et non aliis quibus forsân locati et appaltati reperiantur redditus et proventus dictae Camerae, licet, antequam exemptiones, concessionones et assignationes supradictae emanassent, aliter dispositum fuerit) omnino deberi (ac ad illa omnia et singula Camerae ipsam (necnon communitates et universitates pro gabellis ac datis ab eis exigi solitis pro dictorum onerum cameralium et publicorum solutione et supportatione) eo ipso, absque aliâ adeptâ

Qui omnes Camerae restituti censentur.

seu recuperatâ possessione, restitutam et reintegratam fore et esse et censi;

Clausulae praeservativae.

§ 6. Ac praesentes nostras litteras perpetuo validas et efficaces existere; nec ex eo, quod quicumque interesse habentes, et praetendentes, vocati et auditi non fuerint, de nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, seu alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, aut aliâs quovis praetextu infringi, revocari, aut adversus illas quodcumque gratiae vel iustitiae remedium impetrari ullatenus posse;

Clausula sublatâ, etc.

§ 7. Sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, ac ipsum S. R. E. camerarium, Cameraeque Apostolicae clericos praesidentes (sublatâ eis et eorum cui-libet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus et declaramus.

Praeservatio exemptionum de iure competentium.

§ 8. Volumus autem, ac per easdem praesentes declaramus, nostrae intentionis non esse revocare exemptiones et immunitates quibusvis personis ecclesiasticis, tam saecularibus quam regularibus, de iure competentes;

Legalisque seu gubernatoribus praesentibus concessarum.

§ 9. Neque concessionem poenarum maleficiorum S. R. E. cardinalibus, ratione legationum et guberniorum illis commissorum, nominatim et in specie factas, quas unumquemque, legationibus seu guberniis praesentibus dumtaxat duranti-bus, iuxta concessionem eis respective factas, percipere posse permittimus.

Et ex causa nonnulla data-rum.

§ 10. Praeterea a praesenti nostrâ revocatione excipimus et exceptas esse volumus et declaramus immunitates, exemptiones, ac alias concessionem quibusvis communitatibus, universitatibus aut aliis particularibus personis ex causâ vere one-

rosâ, videlicet congruae et effectualis solutionis pecuniarum, concessas, quas tamen ipsae communitates, universitates et particulares personae in eadem Camera, citato commissario generali, verificare, et in ipsâ Camera examinari et admitti facere teneantur, nisi aliâs pro talibus verificatae, examinatae et admissae fuerint, quia dicto casu ad novam probationem et verificationem eas teneri nolumus.

Vel ratione appaltuum.

§ 11. Excipimus etiam exemptiones et immunitates ratione appaltuum concessas;

Aut cardinalibus, vel camerariis, sive curialibus competentium.

§ 12. Necnon S. R. E. cardinalibus ratione dignitatis cardinalatus, et camerariis, qui in eadem Camera sederunt, concedi solitas, ac etiam exemptiones, quibus ad praesens praelati et officiales Romanae Curiae, et praelati domestici, cubicularii secreti, et secretarii nostri gaudent;

Ob numerum quo duodecim filiorum.

§ 13. Ac demum illas ob numerum duodecim filiorum concessas; quas tamen ad terminos constitutionis eiusdem Pii IV et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum super similibus exemptionum declaratione editarum (et ad illas tantum, et pro eo tempore, et personis, ac eo modo et formâ, quibus de iure communi illis competit, ac aliâs iuxta ipsius iuris communis et supradictarum ac aliarum apostolicarum constitutionum dispositionem) reducimus; neque aliter, quam ut praefertur, illis, sive in petitorio sive in possessorio, suffragari volumus ac decernimus.

Praeceptum quod legati et gubernatores observent bullam Sixti V.

§ 14. Districtius inhibentes legatis, vicelegatis, gubernatoribus et officialibus praedictis, et aliis quibuscumque, ad quos spectat et in futurum spectabit, ne ex poenis maleficiorum, seu aliis Camerae praedictae iuribus quibuscumque, quidquam capiant seu percipiant, sed provisionibus eis assignatis contenti sint, et circa poenas maleficiorum constitutionem recolendae memoriae Sixti Papae V

etiam praedecessoris nostri, desuper editam, omnino attendant et observent.

Inhibitio Cameralibus, de aliis exemptionibus admittant.

§ 15. Appaltatoribus vero, thesaurariis, vicethesaurariis, depositariis, commissariis, exactoribus et caeteris agentibus et ministris dictae Camerae, ne, contra praesentium formam, provisiones, concessionem, assignationesque praedictas de caetero solvant, aut exemptiones, gratias et immunitates (nisi ut supra exceptas et eas quas in eadem Camera Apostolicâ ex causâ onerosâ praedictâ concessas fuisse, citato eiusdem Camerae commissario generali, verificatum, et quae pro talibus in eadem Camera admissae fuerint) admittant; et, si secus solverint vel ad miserint solutiones huiusmodi ac exemptiones ipsas nulli eorum¹ in eorum computis in eadem Camera admitti volumus, sed eorum damno cessuras esse declaramus.

Exequutorum deputatio.

§ 16. Quocirca dilectis filiis camerario, vicecamerario, thesaurario et clericis praesidentibus Camerae praefatae, caeterisque ad quos spectat, committimus et mandamus, quatenus praesentem nostram constitutionem, et in ea contenta quaecumque, firmiter et inviolabiliter observent et faciant ab aliis observari.

Clausula derogatoria.

§ 17. Non obstantibus praemissis, et, quatenus opus sit, nostrâ de non tollendo iure quaesito, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon statutis, privilegiis, indultis, concessionibus, exemptionibus, immunitatibus et litteris apostolicis, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, et cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam in vim contractus, et quovis alio robore et cautelâ firmatis, editis, emanatis et seu factis, ac pluries et iteratis vicibus confirmatis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis (etiam

¹ Subde indemnitati, vel quid simile or. r.

si in eis caveatur expresse, quod nullo umquam tempore sub similibus vel dissimilibus exemptionibus, immunitatibus et gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis quibuscumque contrariis dispositionibus pro tempore edendis comprehendantur, sed semper ab illis exceptae, et, quoties illae emanarent, toties in pristinum et validissimum statum, etiam sub posteriori datâ per eos, quibus concessae sunt, eligendâ, restitutae, repositae et plenarie reintegratae, et denuo concessae sint et esse censeantur; necnon pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret), tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, specialiter et expresse ac latissime derogamus ac derogatum esse volumus.

Iussio publici.

§ 18. Caeterum, ut praesentes litterae ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, et simili auctoritate decernimus, ut ad valvas basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, ac in acie Campi Florae per aliquem ex cursoribus nostris publicari, et illarum exempla ibidem affixa relinqui, quae sic publicatae et affixae omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficiant et arcent, ac si illorum unicuique personaliter notificatae et intimatae fuissent;

Transumpturum fides.

§ 19. Utque earundem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem fides in iudicio et extra habeatur, quae ipsis prae-

sentibus haberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xxiii decembris mdcv, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 23 decembris 1605, pontif. an. 1.

XXIV.

Innovatio et extensio constitutionum Pii IV, Pii V, Gregorii XIII et Clementis VIII contra extrahentes de Statu Ecclesiastico terrisque ei etiam mediate subiectis frumenta, blada, legumina, animalia et alia annonam et grasciam concernentia, cum revocatione indultorum omnium et licentiarum quomodolibet similia extrahendi concessarum.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Inter gravissimas curas, quas pro nostro munere assidue sustinemus, illa postrema non est, in quam nobis totis viribus incumbendum esse ducimus, ut nimirum almam Urbem nostram et universam ecclesiasticam ditionem, annonae caritate iamdiu graviterque laborantem, quantum cum Domino poterimus, liberemus, utque frumentorum et aliarum rerum ad communem vitae usum et sustentationem pertinentium copiam in ipsa Urbe et ecclesiastica ditione conservari, populosque nobis subditos fertilitate, quae eis a Domino conceditur, perfrui posse procuremus. Ad quae praestanda tum praecipua nostra erga ipsos subditos nostros caritate inducimur, tum nonnullorum pie memoriae Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, qui in hanc ipsam curam diligenter incubuerunt, exemplo movemur.

Pius IV prohibuit extractionem frumentorum.

§ 1. Dudum siquidem provide ac prudenter felicitis recordationis Pius Papa IV

ad praedictis opportune consulendum per suam editam constitutionem¹ sub datum Romae apud sanctum Marcum idibus augusti, anno sexto, quae incipit *Inter multiplices curas*, omnes et quascumque licentias et facultates extrahendi frumenta, blada et legumina ex provinciis, civitatibus, terris et locis S. R. E. mediate vel immediate subiectis, praeterquam ex causâ vere onerosâ, videlicet solutionis et exbursationis pecuniarum, eâtenus quomodolibet quibusvis concessas revocando, ne de caetero a dictis provinciis, civitatibus, terris et locis, frumenta, blada et legumina aliqui, praeterquam ex dictâ causâ, extraherent, sub certis poenis expresse prohibuit;

§ 2. Quam revocationem, prohibitionem, necnon alia in dictâ constitutione contenta, sanctae memoriae Pius Papa V per aliam suam constitutionem², quae incipit *Romani Pontificis providentia circumspecta*, confirmavit et innovavit, ac illam et illa ad licentias et facultates quodcumque genus grasciae (etiam in carnibus, ovibus, agnis et aliis animalibus, necnon oleo ac rebus aliis quibuscumque consistentis³) extendit et ampliavit;

§ 3. Et deinde pie memoriae Gregorius Papa XIII per quasdam suas sub datum die xviii decembris mdlxxvii, pontificatus sui anno vi⁴, omnibus et singulis communitatibus, universitatibus, ac quibuscumque personis in virtute sanctae obedientiae, et sub indignationis suae ac excommunicationis latae sententiae poenis inhibuit, ne quovis praetextu, directe vel indirecte, cuiusvis generis frumenta, blada, legumina, atque animalia

¹ Const. cxvii, *Inter multiplices*, tom. vii, pag. 376.

² Const. clxx, *Romani*, tom. vii, pag. 848.

³ Hic deest verbum *concernentes* vel *extrahendi* (R. T.).

⁴ Const. lxxvi, *Volentes*, tom. viii, pag. 196.

Pius V innovavit et extendit.

Gregorius deinde XIII utramque Bullam ampliavit.

quaecumque extra Statum Ecclesiasticum extrahere et asportare audent seu praesumerent; eos vero, qui contra inhibitionem huiusmodi commisissent, ultra praedictas, etiam amissionis frumentorum, bladorum, leguminum et animalium praedictorum, necnon quinque scutorum pro qualibet salmâ frumenti, bladorum, leguminum huiusmodi, et duorum scutorum pro quolibet capite animalis poenas, fisco et Camerae Apostolicae applicandas, ipso facto incurrere voluit ac decrevit; et deinde per alias eius in formâ Brevis litteras sub datum die i maii mdlxxviii, eodem sui pontificatus anno vi¹, quod nulli, sibi et S. R. E. mediate vel immediate subiecti, cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis existerent, etiam si barones, domicelli, comites, marchiones vel duces et domini temporales existerent, sub excommunicationis maioris ac laesae maiestatis criminis, dominorum et honorum suorum confiscationis, feudorum amissionis, et quorumvis privilegiorum suspensionis, et aliis etiam pecuniariis arbitrio suo imponendis, ac etiam in publicis edictis et proclamationibus per annonae praefectos pro tempore tam eâtenus editis et emissis, quam in futurum edendis et emittendis contentis censuris et poenis, triticum, ordeum, legumina, ac omnis generis frumenta et fruges a terris et locis dicti Status Ecclesiastici, ab sive expressâ ipsius Gregorii praedecessoris et ab eo obtentâ in scriptis et eius manu signatâ licentiâ, extrahere vel extrahi facere, nullique ex praedictis eorum subditos et vassallos aut alias quascumque personas, quo minus triticum, ordeum, legumina, frumenta, fruges praedicta a quibusvis locis eis subiectis, quovis praetextu, etiam moliturae, aut cuiusvis alterius oneris solutionis, ad almam Urbem afferrent, prohibere, aut

per se vel alium seu alios, directe vel indirecte, impedire audent (quin potius illis sic afferrentibus omnem opem et favorem praestarent); ac insuper nulli aliquam tritici, ordei et leguminum, omnisque generis frumentorum et frugum quantitatem, nisi pro suo suarumque familiarum unius anni dumtaxat usu, emere valerent; et contrafacientes poenas praedictas incurrisse declararentur et aggravarentur ipso facto, statuit atque decrevit; non obstantibus etiam privilegiis, indultis, litteris et gratiis apostolicis, quibusvis personis, civitatibus, terris et locis, in genere vel in specie, etiam ex causâ onerosâ concessis;

§ 4. Demum recolendae memoriae Clemens Papa VIII praedictas constitutiones, demptâ ex illis excommunicationis poenâ, approbavit et confirmavit¹: prout in eisdem constitutionibus et litteris respective (quarum omnium et singularum totos tenores, cum omnibus et singulis ibidem contentis et dispositis, pro expressis haberi volumus) plenius continetur.

§ 5. Cum autem, licet per praedictas et alias desuper editas constitutiones et prohibitiones satis praemissis provisum esse videatur, nihilominus quia² sicut accepimus, aliqui propriae salutis immemores, tot constitutionibus, prohibitionibusque ac poenis in illis apposis non obstantibus, frumenta, blada, legumina, animalia, oleum et alia id genus tam annonae quam grasciae concernentia extra Statum nostrum Ecclesiasticum absque licentiâ extrahere non verentur³, alii vero praetextu diversorum privilegiorum, licentiarum et facultatum eis concessarum frumenta, aliaque praedicta ita continuo extrahunt, ut per continuas et immo-

Clemens VIII easdem Bullas approbavit, dempta sententiâ excommunicationis.

Sed plerique dictis constitutionibus variis ob praetextus contraveniunt.

¹ Constit. clxxv, *Frumenti*, tom. viii, pag. 373.

² Ista vox *quia* superflua sensum turbat (R. T.).

³ Demptâ antea voce *quia*, hic foret legendum *vercantur*, et paulo post *extrahant* (R. T.).

¹ Breve huiusmodi in *Bull.* non extat (R. T.).

deratas extractiones huiusmodi Statum praedictum et illius loca exhauriant et exhausta relinquunt, in maximum populorum et subditorum nostrorum damnum et praepudicium; cumque experientia compertum sit ad conservandam tam in alma Urbe nostra quam in reliqua ecclesiastica ditione annonae copiam maxime conducere, ut nimia facilitas extrahendi ex dicta Urbe et ditione frumenta, blada, legumina, oleum et animalia reprimatur, ac memoratae supradictorum nostrorum praedecessorum constitutiones diligenter et sine ulla exceptione observentur;

Hic ideo Pontifex eas innovat, etiam quoad excommunicationis poenam circa extractionem frumentorum, etc.

§ 6. Nos, pro paternam nostram erga nostros et Apostolicae Sedis subditos charitate, eorum utilitati et commodis in praemissis opportune prospicere cupientes, motu proprio et ex certa scientia ac maturam deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas supradictas Pii IV, Pii V et Gregorii XIII ac Clementis VIII, praedecessorum nostrorum, constitutiones et litteras in quibuslibet earum partibus, etiam quoad excommunicationis et alias ecclesiasticas censuras, quantum attinet ad frumentorum, bladum, leguminum et olei extractionem tantum, et quoad caeteras poenas quascumque in eisdem constitutionibus et litteris contentas, non solum in quantum ad praemissorum, sed etiam in quantum ad aliarum rerum ad annonam et grasciam pertinentium extractionem attinet, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo innovamus, confirmamus et approbamus, illasque, adversus quascumque revocationes, suspensiones, limitationes et moderationes, in pristinum et eum, in quo antequam illae emanarent erant, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus, illasque et earum singulas ab omnibus et singulis, quos concernunt, inviolabiliter de caetero observari debere, sub tempo-

ralibus et ecclesiasticis poenis et censuris praedictis in illis contentis, praecipimus, statuimus et ordinamus.

§ 7. Praeterea ad hunc effectum motu, scientia et potestatis plenitudine similibus hac nostra perpetuo valitura constitutione, omnia et singula, ac quaecumque privilegia, licentias et facultates frumenta, blada, legumina, animalia, oleum et alia id genus tam annonam quam grasciam concernentia, etiam in propriis eorum praediis, possessionibus, agris et terrenis pro tempore recollecta ex quibuscumque Status nostri Ecclesiastici temporalis provinciae ac civitatibus, terris, castris et locis eorumque territoriis et districtibus, nobis ditionique nostrae ecclesiasticae, mediate vel immediate, quomodolibet subiectis extrahendi, quibusvis communitatibus, universitatibus et personis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, praecminentiae, vel conditionis existentibus, etiam ratione legationum, guberniorum, et aliorum officiorum et munerum eis commissorum, et per quosvis Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos Sedemque et Camera Apostolicam, et quosvis alios, et etiam nostram auctoritate, aut alias ex quavis causa, etiam in recompensam laborum, damnorum passorum et ipsorum laborum, damnorum, vel meritorum intuitu, et alia etiam quantumvis rationabili, iuridica et privilegiata causa sub quibuscumque tenoribus et formis, etiam in vim contractus et cum quibusvis clausulis et decretis, etiam irritantibus, etiam quantumvis praegnantibus, insolitis et de necessitate exprimendis, etiam motu, scientia et potestate similibus, aut alias quomodocumque et qualitercumque (praeterquam dumtaxat ex causa vere onerosa, videlicet congruae solutionis et exbursationis pecuniarum, et aut ratione appaltuum et locationum introituum iuriumque et bonorum Sedis et Camerae

Indultaque omnia et licentias revocat, praeterquam ex causa vere onerosa, aut ratione camerarum, locationum concessa.

praedictorum) haecenus concessa, approbata, confirmata et innovata, illorum omnium et singulorum tenores veros, plenarios, et integros, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis insertis et registratis habentes, auctoritate et tenore praedictis perpetuo revocamus, cassamus, annullamus ac viribus vacuumus: ac revocata, annullata, cassata, invalida, viribusque et effectu vacua esse et fore, ac nemini ullatenus suffragari posse aut debere;

Clausulas huiusmodi bullae praeservativas apponit.

§ 8. Praesentes quoque litteras, etiam ex eo quod interesse habentes seu praetendentes ad hoc vocati et auditi non fuerint, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, aut propterea revocari, retractari, suspendi, limitari, aut in ius vel controversiam vocari, aut adversus illas quodcumque gratiae vel iustitiae remedium impetrari nullatenus posse;

Indultaque huiusmodi alias in Camera non verificata, verificari debere.

§ 9. Omnes praeterea et singulos similes facultates et licentias extrahendi ex causa, ut praefertur, onerosa sibi concessas esse allegantes et praetendentes, antequam ipsi de caetero ullo umquam tempore illismet facultatibus et licentiis uti possint, illas in Camera Apostolica, citato eiusdem Camerae commissario generali, verificari debere (nisi alias protalibus verificatae, examinatae et admissae fuerint, quia dicto casu ad novam probationem et verificationem teneri volumus).

Formamque utendi, et in illis praescribit.

§ 10. Ac deinceps perpetuis futuris temporibus nullos quorumcumque licentiarum et facultatum huiusmodi, nisi ex causa onerosa, ut praefertur, concessarum vel concedendarum vigore, etiamsi extractionem propriam auctoritate faciendi illis permissum sit, extractiones frumentorum

1 Lege potius verificare (n. r.).

et aliorum praedictorum extra Statum nostrum praedictum aliquo pacto facere, nec etiam similes extrahendi licentias et facultates imposterum concedi posse aut debere, nisi chirographo (manu nostra aut Romani Pontificis pro tempore existentis, quoties extractio facienda erit, subsignato) praecedente, alioquin licentias et facultates huiusmodi, aliasque, chirographo praedicto non praecedente, pro tempore concedendas, et extractiones faciendas, nullas, nulliusque roboris et momenti fore et esse, ac ipsos extrahentes in poenas supradictas incidere et ad illarum executionem contra illos irremissibiliter procedi posse et debere;

§ 11. Sicque per sanctae Romanae Ecclesiae camerarium, thesaurarium, annonae praefectum et quosvis alios iudices ordinarios et delegatos, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos (sublata eis et eorum cuiuslibet, quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigeri attentari, decernimus, declaramus, statuimus et ordinamus.

Et ita et non aliter iudicari iubet.

§ 12. Non obstantibus praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, concessionibus quoque, licentiis, facultatibus, privilegiis et litteris apostolicis, communitatibus, universitatibus et aliis etiam particularibus personis praedictis, etiam, ut praefertur, qualificatis, et quibusvis aliis quomodolibet, etiam consistorialiter, et de venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu, et sub quibusvis etiam derogatoriis deroga-

Quibusvis non obstantibus.

toris, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam inexcogitabilibus, et necessario exprimentibus, ac alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et approbatis; quibus omnibus et singulis (etiāsi in eis caveatur expresse, quod sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis quibuscumque contrariis dispositionibus pro tempore edendis minime comprehendantur, sed semper ab illis exceptae, et quoties illae emanarent, toties in pristinum et validissimum statum restitutae, repositae et plenarie reintegratae, et de novo etiam sub posteriori datā, per eos quibus concessae fuerunt eligendā, de novo concessae censeantur, et quod illis nullatenus, aut nonnisi certis modo et formā in illis expressis derogari possit, et aliter factae derogationes nullae sint, quodque pro sufficienti illorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda; aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret), tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac formā in illis traditā plene et ad unguem observatā, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, ad effectum praemissorum specialiter et expresse derogamus ac derogatum esse volumus; necnon omnibus illis, quae supradicti praedecessores nostri in eorum litteris voluerunt non obstarē, caeterisque contrariis quibuscumque.

Hanc Bullam publicari mandat.

§ 13. Ut autem praemissa ad omnium notitiam deducantur, et ne aliquis de eis ignorantiam praetendere possit, volumus quod praesentes litterae per aliquem seu aliquos ex cursoribus nostris ad basilicam

Principis Apostolorum de Urbe, et Cancellariae Apostolicae valvas et in acie Campi Florae affigantur et publicentur; et, cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa dimittantur, utque singuli legati, vicelegati, gubernatores, et alii supradictorum locorum officiales illas in eorum locis respective publicari faciant, quae, sic publicatae et affixae, omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficiant et arcant, ac si unicuique illorum personaliter intimatae et notificatae fuissent;

§ 14. Utque illarum transumptis, etiam impressis manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides in iudicio et extra ubique adhibeatur, quae ipsismet praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die xxiii decembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 23 decembris 1605, pontif. anno i.

Sequitur declaratio.

Quod ab immediate subiectis ad mediate subiecta loca, et a mediate subiectis locis ad loca extra Statum Ecclesiasticum, frumenta, blada et legumina, etiam tempore nundinarum et emporiorum, asportari non possint.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Pro peculiari ac paterno quem in subditos nostros gerimus charitatis affectu propensius intendentes, ut in Statu nostro temporali, hoc praecipue anno, quo sterilitatis rumor increhuit et illius praetextu frumenti pretium augeri dignoscitur, subditi ipsi ac pauperes ab omni annonae angustia releventur, quae praeiudicio et impedimento esse possunt, ea sollicito studio removemus.

Transumptis-
que credi praecipit.

Prooemium.

Praecedentem
constitutionem
recenset.

§ 1. Sane, licet alias pro manutentione et conservatione annonae in Statu nostro praedicto satis opportune providerimus per nostras litteras, inter caetera, praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum constitutiones, proclamata et banimenta, super annonā, et frumenta, blada, legumina a provinciis, civitatibus, terris et locis sanctae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis extrahendi prohibitionem, eātenus facta et emanata quaecumque confirmando, et ne in futurum illa, ut praefertur, extraherentur, expresse et sub gravissimis censuris et poenis prohibendo, ac quascumque licentias et facultates (praeterquam titulo vere oneroso, scilicet congruae solutionis et exbursationis pecuniarum, aut ratione appaltuum et locationum introituum iuriumque et bonorum Sedis et Camerae Apostolicae concessas) revocando, prout in eisdem litteris sub datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xxiii decembris mdcv, pontificatus nostri anno primo, latius continetur, a nemineque dubio vertendum sit per nostras aliasque litteras et provisiones praedictas, quin frumenta, blada, legumina et id annonae genus, etiam in propriis bonis in Statu Ecclesiastico existentibus essent recollecta, a locis Sedi Apostolicae immediate subiectis ad loca eidem Sedi mediate subiecta, et a dictis locis sic mediate subiectis ad alia loca extra dictum Statum asportentur et conducantur, etiam prohiberi: nihilominus, quia a nonnullis super his accepimus dubitari, eoque ac diversorum etiam privilegiorum, licentiarum et facultatum praetextu frumenta et alia annonam concernentia a Statu praedicto extrahi, in litterarum et provisionum praedictarum ac populorum et subditorum nostrorum maximum praeiudicium,

1 Forsan supplenda vox contemptum (R. T.).

Bull. Rom. Vol. XI.

34

§ 2. Igitur omnem dubitationis materiam a medio tollere, ac nostrā declaratione opportune desuper providere volentes, motu simili, ac ex certā nostrā scientiā et de apostolicae potestatis plenitudine, earumdem litterarum nostrarum tenorem praesentibus pro expresse et inserto habentes, sub prohibitionem litterisque nostris supradictis quaecumque loca eidem sanctae Romanae Ecclesiae mediate subiecta comprehendi et comprehensa fuisse et esse declaramus; et, quatenus opus sit, illas cum omnibus in eis contentis ad loca praedicta extendimus. Ita quod de caetero etiam nec liceat quibusvis communitatibus, universitatibus et personis etiam qualificatis, et cuiusvis status, gradus et praeminentiae existant, sub eisdem prioribus nostris litteris expressis et contentis poenis et censuris, etiam praetextu quorumvis privilegiorum et indultorum, etiam apostolicorum et a nobis et Sede praedicta concessorum et confirmatorum, ac etiam favore publicarum nundinarum, emporiorum, seu alias quoquo modo emanatorum, frumenta, blada et legumina etiam propria et in propriis possessionibus et bonis eorum existentia seu recollecta, a quibusvis provinciis, civitatibus, terris et locis eidem Romanae Ecclesiae immediate subiectis ad civitates, terras et loca eidem Ecclesiae mediate subiecta, etiam ipsarum nundinarum et emporiorum tempore, seu alias, minusque a dictis civitatibus et locis, sic mediate subiectis, extra Statum Ecclesiasticum, iuxta formam et tenorem earumdem nostrarum litterarum, asportare, conducere, seu asportari et conducere per se, vel alium, seu alios, quovis praetextu vel obtentu, absque speciali chirographo a nobis et pro tempore existente Romano Pontifice subsignato; si- que, etc., sublatā, etc., irritum, etc.

Quam decla-
rat et excitata
dubia amovel.

§ 3. Non obstantibus praemissis et delegatae.

Clausulae de-
delegatae.

omnibus et singulis, quae in prioribus nostris litteris volumus non obstare, et quibusvis privilegiis, concessionibus indultis ac litteris apostolicis, etiam motu, scientiâ et potestate similibus, et cum quibusvis clausulis et decretis, etiam irritantibus ac derogatoriis derogatoriis, posterioremque datam concedentibus, ac aliâs quomodolibet quibusvis concessis, factis et emanatis, et pluries etiam confirmatis, approbatis et innovatis; quibus, etc., etiamsi, etc., illorum tenores, etc., specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 4. Volentes quoque praesentis solam signaturam sufficere etiam absque aliâ datâ et registraturâ, regulâ quacumque contrariâ pariter non obstante.

§ 6. Et illius transumptis, etiam impressis, et sigillo alicuius in dignitate ecclesiasticâ constituti¹, publicique notarii manu subscriptis, plenam in iudicio et extra fidem adhiberi.

Placet, motu proprio C².

XXV.

Facultas episcopo Wratislaviensi cogendi eos, qui ex decreto Concilii Tridentini tenentur ad solutionem subsidiorum pro erectione seminarii dioecesan³.

Venerabili fratri episcopo Wratislaviensi
Paulus Papa V.
Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Cum, sicut accepimus, nonnullae personae ecclesiasticae tuae civitatis et dioecesis Wratislaviensis seminario puerorum ecclesiastico in dictâ civitate iu-

xta Concilii Tridentini decreta instituto subventionem, ex eorundem Concilii decretorum praescripto debitam, contribuere recusent, nos, eiusdem seminarii indemnitati prospicere cupientes, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ac plenam et amplam apostolicâ auctoritate facultatem concedimus, ut omnes et singulas personas ecclesiasticas, tam saeculares quam cuiusvis Ordinis et instituti regulares, cuiuscumque status, gradus, qualitatis et dignitatis fuerint, quae ad huiusmodi contributionem dicto seminario faciendam ex eiusdem Concilii decretorum ordinatione tenentur, ad eandem contributionem faciendam, etiam per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, dictâ auctoritate nostrâ apostolicâ cogas et compellas.

§ 2. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quarumvis ecclesiarum, monasteriorum et Ordinum quorumcumque, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xxiii decembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 23 decembris 1605, pontif. an. i.

XXVI.

Confirmatio constitutionis Pii V de civitatibus, terris et locis sanctae Romanae Ecclesiae non infeudandis, et

declarationis Innocentii IX hac super re editae¹.

Paulus Episcopus,
servus servorum Dei.

ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Inter caetera, quae Romanum Pontificem pro officii sui munere decet omni studio providere, illud locum praecipuum censemus obtinere, quod ad temporalis sanctae Romanae Ecclesiae ditionis conservationem pertinet. Atque ideo nos, quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris hanc ob causam provide sancita fuerunt, ea non solum ipsi inviolate curabimus custodire, sed etiam ab aliis perpetuo observari debere statuimus.

Pius V edidit bullam de non infeudandis.

§ 1. Dudum siquidem a felicitis recordationis Pio Papa V praedecessore nostro editae fuerunt litterae huius tenoris: Pius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti cura regiminis universalis Ecclesiae, etc. (ut in loco citato in nota ad rubricam).

Successores confirmarunt.

§ 2. Quae quidem constitutio, veluti optima, et ad conservandam S. R. E. iurisdictionem et dignitatem plane salutaris, approbata, confirmata et innovata fuit ab iis qui eidem Pio V successerunt recolendae memoriae praedecessoribus nostris Gregorio XIII, Sixto V, Gregorio XIV, Innocentio IX,

Innocentius IX eam declaravit.

§ 3. Qui etiam de fratrum suorum tunc sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu declaravit eandem constitutionem prohibitam fuisse et prohiberi omnem et quaecumque infeudationem ac alienationem civitatum, terrarum, oppidorum et locorum Sedi Apostolicae tam mediate quam immediate

subiectorum; non solum ne fiat, neve attentetur post eorum devolutionem, sed etiam antequam dictae civitates, terrae, oppida et loca praefata devolvantur, ac omnem² et quaecumque in perpetuum vel ad tempus prorogationem ac extensionem, infeudationem investiturarum et concessionum de dictis civitatibus, terris, oppidis et locis nondum finitarum; quorumque³ incorporationem (quoad effectum impediendae infeudationis, alienationis, prorogationis et extensionis huiusmodi) non a die eorum devolutionis, sed a die ipsius Constitutionis, etiam antequam illa devolvantur, ipso iure cum omnibus clausulis et decretis in praedictâ Constitutione contentis, Camerae et Sedi Apostolicae factam censi; adiecto etiam decreto et declaratione, ut promissio et iuramentum (praestitum et praestandum, de servandâ eiusdem⁴ Pii praedecessoris praefati constitutione, per ipsum Innocentium et successores suos Romanos Pontifices ac praedictos S. R. E. cardinales) intelligatur de ipsâ Pii V praedecessoris constitutione per eum, ut supra, declaratâ, et secundum huiusmodi declarationem eandem constitutionem ad unguem et inviolabiliter observari oportere ac debere, sicuti etiam se servaturum esse promisit, ac sancte et solemniter iuravit, prout in eiusdem Innocentii praedecessoris, sub datum pridie nonis novembris, pontificatus sui anno i,

Clemens VIII approbavit.

expeditis litteris latius continetur; eandem Innocentii IX declarationem confirmata, approbata et innovata fuit.

Hic Pontifex eandem bullam approbat, iurat et vovet.

§ 5. Quare nos, cum primum ad apostolicae dignitatis gradum divinâ providentiâ vocati sumus, id ipsum ad exe-

¹ Pii V Constitutio est num. LIII, Admonet, tom. vii pag. 560; et Innoc. IX est num. I Quae tom. ix pag. 505. Videnda quoque est Constitutio II Clem. VIII Ad Romani, ib. pag. 620.

¹ Edit. Main. legit omnes; nos emendavimus ex edit. Cherub. (R. T.).

² Vide an non sit legendum eorumque (R. T.).

³ Err. edit. Main. habet eidem (R. T.).

Sola signatura sufficit.

Exemplis danda fides.

PP. Subscriptio.

Facultas de qua in rubrica.

¹ Supple de more solito vocem munitis (R. T.).

² Ex edit. Cherub. habetur quod cedula supradicta publicata fuit die 26 augusti 1606, pontif. an. II (R. T.).

³ Ex Regest. in Secret. Brevium.

quendum nostri pastoralis officii debitam praecipue pertinere existimantes, praesertim Pii praedecessoris litteras, ac omnia in eis contenta, etiam iuxta declarationem praedictam per ipsum Innocentium praedecessorem factam, ac desuper confectarum litterarum continentiam et tenorem, quem pariter praesentibus haberi volumus pro expresso ac ad verbum inserto, auctoritate apostolica, tenore praesentium, comprobamus, confirmamus et innovamus, easque firmiter et inviolate ac iuxta declarationem praedictam nos similiter servaturos esse promittimus et iuramus, atque per eos, ad quos spectat, pariter perpetuo observari praecipimus et mandamus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCV, tertio kalendas Ianuarii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 decembris 1605, pontif. an. I.

XXVII.

De vocalium electione et votis in diffinitoriis et diaetis generalibus Congregationis Canonorum Regularium Lateranensium, deque abbatis generalis ac procuratoris electione novitiorumque receptione¹.

Paulus Papa V,
ad futuram rei memoriam.

Pastoralis nostri muneris ratio postulat ut in illis auctoritatem nostram interponamus, per quae Congregationum et Ordinum regularium quieti et prospero statui opportune consulatur, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire.

¹ De huiusmodi Congregatione habes in Constit. xxix Paschalis II, tom. II, pag. 246.

§ 1. Ad Congregationem itaque Lateranensem Canonorum Regularium Ordinis S. Augustini mentis nostrae aciem convertentes, et attente considerantes maxime convenire ut, in electione praelatorum, superiorum et officialium ipsius Congregationis, omnes illius Canonici regulares (nulla nationum aut personarum acceptione vel exceptione habita) partem habere debeant; aequalitatem votorum et suffragiorum in diffinitorio, tam in capitulo quam in diaetis generalibus, stabilendam duximus.

§ 2. Motu igitur proprio, non ad alius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia et maturam deliberationem nostram, deque apostolicae potestatis plenitudine, harum serie statuimus et ordinamus, ut de caetero, pro huiusmodi votorum aequalitate in eodem diffinitorio, unus ex Marchiae Ecclesiasticae, alius ex Status et ducatus Mediolani, alius ex Marchiae Trivisanae, alius ex principatus Pedemontium coniunctim una cum monasteriis Placentiae, Parmae, Mantuae, Regii, Mutinae et Vignolae, et alius ex Hetruriae¹, regni Neapolis et Genuae monasteriis eiusdem Congregationis (qui respective sic ad hunc effectum, pro una vice ex dictis monasteriis Hetruriae et Genuae, et pro alia ex Neapolis) perpetuis futuris temporibus eligi debeat.

§ 3. Eligendi canonici vota in quibuscumque capitulis et diaetis generalibus dictae Congregationis habeant.

§ 4. Quae quinque vota diffinitorium novum constituunt, et simul cum quatuor votis diffinitorii antiqui novem votorum numerum constituunt, quae omnia intervenire debent in omnibus determinationibus in ipsis diaetis et capitulis generalibus faciendis.

¹ Edit. Main. habet *Hetruria* (R. T.).

In electione praelatorum et officialium aequalitatem vocalium stabilendam pontifex duxit.

In diffinitorio igitur quinque vocales esse iubet; et quomodo eligendi.

Qui in omnibus capitulis et diaetis generalibus vocem habebant.

Quinque vota diffinitorium novum constituunt, cum aliis quatuor diffinitorii antiqui in dictis capitulis et diaetis.

Abbas generalis ad triennium alternatim ex provinciis hic relatis eligatur.

§ 5. Praeterea ut abbas generalis totius Congregationis, iuxta formam litterarum in forma Brevis felicitis recordationis Gregorii Papae XIII praedecessoris nostri¹, ad triennium, et cum distinctione praescripta in constitutionibus dictae Congregationis per dictas litteras confirmatis, videlicet quod pro uno triennio ex provinciis vocatis iuxta antiquum usum Marchiae Ecclesiasticae et Trivisanae, et pro alio triennio ex provinciis iuxta eundem antiquum usum nuncupatis Lombardiae, videlicet ducatus et Status Mediolani, Pedemontium, Parmae, Placentiae, Mutinae, Regii, Vignolae ac Hetruriae, regni Neapolis et Genuae, et ex his provinciis respective alternis vicibus iuxta distinctionem praedictam perpetuo eligi debeat, absque aliqua nationum et provinciarum illius partis, ad quam pro tempore spectabit, exceptione.

§ 6. Procurator vero generalis, qui in Romanam Curiam residere solet et insimul abbas monasterii Beatae Mariae de Pace de Urbe existit, semper eligatur pro uno eodem triennio ex altera parte duarum supradictarum, ex qua dicto triennio abbas generalis eligi non debet; illo autem triennio, quo procurator generalis et abbas dicti monasterii de Pace ex provincia Lombardiae extiterit, provinciae Ecclesiasticae unum monasterium, parae qualitate monasterii praedicti de Pace, arbitrio diffinitorii assignari debeat.

§ 7. Cum autem aequum sit et rationi consonum, ut ii, qui sub eadem regula militant, aequaliter onera sustineant, ac honoribus et praelaturis fruantur; nos menti et intentioni recolendae memoriae Clementis Papae VIII etiam praedecessoris nostri super hoc editae² inhaerentes, divisionem monasteriorum et abbatiarum et praelaturarum inter quasdam nationes, ut accepimus, factam, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo revocamus, cassamus et annullamus. Utque de caetero monasteria, abbatiae, praepositurae, prioratus et caeterae praelaturae ipsius Congregationis Canonici cuiuscumque nationis et provinciae, meritis suffultis, absque aliqua nationum et personarum exceptione assignari, et ad eas Canonici huiusmodi virtute ac meritis praestantes ac idonei, iuxta dictam Clementis intentionem, eligi debeant, perpetuo pariter statuimus et ordinamus.

¹ Breve huiusmodi non puto esse in Bull. (R. T.).

² Ubinam reperitur edita, nescio (R. T.).

§ 8. Ulterius (ut in quacumque natione et provincia novitii iuxta capacitatem, qualitatem et redditus cuiusque monasterii recipiantur) decernimus, ut in posterum in qualibet natione et provincia tantum novitiorum numerus admittatur et recipiatur, qui pro implemento cuiusque monasterii praescriptus et in tariffa assignatus fuit, ac in illis nationibus et provinciis earumque monasteriis, in quibus numerus praefixus exceditur, recipi nequeant aliqui novitii, donec ad numerum praescriptum pro singulo monasterio, tam canonici quam conversi, redacti fuerint. Verum, si in ipsis provinciis et nationibus, in quibus iam numerus praescriptus completus et etiam ultra dictum numerum novitii recepti reperiuntur, alicuius personae litterarum scientia, vitaeque ac morum integritate ac sanctitate maxime praeditae, quae in ipsam Congregationem admitti postulaverit, occasio oblata fuerit, illam cum voto diffinitorii pro duobus saltem partibus concordis (non tamen ultra sex personas in totum), donec canonici et conversi in dictis monasteriis ad praescriptum numerum redacti fuerint (absque praedictis monasteriorum, in quibus numerus praescriptus et assignatus completus non fuerit), recipiendi facultatem concedimus.

Novitii qui quot et quomodo recipiendi erunt in futurum.

Novitatus hic
annunciati com-
probantur et in
eis novitatus iux-
ta decreta Cle-
mentis VIII re-
cipi decorantur.

§ 9. Et ad hunc effectum novitatus institutos, videlicet in Marchia Ecclesiastica Caesena et Montis Bellii, in Statu et ducatu Mediolani in monasterio Casoretti in Mediolanensi sito, ac in dominio Venetorum Veronae, et in Hetruria Fesulis, et in regno Neapolis in monasterio Beatae Mariae de Pedecryptae, confirmamus et approbamus, ac in illis novitios, iuxta praesentium ac ordinationum decretorum iussu dicti Clementis praedecessoris factorum tenorem et numerum praescriptum, recipi posse concedimus.

Abbas generalis in depositione sui officii in procuratorem generalem neque procurator Ordinis in abbatem eligi possit, nisi lapsa triennio post peractum ab eis officium.

§ 10. Praeterea (non modernorum abbatum et visitorum ac procuratorum generalium causa, qui alioqui, et praesertim ipse abbas generalis, cum officii hactenus laudabiliter functi sunt, neque propter aliqua eorum praeterita demerita, sed ut haec nostra constitutio, in ipsa Congregatione de caetero perpetuo observanda, hoc tempore sine alicuius exceptione initium sumat) volumus, ac pari motu et auctoritate statuimus, ut neque abbas generalis, qui pro tempore fuerit, finito eius officio et facta electione alterius abbatis, ad officium generale, videlicet visitoris aut procuratoris generalis, neque item e converso procurator generalis pro tempore in abbatem generalem, nisi absoluto triennio post peractum respective utrumque officium; eligi possit;

Nullus ex visitoribus generalibus in abbatem generalem eligatur pro sequenti immediato triennio.

§ 11. Utque etiam nullus ex visitoribus generalibus, finito triennio sui officii visitoris generalis, in abbatem generalem pro sequenti immediato triennio eligi valeat.

Observantia praedictorum omnibus praecipitur.

§ 12. Praecipientes in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis eiusdem Congregationis generali ac aliis abbatibus, diffinitoribus, praelatis et canonicis, caeterisque ad quos spectat et in futu-

- 1 Vel partic. cum redundat, vel leg. suis (R. T.)
2 Praep. ad nos duximus adiungendam (R. T.)
3 Vel potius legendum immediate (R. T.)

rum spectabit, ut praesentes nostras litteras observent et observari curent et faciant. Irritum nihilominus et inane decernentes quicquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 13. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiisque quoque, indultis et litteris apostolicis quibusvis, eiusdem Congregationis superioribus et canonicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac aliis quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die xxx decembris mdcv, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 30 decembris 1605, pontif. an. i.

XXVIII.

Confirmatio unionis Congregationis fratrum sancti Ambrosii et Congregationis fratrum sancti Barnabae sub regulam sancti Augustini viventium, et approbatio constitutionum pro earum bono regimine editarum, omniumque privilegiorum eisdem concessorum¹.

Paulus Papa V,

ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis nostri muneris debitum exposcit², ut ad ea libenter intendamus,

1 De prima Congregatione vide supra in Constit. xxxii Gregor. IX *Cupientes*, tom. iv pag. 578. Et de secunda vide Constit. vi Alexandri VI *Piae vitae*, tom. v pag. 366.

2 Perperam edit. Main. legit *exposuit* (R. T.)

Contrariisque derogatur.

Exordium.

per quae religiosorum statui et prospero gubernio opportune prospicitur, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire.

Unio congregationis sancti Ambrosii et sancti Barnabae a Sixto V praedicta fuit in Constitutione edita die xv augusti mdcxxx, quam praetermissi quia simpliciter unum hinc relatum continet.

§ 1. Volentes itaque Congregationes sancti Ambrosii ad Nemus Mediolanensis et sancti Barnabae provinciae Marchiae et Ianuae, sub regulam sancti Augustini, alias a felicis recordationis Sixto Papa V praedecessore nostro invicem unitas¹, specialibus favoribus et gratis benigne prosequi, ac earumdem Congregationum superiores et religiosos universos et singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoventes et absolutos fore censentes, supplicationibus, eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati;

Confirmatio constitutionum et indultorum ut in rubrica.

§ 2. Ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super consultationibus et negociis Episcoporum et Regularium deputatorum, constitutiones pro ipsarum Congregationum et earum monasteriorum seu domorum et religiosorum prospero gubernio et regimine editas, et in eadem congregatione iussu nostro diligenter examinatas et approbatas, nec non etiam quaecumque privilegia, gratias, exemptiones, libertates, immunitates, concessionem, indulgentias et indulta eisdem Congregationibus illarumque monasteriis, domibus, superioribus, fratribus et aliis religiosis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros et Apostolicam Sedem concessa (quatenus sint in

1 Const. Sixti V huiusmodi praetermissi Coquelines ut dicit ad marginem, ideoque non extat in edit. Main. (R. T.)

usu et non sint revocata, neque sub aliquibus revocationibus comprehensa, ac sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis non adversentur) auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

§ 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictarum Congregationum et earum monasteriorum seu domorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die xxi ianuarii mdcvi, pontificatus nostri, anno i.

Dat. die 21 ianuarii 1605, pontif. an. i.

XXIX.

Quod fratres Congregationis Iesuatorum sancti Hieronymi ordinem sacerdotalem a quocumque episcopo idoneo, servatis servandis, assequi generatim valeant et exercere, prohibitionibus quibuscumque abrogatis: nonnullas tamen ordinationes observare teneantur¹.

1 Isti fratres vocabantur pauperes Iesuati, quorum Congregationem approbavit Martinus V in Const. xxii *Piae*, tom. iv pag. 730. Nomen autem *Iesuatorum S. Hieronymi* sortiti sunt tempore Alexandri VI in Const. xi *Ad Sacram*, tom. v, pag. 376. Eisque Clemens VII dedit privilegia Ordinis S. Augustini, cuius regulam profiterentur, ut in eius Const. xliii *Sacrae*, tom. vi pag. 158. Quinimo Pius V omnium Mendicantium privilegia eis communicavit, et inter eos connumerari declaravit in sua Const. lxi *Romana* in h. n. edit. lxxvi, tom. vii pag. 636.

Derogatio contrariorum.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Religiosos viros, qui, sub suavi religionis iugo Dei obsequiis mancipati, maiori pietatis studio ac ardentiori charitatis affectu in holocaustis, sacrificiis et divinis obsequiis ultro illi placere ac magis gratum exhibere cupiunt famulatum, benigni favoris patrocinio libenter completimur, ac gratis prosequimur opportunis, prout illorum pia vota expostulant, ac alias in Domino salubriter conspiciamus expedire.

Congregationis huius religionis etiam post emissam professionem sacris initiari non consueverunt.

§ 1. Cum itaque (sicut dilectorum filiorum visitorum et aliorum superiorum et fratrum Congregationis Iesuatorum nomine nobis expositum fuit), licet religiosi dictae Congregationis ex vetustissimo semperque observato instituto, etiam post emissam per eos in dicta Congregatione professionem regularem, sacris ordinibus initiari non consueverint, et licet dudum honae memoriae Gabriel episcopus Albanensis cardinalis Paleottus et Nicolaus tituli sanctae Praxedis presbyter cardinalis Senonensis nuncupati ac venerabilis frater Caesar episcopus Cremonensis, quibus felicis recordationis Gregorius Papa XIV praedecessor noster hoc negotium commiserat, ex causis tunc expressis, per quoddam eorum decretum statuerint ut dictae Congregationis religiosi, qui eo tempore ad sacros ordines promoti reperiebantur, ab illorum executione in perpetuum suspensi forent, et superiores, qui litteras dimissorias et alias quascunque concesserunt aut aliter quovis modo opitulati fuerat¹ fratribus dictae Congregationis ut ad ordines promoverentur, ab eorum officiis depositi in

¹ Sic legit etiam Cherub.; ast vel aliquid deest, ex g. quisque, vel stante verborum syntaxi legendum opitulati fuerant, et paulo ante concesserant (R. T.).

posterum ad ea et alia in dicta Congregatione obtinenda inhabiles essent et esse intelligerentur: quodque de caetero, sub poenam perpetui carceris, ad huiusmodi ordines quisquam diutorum fratrum promoveri, aut ad hunc effectum litteras dimissorias concedere non posset: et ulterius nec cuiquam ex eisdem fratribus liceret gradum in sacra theologia vel alia facultate adipisci: quod decretum a praedicto Gregorio XIV, necnon a pia memoriae Clemente Papa VIII, etiam praedecessore nostro, confirmatum fuit, prout in dicto decreto et in litteris eorundem praedecessorum desuper expeditis plenius continetur¹;

§ 2. Nihilominus, tum quia nonnulli ex illis, qui, ut praefertur, sacris ordinibus initiati ab illorum executione suspensi fuerunt, adhuc superstites sunt, et alii etiam in dicta Congregatione reperiuntur ad sacros ordines suscipiendos apti, tum etiam quia multi libentius in eandem Congregationem ingrederentur, si eis ad sacros ordines suscipiendos et divinorum ministrationem aditus pateret, tum demum quia divinus cultus maiorem in ipsa Congregatione susciperet incrementum, si eius religiosi, ab ignobili otio et a turpi ignorantia seiunctis, sacros ordines suscipere ac in illis ministrare ac divinis laudibus et obsequiis vacare liceret, propter praemissas et alias rationabiles causas cupiant supradicti visitatores et fratres aliquibus ex eis apostolicam nostram auctoritate licentiam sacros ordines suscipiendi ac in illis etiam in altaris ministerio ministrandi et sacris servitiis se mancipandi benigne concedi: nos illorum pium desiderium huiusmodi, ad divini cultus augmentum et eorum Congregationis decorem et incrementum intendens,

¹ Litterae huiusmodi Greg. XIV et Clem. VIII non extant in Bull. Main. (R. T.).

Sed ex causis hic expressis iste Pont. fratres initiatos et deinde ab exercitio sacrorum ordinum suspensos habilitat usque ad numerum centum sacerdotum.

considerantesque non posse religiosos maiori cum fructu Dei obsequiis vacare, quam per divinarum litterarum scientiam, per altaris ministerium et divinorum officiorum usum; et propterea piis eorum votis favorabiliter annuere, illosque specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, necnon decreti et litterarum Gregorii et Clementis praedictarum totos tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac ad verbum insertis habentes, necnon singulares eiusdem Congregationis personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes: supplicationibus eorundem visitorum, superiorum et religiosorum nomine, per dilectum filium Isidorum Venetum, fratrem et procuratorem generalem dictae Congregationis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super consultationibus et negotiis Episcoporum et Regularium deputatorum, quibus hoc negotium examinandum et nobis referendum commisimus, in primis et ante omnia decretum et litteras Gregorii et Clementis praedecessorum supradictas, in quantum praesentibus adversantur, auctoritate apostolicam, tenore praesentium, perpetuo revocamus et annullamus, et suspensionem ab executione ordinum, ut praefertur, factam, omnibus et singulis eiusdem Congregationis religiosi, qui ad ordines etiam sacros et presbyteratus, alias tamen rite, promoti extiterunt, ita ut quilibet eorum in susceptis ordinibus deinceps, quoad vixerint, etiam in altaris ministerio mini-

strare, et non susceptos suscipere, et in illis pariter ministrare libere possint, auctoritate apostolica, tenore praesentium, gratiose relaxamus, ac illos omnes et singulos ad ministrandum in susceptis ordinibus, atque ad ascendendum ad superiores et non susceptos ordines rehabilitamus. Praeterea, ut, comprehensis supradictis iam ad sacros ordines promotis, alii eiusdem Congregationis religiosi usque ad completum numerum centum dumtaxat in tota Congregatione praedicta ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines ab infrascriptis antistibus statutis a iure temporibus (sed hac prima vice, etiam non servatis interstitiis a Concilio Tridentino designatis et anni circulo minime expectato), promoveri ac promoti in illis etiam in altaris ministerio ministrare (dummodo tamen praevio diligenti examine, ad hoc idonei reperti fuerint), auctoritate et tenore praedictis licentiam concedimus et indulgemus, ac cum illis super hoc opportune dispensamus: ac infrascriptis antistibus dictis religiosi ordines huiusmodi conferendi facultatem impertimur.

§ 3. Volumus autem et pari auctoritate statuimus et ordinamus, ut religiosi dictae Congregationis, tam hactenus recepti quam in futurum recipiendi, qui in eadem Congregatione ad ordines non ascenderint, a nullis propterea honoribus, gradibus et ministeriis dictae Congregationis excludantur, quinimo promiscue cum promotis vocem activam et passivam, in omnibus actibus et negotiis, sine aliqua prorsus differentiâ, habere possint et debeant, et aequo cum eisdem promotis iure, honoribus, gradibus, ministeriis praedictis, caeterisque ipsius Congregationis privilegiis et praerogativis gaudeant et perfruantur;

§ 4. Quodque in tota Congregatione praedicta ultra numerum centum ad sacros ordines promoveri non possint, sed

Non promoti ad sacros ordines, eisdem gradibus cum promotis periturum statuit.

Promoti contentibus alii sufficiantur.

quandocumque aliqui ex numero promotorum ab hac vitâ migraverint, alii idonei in eorundem demortuorum locum sufficiantur; ita ut sic ordinatorum numerus in totâ Congregatione perpetuo retineatur;

Antialites a quibus promovendi possint designantur.

§ 5. Quodque illi, qui ad ordines promovendi erunt, litteras dimissorias a suis superioribus ad aliquem ex infrascriptis antistibus directas habeant, a quibus antistibus in eorum propriis civitatibus vel dioecesibus tantum, et non ab aliis, huiusmodi ordines suscipiant; videlicet in Urbe a dilecto filio vicario nostro, vel, de illius licentiâ, a quocumque catholico antistite gratiam et communionem Sedis Apostolicae habente ac in dictâ Urbe pontificalia exercente, necnon a venerabilibus fratribus Mediolanensi, Bononiensi et Senensi archiepiscopis, ac episcopo Patavino, vel ab aliis similibus antistibus, de ipsorum archiepiscoporum et episcopi licentiâ, in illorum respective civitatibus et dioecesibus pontificalia exercentibus: quibus et cuilibet eorum praedictos religiosos, ut praemissum est, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines promovendi licentiam et facultatem concedimus.

Promotos ad recitationes sacrarum horarum obligat, immo omnes idoneos.

§ 6. Praeterea statuimus et ordinamus ut sacerdotes, et alii ad sacros ordines hoc pacto pro tempore promoti, ex peculiari cuiusque obligatione horas canonicas in choro statuto ab Ecclesiâ tempore recitare debeant; in illis scilicet conventibus, in quibus quatuor saltem fratres reperientur in sacris ordinibus constituti, in aliis autem conventibus ubi pauciores quatuor erunt sacris ordinati, possint eas etiam privatim recitare;

Eadem promotos ad orationem dominicam et salutationem angelicam non teneri declarat.

§ 7. Ipsi vero fratres ad sacros ordines promoti, nullatenus in posterum teneantur ad recitationem *Orationis Dominicae* et *Salutationis Angelicae* in illis temporibus, in quibus ad eam, priusquam eas-

dem horas canonicas recitare deberent, ex praescripto suarum constitutionum loco earundem horarum erant obligati;

§ 8. Missas vero submissâ voce recitare contenti sint, et a solemnium celebratione absterneant, nisi sicubi ipsi solemniter celebrare iam hoc tempore consuevissent;

Missarum celebrationis modum praescribit.

§ 9. Quodque ad sacerdotium promoti, neque ullius saecularis personae, neque alterius Ordinis regularis ullo tempore, etiam de cuiuscumque episcopi vel superioris regularis licentiâ, confessiones audire possint, sed tantum illis sacerdotibus, qui ad confessiones audiendas idonei reperti et ab Ordinariis locorum approbati fuerint, liceat aliorum ipsius Congregationis religiosorum de sui superioris licentiâ confessiones audire;

Saecularium confessiones audire prohibet.

§ 10. Quodque fratres ipsi aliquo sacro ordine initiati, suae dignitatis memores, exercitio distillationis aquarum nullo pacto vacent, neque earum venditionibus sese immisceant;

Distillationem aquarum sacris initiatis vetat.

§ 11. Imo caeteri eiusdem Ordinis regulares, qui ad ordines promoti non fuerint, quibusque id exercitium non adimitur, eiusmodi aquas distillatas, quod hactenus fecerunt, mulieribus deinceps nullo praetextu vendere, aut aliâs tradere debeant, neque venales habere seu exponere, sed tantum eas seorsum ab illis possint vendere aromatariis vel aliis particularibus personis.

Eas mulieribus vendi, aut venales haberi vetat.

§ 12. Insuper, ut religiosi dictae Congregationis magis fructuosi in Ecclesiâ Dei ministri evadere possint, eidem Congregationi et illius superioribus et religiosis, ut in eorum conventibus, ubi hoc commode fieri poterit, litterarum exercitationes seu studia erigere et instituere possint, in quibus tum humaniores litterae ac disciplinae, tum philosophia ac theologia legantur, ipsique iis operam

Studium institutionem concedit.

1 Erronee edit. Main. fert *quodquod* (R. T.).
2 Edit. Main. errone. habet *exercitum* (R. T.).

dare valeant, auctoritate et tenore praedictis, licentiam et facultatem concedimus et indulgemus.

Clausula praeservativa.

§ 13. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel alio quopiam defectu, quavis de causâ et occasione vel praetextu, notari vel impugnari, infringi, suspendi, limitari vel retractari, aut revocari ullatenus posse, sed semper validas et efficaces existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere;

Clausula sublatâ, etc.

§ 14. Sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§ 15. Non obstantibus litteris Gregorii et Clementis praedecessorum praedictorum et quibusvis aliis prohibitionibus, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis et Congregationis Iesuatorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat et ad effectum praemissorum specialiter et expresse ac latissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 16. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ

contitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die XVIII februarii MDCVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 februarii 1606, pontif. anno I.

*Sequitur declaratio praeinsertae constitutionis*¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicae providentia circumspecta quandoque religiosam vitam agentibus ea concedit et indulget, quae regularibus eorum institutis vetita erant, prout maturo desuper habito consilio eorum animarum saluti et religionis propagationi in Domino iudicat expedire.

Exordium.

§ 1. Sane cum aliâs fratres Congregationis, etc. (*Omittitur narrativa praecedentis Bullae*).

Constitutionem praecedentem enunciat.

§ 2. Cum autem, sicut dilecti filii visitatores et alii superiores, ac fratres dictae Congregationis per dilectum etiam filium Isidorum Venetum, fratrem et procuratorem generalem eiusdem Congregationis, nobis nuper exponi fecerunt, pro divini cultus in ipsâ Congregatione augmento maxime expediat, ut aliqui ex illius fratribus ad subdiaconatus et diaconatus sacros ordines promoveantur, qui gradatim in locum demortuorum presbyterorum statim sufficiantur: ideo visitatores et superiores, ac fratres praedicti nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis providere de benignitate apostolicâ dignemur.

Et ad supplicationem Congregationis.

§ 3. Nos igitur praedictarum litterarum

liberatae.

¹ Sequentes declarationes in hoc loco referuntur non ratione temporis, nam posterius editae fuerunt, sed ratione materiae (R. T.).

viginti quatuor fratres ad subdiaconatus et diaconatus ordinem respectiva.

tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de eorundem S. R. E. cardinalium consilio, ut ultra centum dictae Congregationis fratres in presbyteratus ordine constitutos¹, alii duodecim ad subdiaconatus ac alii etiam duodecim ad diaconatus sacros ordines de superiorum suorum licentiâ, modo et formâ in prioribus nostris litteris expressis, promoveri, et promoti in illis, etiam in altaris ministerio, ministrare² (ita quod quando aliqui ex numero promotorum huiusmodi e vivis decesserint, alii in mortuorum locum substituuntur) apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, licentiâ concedimus et indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus litteris Gregorii et Clementis, praedecessorum praedictorum, et quibusvis aliis prohibitionibus apostolicis, ac dictae Congregationis, etiam inramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat et ad effectum praemissorum specialiter et expresse ac latissime derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum ades.

§ 5. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub

¹ Vide hic p. 270 infra generalem habilitationem.
² Subintellige possunt (R. T.).

annulo Piscatoris die XIII martii MDCVIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 13 martii 1608, pontif. an. III.

Sequitur declaratio circa personas huius Ordinis recitationi horarum canonicarum addictas.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Ministerio sacri apostolatus officii licet immeriti praesidentes, ad ea, per quae divinus cultus et devotio augetur, libenter intendimus, et quae propterea ordinata fuisse dicuntur, apostolici muniminis firmitate, cum a nobis petitur, roboramus.

§ 1. Alias siquidem statuimus et ordinavimus ut fratres Congregationis Iesuatorum ad sacros ordines pro tempore promoti ex peculiari cuiusque obligatione horas canonicas in choro, statuto ab Ecclesiâ tempore, recitare deberent, in illis scilicet conventibus, in quibus quatuor saltem fratres reperirentur in sacris ordinibus constituti; in aliis autem conventibus, ubi pauciores quatuor essent sacris ordinati, possent eas etiam, sed privatim, recitare; ipsi vero fratres ad sacros ordines promoti nullatenus imposterum tenerentur ad recitationem *Orationis Dominicae et Salutationis Angelicae* in illis temporibus, in quibus ad eam, priusquam easdem horas canonicas recitare debebant, ex praescripto suarum constitutionum loco earundem horarum erant obligati, prout in nostris in simili formâ Brevis desuper expeditis litteris plenius continetur.

§ 2. Et (sicut dilecti filii Isidorus a Venetiâ, visitor generalis, ac definitores alique vocales eiusdem Congregationis nobis nuper exponi fecerunt) illi subinde, animadvertentes ex recitatione horarum

Exordium.

Statuit hic Pontifex promotos ad sacros ordines ad recitationem horarum canonicarum teneri.

In Capitulo generali postea visum fuit magis expediens, quod omnes fratres recitationi horarum idonei, ad earum recitationem tene-

antur, ideo supplicatur Papae pro comprobatione huius statuti.

canonicarum huiusmodi, cum spirituales fructus ipsi Congregationi provenire, tum christifideles recitationi earundem horarum interessentes ad devotionem excitari, providâ deliberatione desuper habitâ in eorum capitulo generali novissime celebrato (reservato nostro et Sedis Apostolicae beneplacito) ordinarunt et statuerunt, quod ex tunc de caetero quicumque ex fratribus dictae Congregationis recitationi dictarum horarum idonei essent, illi ad recitationem earundem horarum tenerentur, et per horarum recitationem huiusmodi recitationi *Orationis Dominicae*, ex regularibus eorum institutis praescriptae, satisfacere censerentur. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, Isidorus et definitores ac alii vocales praedicti plurimum cupiant ordinationem et statutum huiusmodi, pro eius subsistentiâ, per nos apostolicâ auctoritate confirmari et approbari, ideo nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

Hic ideo Pontifex illud confirmat.

§ 3. Nos igitur Isidorum ac definitores et alios vocales praedictos, necnon singulos dictae Congregationis fratres specialis gratiae favore prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore consentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, consilio, ordinationem et statuta praedicta, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque

perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adieimus, ac ab omnibus dictae Congregationis fratribus inviolabiliter observari mandamus.

§ 4. Et nihilominus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus, quicumque ex dictae Congregationis fratribus recitationi horarum canonicarum habiles et idonei erunt, illi ad earundem horarum recitationem perpetuo teneantur et obligati existant, ac per recitationem horarum canonicarum recitationi *Orationis Dominicae et Salutationis Angelicae*, ad quam iuxta regularia eorum instituta tenerentur, satisfaciant et satisfacere censeantur, similiter perpetuo statuimus et ordinamus.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Congregationi illiusque visitori generali ac fratribus et aliis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac aliâ in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 6. Volumus autem ut praesentium exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Idemque iterum statuit.

Derogatio contrariorum.

Transumptorum fides.

Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die xxiii septembris mdcviii, pontificatus nostri anno iv.

Dat. die 23 septemb. 1608, pontif. an. iv.

Subsequitur generalis habitatio eorumdem Iesuatorum ad ordines sacros.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Onerosa pastoralis officii cura, meritis licet insufficientibus, nobis ex alto commissa postulat, ut christifideles praesertim sub suavi religionis iugo obsequiis altissimi mancipatos, quo ardentiori pietate et charitate in sacrificiis et divinis officiis illi placere magisque gratum valeant exhibere famulatum, specialibus Sedis Apostolicae favoribus gratiisque prosequamur opportunis, prout pia illorum vota postulant, et alias in Domino conspicimus salubriter expedire.

Hic Pontifex edidit praecedentes constitutiones

§ 1. Alias siquidem postquam, etc. *(Omittitur relatio constitutionum, quae praecedunt).*

Ex quibus magnus in religione progressus evenit.

§ 2. Cum autem, sicut fratres dictae Congregationis nobis nuper exponi fecerunt, ex promotione eorumdem fratrum ad sacros ordines huiusmodi felici dictae Congregationis gubernio prosperaeque directioni hactenus notabiliter cum magno et evidenti illius progressu et divini cultus augmento consultum fuerit, et in dies maior illius progressus benedicente Domino futurus sit, si non solummodo centum, verum omnes praedictae Congregationis fratres, ad hoc alias idonei et capaces, ad eosdem sacros ordines promoveri possent: nobis propterea humiliter supplicari fecerunt dicti fratres, ut sibi opportunam super praemissis licentiam providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur ad ea, per quae Congregationum, ad divini cultus augmentum et religionis propagationem institutarum, conservationi et manutentioni divinique cultus augmento salubriter consulitur, libenter intendentes, praedictae Congregationis fratres specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore censentes, ac praedictarum litterarum tenores praesentibus pro expressis habentes, supplicationibus eorum nomine nobis per dictum Isidorum nunc praedictae Congregationis visitatorem generalem super hoc humiliter porrectis inclinati, de eorumdem cardinalium consilio, ut omnes et singuli praedictae Congregationis fratres, nunc et pro tempore existentes, de illorum superiorum licentia, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines statutis a iure temporibus a locorum Ordinariis vel aliis quibusvis antistitibus, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentibus, promoveri, et promoti in illis etiam in altaris ministerio ministrare (dummodo tamen praevio diligenti examine ad hoc idonei reperti fuerint et aliud eis non obstat canonicum impedimentum, ac alias servata forma sacri Concilii Tridentini, aliisque de iure servandis) libere et licite possint et valeant, apostolica auctoritate praedicta, tenore praesentium, concedimus, et indulgemus, ac cum eis super hoc opportune dispensamus.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de

Et modo ad feliciter progressum, generalem dat fratribus habitacionem ad Ordines.

Decretum irritans apponit.

latere legatos, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, discernimus.

Contrarius derogat.

§ 5. Non obstantibus Gregorii et Clementis praedecessorum praedictorum, ac nostris litteris praedictis et quibusvis aliis prohibitionibus, necnon constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictae Congregationis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam legitime praescriptis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transsumptis etiam inpressis.

§ 6. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam inpressis, etc.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die xxv ianuarii mdcxi, pontificatus nostri anno vi.

Dat. die 25 ianuarii 1611, pontif. an. vi

XXX.

Commissio vicario generali Viglevanensi confirmandi erectionem scholae et bibliothecae Ambrosianae, legesque pro earum regimine latis a Friderico cardinali Borromaco, eique redditus nonnullos uniendi.

Paulus Episcopus
Servus Servorum Dei,

Dilecto filio vicario venerabilis fratris nostri episcopi Viglevanensis in spirituali-

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

bus generali, salutem et apostolicam benedictionem.

Copiosus in misericordia Dominus et in cunctis gloriosus operibus, a quo omnia dona defluunt, ad hoc nobis licet immeritis suae sponsae universalis Ecclesiae regimen committere et nostrae debilitati iugum apostolicae servitutis imponere voluit, ut tamquam de summo vertice montis ad infima reflectentes intuitum, quid pro huiusmodi illustranda Ecclesia ad fidei orthodoxae propagationem conferat, quidve statui fidelium quorumlibet conveniat, attentius prospiciamus, et (ut a fidelibus ipsis profligatis ignorantiae tenebris, illi per donum sapientiae in via mandatorum Domini conservari debeant, attendentes) eos ad quaerendum litterarum studia, per quae militantis Ecclesiae respublica regitur et divini nominis ac eiusdem fidei cultus protenditur omnisque humanae prosperitatis conditio augetur, sollicitudinis ope apostolicisque favoribus propensius excitemus. Quod ut commodius praestari possit, litterarumque studiis vacare volentium scholae ubique propagentur, pro illarum stabilitate et incremento eas congruis facultatibus communi mandamus, ut ipsarum scholarum et illarum bibliothecarum conservatores sui muneris partes commodius obire, ac ex eisdem scholis optimarum disciplinarum proventus ad eisdem militantis Ecclesiae gloriam communemque utilitatem et profectum maiori in dies cum fervore valeant provenire: prout pia praelatorum, praesertim fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, quos in partem laborum evocavit Altissimus, vota exposcunt, et nos, locorum et temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Exposuit siquidem nobis nuper

Exordium a necessitate atque utilitate scholarum petunt.

Fridericus

cardinalis Borromeus scholam Ambrosianam in collegio Oblatorum.

dilectus filius noster Federicus tituli sanctae Mariae Angelorum in Thermis, presbyter cardinalis Borromeus nuncupatus, Ecclesiae Mediolanensis ex concessione et dispensatione apostolica praesul, quod cum ipse Federicus cardinalis et praesul, singulari Dei munere et bonae memoriae Caroli olim sanctae Praxedis presbyteri cardinalis etiam Borromei nuncupati, ex concessione et dispensatione huiusmodi dictae Ecclesiae praesulis, pastoralis curam et vigilantiam, civitatem Mediolanensem ad iuventutem in bonarum artium studiis erudiendam, nec non ecclesiasticam disciplinam bonisque moribus imbuendam, multis collegiis instructam et nobilitatam invenisset, idque adeo feliciter accidisse, ut plures inde prodissent, qui philosophiae theologiaeque confectis spatiis, in publicis iisque celebrioribus academiis doctores creati fuissent, et eo quoque tempore, cum magna clericalis ordinis utilitate et laude, haud multo pauciores prodirent; animadvertens tamen in ipsa civitate nullam adhuc scholam certam esse ad eum finem instructam, ut in ea velut palaestra quadam, post exactum studiorum cursum paratamque rerum plurimarum notitiam, seorsim se aliqui exercentes catholicae fidei veritatem adversus impios haereticorum conatus scriptis et lucubrationibus aliquando tueri possent, ac certis aliis de causis adductus, in collegio sacerdotum Oblatorum nuncupatorum sancti Ambrosii in aedibus sancti Sepulchri dictae civitatis per eundem Carolum cardinalem et praesulem instituto et opportuno civitatis loco sito, ad Dei omnipotentis laudem et sub patrocinio beatae Mariae Virginis, nec non divi Ambrosii patroni auspicio et dicti Caroli cardinalis et praesulis, unam scholam ambrosianam erexit, instituit et fundavit; illique sic erectae octo viros ecclesiasticos, tam ex seminarii alumni quam aliunde accitos (quorum

tres necessario semper sacrae theologiae addicti essent, reliqui vero aliis facultatibus bonisque artibus praepositi), a dicto Federico cardinale et praesule, quoad viveret, deligendos adscripsit et cooptavit, atque hi ut ex numero etiam Oblatorum sumerentur concessit, si vel in aedibus sancti Sepulchri, vel alibi sit ex Ordine quisquam ita insigniter eruditus, ut eo coetu dignus propter doctrinam et scientiam censeretur; ad hoc quatuor praeterea laicos liberalibus aequae disciplinis exultos et a se pariter deligendos adiunxit, ut horum aemulatione clerici ad studiorum labores forti animo subeundos alacrius excitarentur. Post eius vero ex hac vita decessum, si quem ex dicta schola mori contingeret, reliqui ex eadem schola superstites alium in demortui locum proprio iure substituerent, qui vitam in sancti Sepulchri aedibus et collegio degerent, et ab instituto domus nullo modo recederent; ac, praeter victum et stipendium ex censu Congregationis Oblatorum exhiberi solitum, singulas pensiones a schola assignandas consequerentur, quas pensiones item a schola omnes consequi voluit et decrevit, dummodo institutum hoc et leges praeterea ac pacta separatim a se condenda diligenter tuerentur et servarent, alioquin cum ipsi, tum alii, sive clerici sive laici existerent, sive sancti Sepulchri, sive alias quasvis aedes incolerent, fructu huiusmodi carerent, neque pecuniae summam a schola assignandam ullo modo perciperent: quin potius illud intelligerent, omnem eis facultatem esse ademptam condonationis, aut remissionis impetrandae aut impetratae, etiam ex mutua cessione, concordiaque utendi; scirentque nihil omnino, quod eiusdem Federici cardinalis et praesulis patentibus desuper confectis litteris adversaretur, suffragaturum, etiamsi leges, ut supra condendas vel in desuetudinem abiisse,

Nonnullas in ea servandas leges indicit.

Bibliothecam paravit.

vel interdum minus observatas fuisse assererent. Quoniam vero ad scholae huiusmodi usum ingenti sacrorum, profanorumque librorum copia opus esse non ignoravit, idque ad communem et publicam civitatis utilitatem pertinere maxime arbitratus est, aulam illam magnam (quam suis sumptibus in eodem collegio sancti Sepulchri, delectis quibusdam antiquis aedibus, quae proximae erant, de consensu Congregationis, praepositi generalis et Oblatorum, ut patet ex instrumento publico, extruere est aggressus, brevique, ut sperat, perfectam et absolutam daturus) in publicam ecclesiasticam bibliothecam, non solum ad Ambrosianae scholae privatum, sed etiam omnium communem usum cum legibus et regulis infrascriptis, aliisque ex facultate apostolica, quandoque sibi videretur, praescribendis destinavit et ordinavit: armariis praeterea, scriniis, tabulariis, in quibus libri ordine disponerentur, suo tempore instructurus. Huic vero bibliothecae antiquos codices manuscriptos atque impressos, aliosque omnes sacros, profanosque libros a se diligenter undique conquisitos sumptuque non mediocri comparatos dono dedit, atque in eam imponi ibique perpetuo ad privatam et publicam utilitatem adservari mandavit, excommunicationis latae sententiae poenam proponens illis, qui libros vendere, commodare, ex bibliotheca efferre, aut quoquo modo distrahere non dubitarent, eorum absolute solius Romano Pontifici reservata. Eruditum virum e numero atque ordine Oblatorum in ipsis sancti Sepulchri aedibus alendum cum annuo stipendio bibliothecae praefecit, eumque bibliothecarium nominavit. Quae vero ad bibliothecae custodiam, usum, conservationem ac nitorem librorum spectare aestimaret, facultate a nobis impetrata, certis legibus praescriberet, quas leges, eo etiam vita functo, usque

adeo religiose servari voluit, ut eas immutari, infringi, remitti vel contrahi non liceret, nisi auctoritas Apostolicae Sedis accederet, eisdemque legibus de verbo ad verbum derogaretur. Sed quum frustra bibliothecam construxisset, atque omni librorum genere instruxisset, nisi etiam de ea perpetuo conservanda provisum foret, ne vel varietate temporum, vel hominum improbitate dissolvi, eiusque ius ad quemvis alium transferri queat: idcirco proprietatem ipsius ac dominium sibi, quamdiu viveret, reservans, post eius obitum penes Oblatorum Congregationem, ad publicum tamen et communem omnium usum et commodum esse decrevit. Quod ut firmum et perpetuum esset ex diversorum ordinum viris congregationem tuendae conservandaeque bibliothecae causa ita conflavit, ut praeter praepositum sancti Sepulchri pro tempore existentem, quem in hunc coetum conservatorem adscripsit, ex singulis infrascriptis ordinibus civitatis caperentur; nimirum ex canonicis ordinariis nuncupatis dictae ecclesiae duo, ex reliquo clero etiam duo, unus ex sexaginta decurionibus concilii generalis, unus ex iurisperitorum collegio et unus ex collegio physicorum; archiepiscopum vero Mediolanensem pro tempore existentem (cui a scholae doctoribus observantiam, cultum atque obsequium praestari perpetuo vult, cuique hoc suum institutum adeo probatum iri confidit, ut bibliothecae conservatoribus numquam sit suo studio, auctoritate et gratia defuturus) ideo credidit huiusmodi curam implicari non debere, quod illum aliis assidue premi intelligat. Horum conservatorum munus esset redditus et bona, quae eidem bibliothecae a prae-

1 Erronee edit. Main. habet *quam* (R. T.).

2 Edit. Main. habet *archiepiscopus Mediolan. existens*; sed *archiepiscopum Mediolanensem... existentem* legi debere quisque intelliget (R. T.).

dicto Federico cardinale et praesule ad-
dicta forent, quaeque liberali piorum
hominum largitione relinqui contingeret,
fideliter administrare; et quia redditus
sunt ex bonis Ecclesiae, ideo unum ec-
clesiasticum ex eorum corpore quotannis
thesaurarium per voces crearent, qui post
annum exactum ipsimet congregationi
repositi rationem bene gestae admini-
strationis confestim redderet. Conserva-
tores bis saltem in anno, vel saepius, si
opus foret, in unum coacti de rebus ad
bibliothecae conservationem spectantibus
inter se conferrent: bis autem singulis
annis, et crebrius, si ita res postularet,
bibliothecam indicemque librorum, et
libros ipsos inspicerent, eorumque nu-
merum diligentissime recognoscerent,
darent operam ut ex pecuniâ, quae ad
emendos faciendosque libros relicta fo-
ret, bibliotheca semper nitida esset, at-
que omni genere sordium munda. Quod
si in hoc exequendo per biennium ne-
gligentes essent, ad capitulum metropo-
litanum ius visitandi, vel eo negligente,
ut supra, ad praefectum fabricae eius-
dem ecclesiae spectaret; ipsoque facto,
absque aliquâ iudicis ecclesiastici decla-
ratione, qui ex canonicis ordinariis dictae
ecclesiae in numerum conservatorum¹ re-
ceptus foret, huic indicendae congrega-
tionis vis perpetuo esset, congregationi-
que in omnibus praesset. Congregatio in
sancti Sepulchri aedibus haberetur: si
sacerdotes Oblati insigniter bibliothecae
curam negligenter, eamque dissiparent,
dissiparique permetterent, aut illius pu-
blicum et communem usum in proprium
et privatum converterent, tunc ab omni

¹ Heic fort. deest vox *prior*; nam aliter, cum
duo essent canonici conservatores, non satis con-
staret de quonam agatur: nempe ex duobus cano-
nicis, ut supra, in numerum conservatorum re-
ceptis, ille praesid. qui *prior receptus foret*; sed
haec ex mera coniecturâ dicta sunt (R. T.).

iure, quod in et ad bibliothecam illis
concessit, cecidisse, atque omnia ad tem-
pli maioris fabricae praefectos devoluta
esse intelligerentur. Huius vero rei iudi-
cium ad pro tempore existentem vicarium
archiepiscopi Mediolanensis in spirituali-
bus generalem, ad quem et¹, si interdum
lis, controversia vel differentia in prae-
missorum exequutione vel interpretatione
oriretur, cognitionem eius et iudicium
ita voluit pertinere, ut summatim sine
strepitu et figurâ iudicii, solâ facti veri-
tate inspectâ, omni appellatione prorsus
remotâ, quamcumque controversiam diri-
meret; et ubi ad alium iudicem quam
ecclesiasticum facto ipso conservatorum,
doctorum vel in scholâ interesse haben-
tium quoquo modo lis et iudicium de-
volveretur, tunc ipso facto illos iure ad-
ministrationis, vel loco scholae privavit,
et privatos esse voluit, prout in dictis
suis litteris continetur.

§ 2. Cum autem, sicut eadem petitio
subiungebat, praemissa omnia in laudem
Dei ac divini cultus augmentum, totius-
que dictae civitatis illiusque personarum
litteris et virtutibus praedictarum et prae-
cipue necessitatibus oppressarum com-
modum et utilitatem, necnon fidei or-
thodoxae contra illius hostes propugna-
culum bonarumque artium ampliationem
cesserint et cedant, cupiatque propterea
dictus Federicus cardinalis et praesul illa
omnia pro firmiori illorum subsistentiâ
per nos confirmari et approbari, aliaque
infrascripta sibi benigne concedi; quare
praedictus Federicus cardinalis et praesul
nobis humiliter supplicavit, quatenus in
praenissis opportune providere de beni-
gnitate apostolicâ dignaremur.

§ 3. Nos igitur, eundem Federicum
cardinalem et praesulem specialibus fa-
voribus et gratiis prosequentes, huius-

¹ Id. ad quem etiam; male Main. leg. *etsi*
(R. T.).

Praedicta om-
nia pontificiâ
auctoritate con-
firmari petitur.

Committitur
vicario genera-
li Viglevanensi
praedictorum
confirmatio.

modi supplicationibus inclinati, discre-
tioni tuae (cum venerabilis frater noster
episcopus Viglevanensis ordinarius vici-
nior existat, ut dictus Federicus cardi-
nalis et praesul asserit), per apostolica
scripta mandamus, quatenus erectionem,
institutionem, fundationem, adscriptio-
nem, cooptationem, voluntatem, singula
decreta, destinationem, ordinationem hu-
iusmodi, omniaque et singula in eis con-
tenta, ac inde sequuta et sequenda quae-
cumque, auctoritate nostrâ perpetuo ap-
probes et confirmes, illisque perpetuae
et inviolabilis apostolicae firmitatis robur
adiicias, ac omnes et singulos, tam iuris
quam facti, et solemnitatum quomodolibet
requisitarum forsitan omissarum, ac
quosvis alios, etiam quantumvis substan-
tiales defectus, si qui desuper quomodo-
libet intervenerint, suppleas, eademque
praemissa omnia et singula perpetuo et
omni tempore subsistere, suosque ple-
narios et integros effectus sortiri et obti-
nere, ac ab illis omnibus et singulis, ad
quos nunc quomodolibet spectat et spe-
ctabit in futurum, quosque id concernit
et concernet quodcumque de caetero,
firmiter et inviolabiliter perpetuo obser-
vari et adimpleri, nec ab illis umquam
resiliri posse decernas;

§ 4. Et insuper pro ipsarum scholae
et bibliothecae dote, ac illarum docto-
rum aliarumque personarum praedicta-
rum sustentatione et manutentione, one-
rumque illis incumbentium supportatione
a collegio Ticinensi Borromeo nuncupato
dictae civitatis, per eundem Carolum car-
dinalem etiam erecto, tot proprietates,
census et alia bona stabilia ex beneficiis
ecclesiasticis illi auctoritate apostolicâ
unita, quae detractis infrascriptis ad ma-
nutentionem illius alumnorum et perso-
narum sufficient, per dictum Federicum
cardinalem et praesulem discernenda et
specificanda, quorum annuus valor ad

mille scuta, ad rationem sex librarum
monetae imperialis pro quolibet scuto, iu-
dicio dicti cardinalis et praesulis ascen-
dat, ex nunc etiam perpetuo dismembres
et separet, illaque sic dismembrata et
separata, necnon alia quaecumque pro-
prietates, res, iura et bona in quibusvis
rebus consistentia, ac cuiuscumque quan-
titalis et speciei existentia per quos-
cumque christifideles quodcumque do-
nanda, leganda, relinquenda et elargienda
eisdem scholae et bibliothecae (ita quod
liceat illarum conservatoribus, pro tem-
pore existentibus, per se, vel alium, seu
alios, eorum et dictarum scholae et bi-
bliothecae nominibus, corporalem pos-
sessionem proprietatum, censuum et bo-
norum huiusmodi propriâ auctoritate li-
bere apprehendere et perpetuo retinere,
illarumque fructus, redditus, proventus,
iura, obventiones et emolumenta quae-
cumque percipere, exigere et levare, ac
in dictarum scholae et bibliothecae usus,
utilitatem, et necessitates convertere,
Dioecesani loci, vel cuiusvis alterius li-
centiâ desuper minime requisitâ) simi-
liter perpetuo applies et appropries;

§ 5. Potremo pro dictarum scholae et
bibliothecae felici successu ac regimine
et administratione, necnon circa illarum
quantitates, qualitates, conditiones, nu-
merum, receptionem, admissionem, et
alia quaecumque dictas scholam et bi-
bliothecam quomodolibet concernentia,
eidem Federico cardinali et praesuli, ut,
quoad vixerit, quaecumque statuta, or-
dinationes, constitutiones, decreta et ca-
pitula (licita tamen et honesta ac sacris
canonibus et Concilii Tridentini decretis
non repugnantia) facere, edere et con-
dere, illaque pro rerum, temporum et
personarum qualitate cassare, mutare,
innovare, reformare, ac, illorum loco,
alia de novo facere et edere libere et
licite valeat, concedas et indulgeas: nec-

Legesque la-
tas et ferenda
confirmandi.

Daturque fa-
cultas uniendi
redditus mille
scutorum ex col-
legio Ticinensi
dismembrando-
rum.

non postquam illa facta, reformata, ac de novo facta et edita fuerint, perpetuo valida et efficacia fore et esse, ac ab omnibus, ad quos pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, perpetuo inviolabiliter observari et adimpleri debere, ac, illo etiam vitâ functo, a quoquam, quavis auctoritate, causâque et occasione violari, infringi, restringi, immutari, vel etiam per nos et successores nostros Romanos Pontifices, nisi illis de verbo ad verbum insertis et expressis, derogari nulloatenus umquam posse, pariter perpetuo statuas et ordines;

Clausulae.

§ 6. Praesentes quoque litteras semper validas et efficaces fore et esse, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales etiam de latere legatos iudicari et definiri debere, irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, eadem auctoritate nostrâ decernas.

Derogatio contrariorum.

§ 7. Non obstantibus praemissis, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, necnon quibusvis apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis, specialibus et generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon collegiorum praedictorum, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, illis eorumque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, in genere vel in

1 Edit. Main. fert prohibentes (R. T.).

specie, etiam iteratis, vicibus quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro eorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis aliâ in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCVI, quinto kalendas martii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 25 februarii 1606, pontif. an. I.

XXXI¹.

Renovatio litterarum Gregorii XIII super confirmatione taxae ab archiepiscopo Valentino efformatae pro dotatione ecclesiarum parochialium in regno Valentiae pro instructione Maurorum noviter conversorum erectarum, non obstantibus litteris Clementis VIII, quibus diversimode provisum fuerat super eadem taxâ eiusque exactione².

Paulus Papa V,

Ad perpetuam rei memoriam.

Inter caeteras nostro muneri incumbentes curas, illa, quae nobis in beato Petro apostolorum principe a Christo Domino commissa est, pascendi oves eius, praecipue nobis cordi haeret; et propterea nostrae auctoritatis partes in iis li-

Prooemium.

¹ Ex regist. in Secret. Brev.

² Super hac materia videre est Constit. Clementis VIII, CCLXXIV *Exponi* (in h. n. edit. CCLXXV tom. X, pag. 784), et Constit. CCLXXVII *Apostolici* (in h. n. edit. CCLXXXVIII, ib. pag. 790).

benter interponimus, per quae de idoneis ad curam animarum exercendam ministris et ad eorum sustentationem sufficientibus redditibus provideri debere disponitur; idque eo libentius facimus, quo catholicorum etiam regum piis votis inde satisfactum iri, ac aliâ in Domino salubriter conspiciamus expedire.

Pro instructione neoconversorum sub Carolo V nonnullae erectae fuerant parochiales ecclesiae.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Gregorio Papa XIII praedecessori nostro, nomine clarae memoriae Philippi II Hispaniarum regis, exposito, quod ipse Philippus rex, animadvertens superioribus temporibus multa fuisse olim in regno Valentiae oppida et loca a mahometanis infidelibus habitata, in quibus etiam, postquam idem regnum recuperatum fuerat, remanserant supra quindecim mille familiae infidelium, quae anno Domini MDCXXVI ad fidem catholicam se converterant, ad quos bene sancteque in eadem fide catholicâ erudandos et instruendos, tunc Civitatis et Dertusensis episcopi, auctoritate apostolicâ, et inclitae memoriae Caroli V Romanorum imperatoris eiusdem Philippi regis genitoris contemplatione, de anno eiusdem Domini MDCXXXIV multa loca et illorum ecclesiae a suis matricibus parochialibus antiquis dismembraverant, et eas numero supra centum et nonaginta in parochiales ecclesiae erexerant: ex his vero, quasdam suis primitiis, reliquas autem triginta tantum libris annuis respective dotarant, statuendo quod dictae triginta librae, quae viginti octos ducatos auri vel circa constitutebant solverentur, quemadmodum eâtenus erant solutae et tunc solvebantur; et in eadem expositione subiuncto, quod propter tenuitatem reddituum praedictis ecclesiis applicatorum, et locorum, in quibus eadem ecclesiae sitae erant, asperitatem, et quia oppida et loca praedicta, in quibus eadem ecclesiae consistebant, variis periculis erant

exposita, non paucae illarum propriis rectoribus caruerant, et tunc etiam iisdem carebant, et ipsi rectores, qui aliis ecclesiis erant praepositi, eâ eruditione doctrinâque praediti non erant, qua dictos noviter conversos in religionis christianae praeceptis, et illis quae ad salutem animarum erant necessaria, prorsus ignaros recte, ut decebat, in fide catholicâ instruere valerent; ac his de causis adductus idem Philippus rex, sanctissimoque zelo, et quod de animarum discrimine agebatur, motus, cum huic tanto malo aliquod salutare remedium adhiberi maxime cuperet, praesertim cum satis constaret, plurimos ex eis adhuc in suis perversis mahometicis erroribus impudenter impieque permanere, curaverat ut tunc archiepiscopus Valentinsis, ac Dertusensis et Oriolensis episcopi, alique viri doctrinâ et rerum agendarum experientiâ et vitae integritate praediti, maturo ut par erat, consilio, ea cogitarent quae ad instituendos in viâ Domini noviter ad fidem conversos, in dicto Valentiae regno commorantes, eisque non solum utilia, verum etiam salutaria et necessaria existimassent; et postremo idem Philippus rex ad eandem civitatem Valentinsensem venerabilem fratrem Ioannem patriarcham Antiochenum, et archiepiscopum Valentinsensem ac tunc existentes Martinum Dertusensem et Gregorium Oriolensem episcopos, aliosque viros gravissimos convenire fecerat, ut de eadem re agerent et consulerent, quae animarum saluti personarum praedictarum duxissent quomodolibet necessaria et opportuna; qui eâ re per plures dies examinata, variisque congregationibus et colloquiis inter eos habitis, existimaverant optimum factum, si per ipsum praedecessorem et Sedem Apostolicam, novae ecclesiae parochiales in locis ad hoc op-

Philippus II episcopis mandavit, ut huic malo consulere.

Illi censuerunt novas erigendas esse parochias.

¹ Vel aliquid antea deest, ex q. *apta* vel *pro eisque legendum eis* (R. T.).

portunis erigerentur, illis etiam ab aliis ecclesiis parochialibus matricibus, ac quarum essent filiales seu suffraganeae, distinctis et penitus separatis, eisque rectores praeficerentur, qui animas non solum doctrinâ verbi, sed etiam exemplo boni operis, informare vellent et possent; ac ut tales invenirentur, qui pastoris munus recte obirent, et in ecclesiis suis assidue residerent, singulae dotes, alioquin tenues, ad summam centum librarum monetae in regno Valentiae cursum habentis, pro qualibet ecclesiâ parochiali, iam de dicto anno MDXXXIV erectâ, auferentur, ut ex eâ dote rector commode sustentari posset; eademque ratio in assignandâ dote ecclesiis quae a suis matricibus tunc dismembrarentur, et in parochiales erigerentur, servaretur; ac ut tam bona et necessaria institutio ad effectum perduceretur, a mensae archiepiscopalis Valentiniensis, quae ad valorem annuum quadraginta millium ducatorum vel circa ascendebat, ac dignitatum et praepositarum eiusdem ecclesiae Valentiniensis, necnon aliarum antiquarum parochialium ecclesiarum et beneficiorum ecclesiasticorum in libro taxae comprehensorum quorumcumque, fructibus, redditibus et proventibus, perpetuo summa in eisdem litteris contenta dismembraretur, et seu ad solutiones ex tunc imposterum perpetuo faciendas, tunc et pro tempore existens archiepiscopus Valentiniensis, ac alias dignitates et praeposuras in eadem ecclesiâ ac alia beneficia in litteris huiusmodi expressa obtinentes, et alii, iuxta taxam ibidem insertam, tenerentur;

§ 2. Ac pro parte dicti Philippi regis eidem praedecessori humiliter supplicato, ut super eis opportune providere, de benignitate apostolicâ dignaretur: idem praedecessor, huiusmodi supplicationibus inclinatus, iuxta eas quae prudenter ac pie ab eisdem Ioanne patriarcha et archiepis-

copo, unâ cum Dertusensi et Oriolensi episcopis praedictis, cogitata et considerata fuerant, decrevit, statuit, auxit, dismembravit, et in ipsâ dioecesi Valentiniâ, apostolicâ auctoritate, erexit, divisit, ac mensae archiepiscopali Valentinae, iuxta taxam in fine litterarum ipsius praedecessoris descriptam, onera et solutiones annuas per eundem Ioannem patriarcham et archiepiscopum, et pro tempore existentes ecclesiae Valentinae praesules et administratores, ac archidiaconatus dictae ecclesiae Valentinae ac praeposuras et alia beneficia in praedictâ taxâ contenta pro tempore obtinentes, ac in eisdem beneficiis successores quoscumque, et alios dominos temporales in eadem taxâ comprehensos, eorumque successores, annis singulis, perpetuis futuris temporibus in locis et terminis constitutis integre faciendas, teneri et obligatos esse voluit¹; decernens taxam praedictam nullo unquam tempore, etiam ad successorum praedictorum instantiam, quavis occasione vel causâ etiam urgente et urgentissimâ annullari, invalidari aut ad minorem summam reduci posse, ac irritum et inane quidquid secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, cum clausulâ *sublatâ* ac aliis decretis et derogationibus, prout in ipsius praedecessoris, in formâ Brevis, sub die XVI Iunii MDLXXVI desuper expeditis litteris, in quibus dicta taxa inserta fuit, plenius continetur².

§ 3. Et deinde eidem praedecessori pro parte ipsius Philippi regis denuo exposito, quod in praedictâ taxâ in supradictis litteris insertâ nonnulla per errorem exposita fuerant, quae aliter exponi debuissent, prout in libro a praedicto Ioanne patriarcha et archiepiscopo Valentiniensi

¹ In praedictis aliquid deesse senties (R. T.).

² Litterae huiusmodi Gregorii XIII non reperiuntur in Bullario (R. T.).

Earumque dotem ad centum libras auferentem.

Eaque de causâ mensae episcopales, nonnullae aliae ecclesiasticae beneficia laxantur.

Praedicta omnia petente Philippo II, confirmavit Gregorius XIII.

super dictarum parochialium erectionibus, dotationibus, dismembrationibus et aliis praedictis confecto, ad quem in omnibus et per omnia relationem ipse praedecessor haberi voluit, ex quo veritas omnium computationum, distributionum pro ratâ cuiusque, necnon calculationum in executione ipsius praedecessoris litterarum faciendâ, elici poterat, plenius contineri dicebatur; idcirco idem praedecessor per alias eius in eadem formâ Brevis voluit, et apostolicâ auctoritate concessit et decrevit; quod priores litterae huiusmodi, cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis et decretis, ac illarum vigore inde sequuta et sequenda quaecumque valerent, plenamque roboris firmitatem obtinerent, ac ab illarum datâ in omnibus et per omnia suffragarentur, perinde ac si ea quae in posterioribus expressa fuerant, in prioribus litteris huiusmodi pariter narrata fuissent, volens utrasque litteras praedictas perinde a dictâ die XVI Iunii MDLXXVI, afficere, ac si personaliter unicuique intimatae fuissent; ita ut quaecumque personae, cuiusvis qualitatis et conditionis existentes in praedictis litteris comprehensae, ratione dotationis huiusmodi pro ratâ temporis contribuere et conferre omnino tenerentur, et ad¹ contributionem huiusmodi iuxta, earumdem litterarum formam, iuris et facti remediis opportunis, ac demum ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis cogi et compelli possent, quam ratam pecuniarum idem praedecessor ab eo tempore, usque quo posteriores litterae praedictae executioni demandatae fuissent, arbitrio Ordinariorum expendendam ad usum fabricae et ornamentorum parochialium ecclesiarum earumdem tunc de novo erectarum applicavit et appropriavit, nec easdem pecunias ad rectores pra-

Gregorius alias litteras dedit et utrasque voluit observari.

Eisdem taxam in eis litteris praescriptam.

Eodem Philippo nonnulla per errorem expressa fuisse asserente.

dictos, eo tempore durante, pertinere posse decrevit.

§ 4. Praeterea omnia in capitulo *de Col-lectore* in supramemorato libro expressa nominalim confirmavit et approbavit, eadem clausulâ *sublatâ*, ac irritanti et aliis decretis, et derogationibus pariter adiectis, prout in eisdem posterioribus litteris, sub datum videlicet die XXX Augusti MDLXXVII plenius similiter continetur¹.

§ 5. Quas quidem praedecessoris litteras venerabilis frater praedictus Ioannes patriarcha Antiochenus et archiepiscopus Valentiniensis ac plerique in taxâ comprehensi susceperunt, admiserunt et amplexi fuerunt: dilecti vero filii capitulum canonici ecclesiae Valentinae capitulariter congregati, sub die XXI mensis Augusti MDLXXVII, promiserunt quod ipsi, perpetuis futuris temporibus, quolibet anno, et in terminis in praedictis litteris contentis, omnes illas quantitates, quae per taxam in litteris praedictis contentam ab ipsis persolvi debuissent, a die festivitatis beati Ioannis Baptistae eiusdem anni MDLXXVII inclusive persolverent.

§ 6. Idem autem Philippus rex, mediantibus personis dicti Ioannis patriarchae et archiepiscopi, necnon ducis de Lerma, tunc marchionis Deniae, ac dicti regni proregis promisit, quod termini usque tunc decursi eisdem capitulo et canonicis remitterentur et condonarentur: hoc etiam adiecto quod huiusmodi remissio et condonatio, auctoritate apostolicâ confirmaretur, ac aliâs, prout publico desuper confecto instrumento, ac litteris etiam dicti Philippi regis plenius dicitur contineri.

§ 7. Deinde vero pie memoriae Clemens Papa VIII, etiam praedecessor noster, ad supplicationem dignitatum et praepositarum ac canonicorum ecclesiae

¹ Istae quoque litterae in Bullario non extant (R. T.).

¹ Praeposit. ad nos addidimus (R. T.).

Confirmavit pariter quae statuta fuerat de collectore.

Archiepiscopus Valentiniensis taxam recipit.

Capitulum vero se soluturum spondet iuxta eandem.

Philippus rex non factas solutiones condonavit capitulo.

Sed cum idem capitulum hac super re litteram accepisset.

Valentinae et aliorum forsitan litis consortium, causam et causas, quas ipsi habebant seu habere volebant et intendebant contra et adversus rectores ecclesiarum parochialium et dioeces. Valentin. ¹ pro instructione Maurorum huiusmodi erectarum et erigendarum, omnesque alios interesse habentes, super assignatione seu dotatione reddituum dictarum parochialium, dilecto filio magistro Horatio Lancellotto, capellano nostro, tunc suo et causarum sacri Palatii Apostolici auditori, audiendam, cognoscendam, sineque debito terminandam et decidendam per speciale rescriptum commisit.

§ 8. Et postea, per quasdam sub datum die xii septembris mdcii ², tunc existenti suo et apostolicae Sedis apud charissimum in Christo filium nostrum tunc suum Philippum tertium, etiam Hispaniarum regem catholicum, nuncio, ex causis tunc expressis, dedit in mandatis, ut per se, vel alium, seu alios, quos ad id duxisset deputandos, quoad quinquaginta quinque parochiales ecclesias ex praedictis, quarum fructus ad summam centum librarum non ascendebant, ad executionem taxae suprascriptae pro concurrenti quantitate eius summae, quae tunc deficiebat ad conficiendam summam librarum centum pro unaquaque ex eisdem parochialibus, procedi, auctoritate apostolica, curaret et faceret, ac quoscumque eorum, qui iuxta dicti Gregorii praedecessoris litterarum dispositionem huiusmodi parochialium dotationi contribuere tenebantur, ad contributionem debitam, et quae pro tempore deberetur, taxae tunc ad eos spectantis pro concurrenti sive quantitate huiusmodi, ultra poenam a Gregorio praedecessore inflictam, quoad laicos, etiam per privationem decimarum

¹ Sic Main.; forsitan leg. in dioecesi Valentina.

² Litterae Clementis VIII sub hac data de hac materia non habentur in Bullario (R. T.).

sive primitiarum, quas percipiebant, ac per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione posposita, praedicta auctoritate, cogeret et compelleret: pro aliis vero parochialibus ecclesiis, quarum fructus, ut ipsi contribuere debentes asserebant, iam ad summam centum librarum ascendebant, terminum unius anni ad id docendum praefigeret, eoque elapso, ac nihil quod relevarent ¹ dicto, ad executionem et exactionem taxae huiusmodi, pro concurrenti quantitate, pariter omni et quacumque appellatione remota, procedi curaret et faceret: sed si infra terminum unius anni constitisset fructus aliquarum ex dictis parochialibus ecclesiis ad dictam summam centum librarum, ut praedicebatur, non ascendere, quoad huiusmodi parochiales, executionem et exactionem taxae praedictae idem Clemens praedecessor noluit retardari, voluitque etiam ut interim non retardaretur executio quoad eos qui tunc taxam persolvebant; verum, si facta liquidatione constitisset proprios fructus aliquarum ex dictis parochialibus ecclesiis libras centum excedere, respectu harum parochialium aliqua contributio non fieret, si vero fructus una cum taxa contributionis dictas libras excessisset, contributio praefata pro concurrenti quantitate ad libras centum reduceretur, quia mentis ipsius Clementis praedecessoris erat, ut illis parochialibus, quas, sine huiusmodi contributione, redditum annuum centum librarum habere constitisset, huiusmodi contributio fieri minime deberet. Ex illarum tamen parochialium propriis fructibus, si quae essent, quae tunc, absque dicta contributione, summam praefatam librarum centum excederet, nihil prorsus ex eadem summa excedente, pro dotatione aliarum parochialium detrahi voluit, sed totum

¹ Forsan legend *relevaret* (R. T.).

id quod dictam summam centum librarum excessisset, cuiuslibet ex dictis parochialibus ecclesiis beneficio cedere decrevit et declaravit ¹.

Causasque coram auditore Camerae pendentes ad se advocat, imposito partibus silentio.

§ 9. Ac successive per alias sub datum xxx aprilis mdcii, ne occasione supradictae commissionis causae seu causarum praedicto Horatio auditori factae, aut alia quacumque de causa, aliqua lis seu controversia super praemissis oriretur, causam et causas a praefato Horatio auditore et quibusvis aliis iudicibus ad se advocavit, illasque, circumscriptis litteris dicto nuncio, ut praefertur, directis, per eundem nuncium executioni demandandis, extinxit, perpetuumque super illis tam praefatis dignitates obtinentibus, canonicis et praepositis, quam aliis quibuscumque silentium imposuit ². Ac demum per alias eius in eadem forma Brevis confectas litteras, sub datum die ii augusti mdciii, declaravit quod per litteras super avocatione causae et causarum praefatarum et extinctione litis emanatas, occasione verborum *circumscriptis litteris nostris per dictum nuncium executioni demandandis* in eisdem litteris appositorum, primo dictis eius litteris super executione taxae dicto nuncio directis non erat nec censi poterat derogatum: quinimo voluit, statuitque et ordinavit ut eadem eius litterae praefato nuncio directae, illarum formam in omnibus et per omnia servata, a praefato nuncio illiusque subexequutoribus, tam eatenus deputatis quam deinceps deputandis quibuscumque, debitae executioni demandarentur: ac alias prout in singulis litteris praefatis plenius pariter continetur ³.

¹ Uti iam supra monuimus pag. 25 nota 2, hae litterae desunt (R. T.).

² De hisce quoque litteris vide ib. nota 3 (R. T.).

³ Hic innuitur Const. cccxxii eiusdem Clementis VIII superius edita pag. 24 huius vol. et praesertim § 4 et 5 illius Const. ib. p. 26 (R. T.).

§ 10. Cum autem, sicut dicti Philippi III regis nomine eidem Clementi praedecessori primum, ac nobis deinde ad summi apostolatus apicem, divina disponente clementia, assumptis expositum fuerit ¹, licet supra memoratae ipsius Clementis praedecessoris litterae dicto nuncio directae super executione dictae taxae satis rationabiles videantur, nihilominus, maturam desuper habitam consultatione, compertum fuerit illas sine maxima difficultate ac totius fere status praefatarum parochialium ecclesiarum revolutione et perturbatione observari ac executioni demandari non posse, quinimo graves controversias diuturnasque lites exinde verisimiliter orituras; ac propterea consultius fore ut, illarum executione praetermissa, ad taxae iampridem in supra memorato libro a dicto Ioanne patriarcha et archiepiscopo confecto stabilitae et per praefatum Gregorium praedecessorem de annis mclxxvi et mclxxvii confirmatae, atque ad ipsius Gregorii praedecessoris litterarum praefatarum exactam executionem, et iuxta acceptationes ab ipsis archiepiscopo, dignitates obtinentibus, capitulo et canonicis ecclesiae Valentinae, caeterisque tam laicis quam ecclesiasticis in eadem taxa comprehensis olim factas, ac alias iuxta earundem litterarum formam, in omnibus et per omnia procedatur: quare pro parte eiusdem Philippi regis nobis fuit humiliter supplicatum ut super his opportune providere de benignitate apostolica dignemur:

§ 11. Nos qui, vivente ipso Clemente praedecessore, cardinalatus honore fungebamur, ac quibus, una cum dilectis filiis nostris Pompeio sanctae Balbinae Arrigonio, ac Hieronymo sancti Blasii de Annulo Pamphilio, necnon tunc in humanis agente Paulo Emilio sancti Marcelli titularum nuncupatis presbyteris

¹ Videretur potius legendum *fuit* (R. T.).

Philippus III rex exponit Clementis litteras non sine partium contentione executioni posse demandari.

Taxamquo ab archiepiscopo Valentinaensi iam pridem formatam et per Gregorium XIII litteras petit roborari.

Paulus itaque, de consilio nonnullorum cardinalium.

cardinalibus, negotium hoc ab ipso Clemente praedecessore demandatum fuerat, auditis partium agentibus, procuratoribus et advocatis, et nominatim dilecto filio Francisco de Quesada canonico ecclesiae Gadicensis I. U. D., ab eodem Philippo rege hac de causâ ad Romanam Curiam destinato, quique deinde ad summi apostolatus apicem assumpti idem ipsum negotium Pompeio et Hieronymo praedictis, necnon dilectis etiam filiis nostris Flaminio S. Mariae de Pace Plato, et Laurentio sancti Laurentii in Pane et Perna Blanchetto, necnon bonae memoriae Francisco sanctae Crucis in Hierusalem Avilae tunc in humanis agentis, et Antonio sancti Matthaei in Merulanâ etiam titulorum Zapatae nuncupatis presbyteris cardinalibus, per eos diligenter examinandum et nobis referendum commisimus, auditâ eorumdem cardinalium, qui negotium ipsum mature ac diligenter examinaverunt, relatione, ulteriorum litium et controversiarum anfractus e medio tollere, ac statui et conservationi dictarum parochialium, ac ut in illis personae idoneae ad instructionem dictorum noviter conversorum, eorumque animarum curam exercendam deputari et manuteneri perpetuo possint, opportune prospicere, simulque dicti Philippi regis id ipsum enixe postulantis votis favorabiliter annuere volentes, ac retores dictarum noviter erectarum ecclesiarum, necnon capituli huiusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, ac singularum Gregorii et Clementis praedecessorum praefatorum litterarum, necnon taxae ac libri supra

memorati ab ipso Ioanne patriarcha et archiepiscopo confecti, et acceptationum seu admissionum dictae taxae ab ipso Gregorio praedecessore confirmatae per dictos¹ archiepiscopum, capitulum et canonicos, ac alios factarum, necnon instrumentorum, seu aliorum documentorum desuper confectorum tenores, causarumque ac litium praefatarum status et merita, nominaque et cognomina iudicum et colligantium, eorumque et aliorum quorumcumque contradictiones, oppositiones, praetextus et iura, caeteraque necessaria, etiam speciali notâ digna, praesentibus, perinde ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur, pro expressis et insertis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, causas et differentias omnes et singulas praefatas in eisdem prorsus statu et terminis, in quibus ad praesens reperiuntur, a quibuscumque iudicibus ordinariis et delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici auditoribus, coram quibus forsâ pendent, ad nos harum serie avocamus, ipsasque lites, causas et differentias et controversias penitus et omnino perpetuo extinguimus et annullamus, partibusque ipsis et unicuique illarum, caeterisque omnibus et singulis interesse quomodolibet habentibus vel praetendentibus, quique imposterum habere vel praetendere quomodocumque poterunt, perpetuum super praemissis omnibus et singulis silentium imponimus. Praeterea primo et secundo dictas ipsius Gregorii praedecessoris litteras, ac librum taxamque memoratos, a praedicto Iohanne patriarcha et archiepiscopo confectos, cum omnibus in eis contentis et dispositis, necnon quascumque acceptationes, tam ab archiepiscopo et aliis quibuscumque ecclesiasticis et laicis in dictâ taxâ comprehensis, quam a capitulo et cano-

² Edit. Main. legit *praedictos* (R. T.).

Lites omnes molas, vel adhuc penitentes extinguit.

Gregorijque litteras et taxam ab archiepiscopo Valentini et praescriptam confirmat.

Et, quae earum vigore gestae sunt, rata habet.

nics cum qualitatibus, pactis, conditionibus, reservationibus et protestationibus in eis contentis, ut praefertur, factas, necnon promissionem a Philippo II rege dictis capitulo et canonicis super remissione et condonatione terminorum taxae eos tangentis decursorum emanatam (iuxta quam promissionem eisdem capitulo et canonicis dictos terminos, etiam si ex dispositione litterarum Gregorii praedecessoris praefati ad usum fabricae et ornamentorum parochialium ecclesiarum earumdem tunc denuo erectarum applicata et appropriata essent, ac promissio, remissio, condonatio et acceptatio praefatae minus legitime factae fuissent, apostolicâ auctoritate, gratiose remittimus et condonamus), ac omnia instrumenta et documenta desuper confecta et inde sequuta quaecumque, eâdem auctoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus; ac omnes et singulos tam iuris quam facti et solemnitatum, tam de iure communi quam aliâs requisitarum (et tam¹ ex eo quod personae in illis comprehensae, seu aliâs interesse habentes, citatae vel aliâs vocatae non fuerint², liquidatione), aut alios etiam substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Declarat laudatas Clementis litteras nemini posse suffragari.

§ 12. Praeterea supradictas Clementis praedecessoris litteras per modernum, aut pro tempore existentem, nostrum et apostolicae Sedis nuncium ulterius executioni minime demandandas esse, sed binas litteras dumtaxat Gregorii praedecessoris huiusmodi, et taxam in illis approbatam et in dicto libro praescriptam, ab omnibus et quibuscumque personis tam ecclesiasticis quam laicis, quacumque dignitate

¹ Probabiliter legend. *etiam pro et tam* (R. T.).

² Videretur legendum *vocatae non fuerint ad liquidationem* (R. T.).

vel excellentiâ aut praeelementiâ praeditis, quas illae concernunt seu tangunt (firmâ tamen et illaesâ remanente remissione et condonatione terminorum usque ad festivitatem sancti Ioannis Baptistae anni MDCXCVII decursorum, capitulo et canonicis praedictis factâ et per nos, ut praemittitur, approbatâ) ad unguem et iuxta illarum ac praesentium nostrarum seriem et tenorem observandas esse, illasque plenissimum robur et vim obtinuisse et obtinere, ita ut per litteras Clementis praedecessoris huiusmodi nihil ipsis Gregorii etiam praedecessoris litteris detractum, nec quidquam ex taxâ in illis et memorato libro praescriptâ imminutum sit aut esse censeatur, neque dictos capitulum et canonicos, aut quoscumque alios in dictâ taxâ comprehensos, praetextu seu vigore dictarum Clementis praedecessoris litterarum, aut inaequalitatis taxae, aut quod dicti contribuentes non fuerint ad liquidationem fructuum primitivialium vel decimalium, nec ad taxam faciendam legitime citati aut vocati, aut quod quaelibet ex dictis parochialibus ecclesiis (quibus contributio ex eâdem taxâ iuxta praescriptum litterarum dicti Gregorii praedecessoris est assignata congrua¹) centum ac etiam longe ultra centum librarum assignationem ex primitiis, aut aliis redditibus hodie habeant, vel imposterum habere contingat, aut alio quovis quaesito colore vel causâ, etiam urgenti, solutionem taxae eos tangentis, tam pro terminis decursis, quam decurrendis, ulterius differre vel remorari posse, sed ad praedictorum terminorum integram solutionem, iuxta praesentium tenorem, omnino perpetuo teneri et obligatos fore, ac infra-scriptis censuris et poenis cogi et compelli posse ac debere volumus, statuimus, decernimus et declaramus.

§ 13. Ne autem praefatarum Gregorii

¹ Videretur repetenda vox *centum* (R. T.).

contra praesentium formam non valent, nisi expediatur iuxta leges hic expressas.

praedecessoris, et praesentium litterarum exequutio aliquarum forsitan commissio-
num aut inhibitionum praetextu seu vi-
gore ulterius retardetur, volumus et
pariter declaramus quascumque commis-
siones, et illarum vigore etiam ab ipsis
Palatii Apostolici auditoribus, aut aliis
quibuscumque iudicibus, commissariis et
delegatis, etiam sanctae Romanae Eccle-
siae cardinalibus, emanandas inhibito-
nes infrascriptos exequutores, eorumque
subexequutores, aut ipsarum parochia-
lium ecclesiarum rectores, seu taxae hu-
iusmodi collectores aut exactores nulla-
tenus afficere, neque illos propterea ab
huiusmodi exequutione impediri vel re-
tardari posse, nisi commissiones prae-
dictae in Signaturâ nostrâ, vel pro tem-
pore existentis Romani Pontificis (citatis
receptoribus praefatarum ecclesiarum, vel
eorum procuratoribus, si in Romanâ Cu-
riâ adsint, et quorum intererit aut inter-
esse poterit quomodolibet in futurum,
necnon audito catholici regis oratore a-
pud nos et Apostolicam Sedem pro tem-
pore residente, et causâ cognitâ, prae-
sentiumque nostrarum et dicti Gregorii
praedecessoris litterarum tenoribus ad
verbum in illis insertis) propositae, et
manu nostrâ, seu eiusdem pro tempore
existentis Romani Pontificis, subscriptae
emanaverint.

§ 14. Decernentes praesentes litteras
(etiam ex eo quod capitulum, canonici
et beneficiarii praedicti, aut quicumque
alii quavis auctoritate fungentes seu of-
ficio, honore vel dignitate tam ecclesia-
stica quam mundanâ pollentes, in prae-
missis seu circa ea quomodolibet inter-
esse habentes seu habere praetendentes,
ad hoc vocati seu moniti, et causa vel
causae, propter quas praemissas emana-
runt, coram nobis seu etiam coram Or-
dinario loci, aut aliâ quomodolibet exa-
minatae et iustificatae non fuerint, nec

praemissis consenserint, seu quibusvis
aliis de causis, etiam inexcogitatis) de
subreptionis vel obreptionis aut nullitatis
vicio, seu intentionis nostrae vel quovis
alio defectu impugnari, aut ad terminos
iuris seu gratiae reduci, vel in ius aut
controversiam sub quocumque praetextu,
etiam iusto et rationabili, seu aliâs quo-
modolibet infringi vel revocari nullatenus
posse, sed illas semper et perpetuo va-
lidas et efficaces existere, suosque ple-
narios et integros effectus sortiri et obti-
nere, ac ab omnibus inviolabiliter obser-
vari; necnon sub quibusvis similium vel
dissimilium gratiarum revocationibus, li-
mitationibus, suspensionibus, derogatio-
nibus, Cancellariae Apostolicae regulis,
aut aliis contrariis dispositionibus a nobis
vel aliis Romanis Pontificibus successo-
ribus nostris, etiam ex quibusvis, quan-
tumvis iustissimis causis, etiam ad capi-
tuli et canonicorum et beneficiariorum
huiusmodi, aut aliorum quorumcumque
instantiam, intuitum vel contemplationem,
etiam motu proprio et ex certâ
scientiâ, ac de apostolicae potestatis ple-
nitudine, ac etiam consistorialiter, et aliâs
quomodolibet emanatis et emanandis,
nullatenus comprehensas, sed semper ab
illis exceptas, et quoties illae emanabunt,
toties in pristinum et validissimum sta-
tum restitutas, repositas et plenarie re-
integratas ac de novo etiam sub poste-
riori datâ (per rectores de novo erectarum
parochialium ecclesiarum huiusmodi, vel
eos, quorum pro tempore quomodolibet
intererit seu interesse poterit, eligendâ)
concessas esse censi; sicque per quos-
cumque iudices et commissarios quavis
auctoritate fungentes, etiam causarum
Palatii Apostolici auditores praedictos,
ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales
(sublatâ eis et eorum cuilibet quavis ali-
ter iudicandi et interpretandi facultate et
auctoritate) ubique et in quacumque in-

stantiâ iudicari et definiri debere, nec
non irritum et inane quidquid secus super
his a quoquam, quavis auctoritate, scien-
ter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exequutores
designati.

§ 15. Quocirca venerabilibus fratribus
modernis et pro tempore existentibus ar-
chiepiscopo Valentinensi et episcopo Segor-
bricensi, ac dilectis filiis causarum curiae
Camerae Apostolicae generali auditori,
ac nostro et dictae Sedis in regnis Hispaniarum
huiusmodi nuncio, per praesentes
mandamus, quatenus ipsi, vel duo,
aut unus eorum per se, vel alium, seu
alios, ubi, quando et quoties opus fuerit,
seu quoties pro parte rectorum parochia-
lium ecclesiarum noviter erectarum hu-
iusmodi, aut eorum collectoris, vel ali-
cuius eorum fuerint requisiti, faciant
auctoritate nostrâ praesentes et dicti Gre-
gorii praedecessoris litteras ac in eis con-
tenta quaecumque ab omnibus, quos illa
concernunt, in futurum inviolabiliter ob-
servari, ac debitae exequutioni deman-
dari: necnon taxas in illis et praedicto
libro contentas, illarumque terminos de-
cursos et decurrendos (non tamen, ut
praefertur, remissos, et dictis capitulo
et canonicis, ut praefertur, condonatos)
exigi, illosque dictis parochialibus et ea-
rum rectoribus, quibus respective debentur,
realiter et cum effectu persolvi cu-
rent et faciant: non permittentes eos vel
eorum quemlibet desuper a quoquam,
quavis auctoritate, quomodolibet inebite
molestari aut perturbari; et ipsos taxa-
rum earundem debitores, quoad laicos
videlicet, etiam per privationem decima-
rum et primitiarum, quas percipiunt, et
ulterius (tam quoad ipsos quam quoad
alios contradictores quoslibet et rebelles
ac praemissis non parentes eisque auxi-
lium, consilium vel favorem, publice vel
occulte, directe seu indirecte quomodo-
libet praestantes) per sententias, censu-
ras et poenas ecclesiasticas, iuxta teno-

rem dictarum litterarum eiusdem Gregorii
praedecessoris, necnon alia opportuna
iuris et facti remedia, omni et quacum-
que appellatione pospositâ atque remotâ,
compescendo, ac, legitimis super his ha-
bendis servatis processibus, illos senten-
tias, censuras et poenas praedictas in-
currisset et in illas incidisset declarando,
ac etiam iteratis vicibus aggravando, in-
vocato etiam ad hoc, si opus fuerit, bra-
chii saecularis auxilio.

§ 16. Non obstantibus litteris Clemen-
tis praedecessoris praedicti, aliisque prae-
missis, nec non recolendae memoriae
Bonifacii Papae VIII similiter praedeces-
soris nostri de unâ, et concilii generalis
editâ de duabus diaetis, dummodo ultra
tres diaetas aliquis extra suam civitatem
vel dioecesim, vigore earundem praesentium,
ad iudicium non trahatur, ac Late-
ranensis Concilii novissime celebrati,
uniones perpetuas nisi in casibus a iure
permissis fieri prohibentis, ac nostrâ re-
vocatoriâ unionum effectum non sortita-
rum, et de non tollendo iure quaesito,
ac de unionibus committendis ad partes,
vocatis quorum interest, et exprimendo
vero valore tam beneficii uniendi, quam
illius cui uniri petitur, ac de supplendis
defectibus in specie, et non in genere,
necnon praestando consensu in pensio-
nibus, aliisque regulis, seu constitutioni-
bus Cancellariae Apostolicae, privilegiis
quoque, indultis et litteris apostolicis,
sub quibuscumque tenoribus et formis,
ac cum quibusvis etiam derogatoriis
derogatoriis, aliisque efficacioribus et in-
solitis clausulis, irritantibusque et aliis
decretis, in genere vel in specie, etiam
motu, scientiâ et potestatis plenitudine
similibus, et consistorialiter, ac aliâs in
contrarium quomodolibet concessis, ap-
probatis et innovatis. Quibus omnibus et

Derogatio con-
trarium.

1 Haec formula hic adhibita confirmat no-
stram coniecturam pag. 84 a not. 2 n. 7.).

Clausulae prae-
sentium prae-
servativae.

singulis, etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissio, ac formam in illis traditam observatam, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus, ac omnibus illis, quae dictus Gregorius praedecessor voluit non ob stare, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Contra non solventes exequutio super eorum praebendis facienda.

§ 16. Volumus autem quod (pro exactione terminorum, iuxta taxam in memorato libro contentam, a supradicto festo sancti Ioannis Baptistae anni MDCXVII inclusive, usque ad datam praesentium decursorum, et hactenus non solutorum, ac per praedictos capitulum seu canonicos ecclesiae Valentinae debitorum) contra singulares personas canonicatus et praebendas in dicta ecclesia obtinentes, pro rata temporis quo possessionem canonicatum ac praebendarum adeptae fuerint, non autem contra mensam capitularem vel alias massas communes, pro reliquo vero tempore, contra eorum in canonicatibus et praebendis praedecessores sive praedecessorum haeredes et bona, exequutio fiat;

Transumptis creli subit.

§ 17. Quodque praesentium exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in

iudicio et extra, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die VI martii MDCVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 6 martii 1606, an. pontif. I.

XXXII.

Confirmatio reductionis monachorum sancti Basilii in unam Congregationem, et approbatio gratiarum et privilegiorum eidem Ordini concessorum.

Paulus Papa V, ad perpetuam rei memoriam.

Iniuncti nobis apostolici muneris ratio postulat ut sacrarum Religionum in militanti Ecclesia, suaves in Domino fructus praestantium, paternam curam gerentes, ea quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessa sunt, quo validius perpetuo subsistant, apostolicae confirmationis robore libenter communiamus.

Exordium.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, felicis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, animadvertens Ordinem sancti Basilii caeteros omnes Regulares antiquitate praecedere, ac ex eo Dei Ecclesiam christianamque rempublicam ab ipsius Ordinis initio uberes fructus recepisse, ut dicti Ordinis monachi commodius Altissimo famulari regularemque observantiam servare possent, per quamdam suam perpetuo valituram constitutionem eos in unam Congregationem redegit;

Antiquitatem huius religionis recenset Pontifex a constitutione Gregorii XIII laudatam.

§ 2. Nonnullaque privilegia, gratias et immunitates, illasque praecipue quibus Congregatio Cassinensis illiusque monachi potiuntur et gaudent, dictae Congregationi sic erectae concessit;

Idem Gregorius concesserat eodem privilegio Congregationis Cassinensis.

1 Synt. absolutior evadet legendo animadvertet (R. T.).

2 Praedicta omnia habentur in Const. cix ipsius

Mensisque monachalibus bona stabilia assignari iusserat, et mensam conventualem et abbatialem separari.

§ 3. Cui etiam Congregationi monasteria omnia dicti Ordinis ubique existentia perpetuo univit, et, donec monasteria ipsa in commendam manerent, mandavit ut mensa conventualis in tot bonis stabilibus, pro victu et vestitu ac visitatione monachorum aliisque necessariis expensis (ad quae commendatarii, iuxta canonicas sanctiones ac praesertim tenore litterarum Eugenii Papae IV similiter praedecessoris nostri, tenentur), perpetuo separaretur.

Sixtus V commisit Bruto Farneto ut perficeret separationem praedictam.

§ 4. Cumque, separationibus huiusmodi tunc minime perfectis, eiusdem Gregorii superveniente obitu, Sixtus V pia memoriae ad summi apostolatus apicem assumptus fuisset, idem Sixtus Bruto Farneto per alias suas litteras dedit in mandatis, ut in illis monasteriis, in quibus separationes factae, ut praefertur, minime fuerant, constitutionem Gregorii exequeretur, mensasque separatas revideret.

Clemens VIII Theodorum abbatem constituit exequatorem iudiciae separationis.

§ 5. Verum, cum ipse Brutus praemissa totaliter adimplere minime potuisset, ipso etiam ac successive dicto Sixto pontifice vita functo, Clemens VIII recolendae memoriae, volens ut tam piura necessariumque opus omnino sortiretur effectum, eandem facultatem dilecto filio Theodoro de Savoca ipsius Ordinis abbati generali per alias litteras dedit, prout in omnibus dictis litteris plenius continetur; qui Theodorus divina favente clementia plu-

Gregorii XIII quae legitur in Bull. tom. viii pag. 307 (R. T.).

1 Eugenii IV habetur quidem in Bullario de hoc Ordine una Constit. tom. v pag. 81, sed non ea videtur, quae hic innuitur (R. T.).

2 Edit. Main. leg. separarentur; at videtur mensa conventualis separanda: de his vide praecit. Const. § 14 et 16, ib. pag. 309 et seq. (R. T.).

3 Constit. Sixti V hic cit. in Bullario non est (R. T.).

4 Clementis VIII duae habentur in Bull. de hac re et de Ordine isto Const.; altera in tom. ix pag. 623; altera in tom. x pag. 376 (R. T.).

res separationes fecit, factasque etiam iuxta sibi tributam facultatem revidit.

Hic modo Pontifex confirmat eiusmodi separationes.

§ 6. Nos quieti et perpetuae tranquillitati ac Religionis ipsiusque Theodori abbatis generalis et monachorum indemnitati consulere eosque specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad Theodori seu monachorum vel alicuius alterius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, ac de apostolicae potestatis plenitudine, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super consultationibus et negociis Episcoporum et Regularium deputatorum, praedictas praedecessorum nostrorum litteras, ac separationes praedictas, tam Bruti et Theodori, ac quorumvis aliorum, in vim litterarum praedictarum factas cum omnibus inde sequutis,

C. infernal eorum privilegia per Greg. XIII. Sixtum V et Clementem VIII confirmata.

§ 7. Ac praedicta omnia privilegia cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis, decretis et declarationibus, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciimus; ac omnes et singulos, tam iuris quam facti, et solemnitatum, etiam de iure necessariorum, vel alias quomodolibet requisitarum, forsitan omisarum et alios defectus (si qui intervenerint in eisdem) supplementis; illasque et illa Ordini praedicto, illiusque abbati ge-

1 Non male legeres quam pro ac (R. T.).

nerali, abbatibus, prioribus aliisque superioribus et fratribus suffragari, eosque universos et singulos illis frui, uti et gaudere, ubi, quando et quoties opus fuerit, posse et debere, in omnibus et per omnia¹;

Annulatque quidquid fuerit factum contra dictas litteras apostolicas.

§ 8. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, ac causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores huius constitutionis deputati.

§ 9. Quocirca dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori et apostolicae Sedis delegatis et nunciis per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, faciant auctoritate nostrâ praesentes litteras et in eis contenta quaecumque eorum effectum sortiri, illisque omnes quos concernunt pacifice frui et gaudere; non permittentes quempiam desuper contra praesentium tenorem per quoscumque quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas et alia opportuna iuris et facti remedia (appellatione quacumque postpositâ) compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulas derogatorias apponit.

§ 10. Non obstantibus praemissis, ac praedecessoris nostri de unâ, et in concilio generali editâ de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac eiusdem Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, in-

¹ Deest hic vel in fine § seq. verbum *decernimus* (R. T.).

dultis et litteris apostolicis, eidem Ordini illiusque abbati generali seu abbatibus et prioribus aliisque superioribus et rectoribus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliâ in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, expressa vel individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis aliâ in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolicâ sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 11. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiasticâ constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhibetur si forent exhibitae vel ostensae.

Fidem transumptis tribuit.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XVII martii MDCVI, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 17 martii 1606, pontif. an. II.

XXXIII.

Legato Avenionensi eiusque vicelegato conceditur facultas confirmandi transactionem super bullo regio in pannis sericis, qui in civitate Avenionensi

conficiuntur et per Galliae regnum transvehuntur, apponendo¹.

Dilecto filio nostro Cynthio tituli sancti Petri ad Vincula presbytero cardinali sancti Gregorii nuncupato, moderno et pro tempore existenti nostro et Apostolicae Sedis in civitate Avenionensi et Comitatu nostris Venayssino de latere legato, ac eius vicelegato

Paulus Papa V.

Dilecte fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Clemens VIII transactionis de qua in rubrica, confirmationem singulis trienniis a Sede apostolica petendam voluit.

§ 1. Expositum nobis nuper fuit, pro parte dilectorum filiorum consulum et consilii civitatis nostrae Avenionensis, per dilectos filios Franciscum de Berton scutiferum de Criglion christianissimi Franciae regis cubicularium et Laurentium Ioannis U. I. D. et legationis Avenionensis secretarium, eorum apud nos oratores, quod, cum felicis recordationis Clemens Papa VIII, praedecessor noster, novissime per eius in formâ Brevis litteras sub datâ die XIV° iulii MDCIV, pontificatus sui anno XIII, expeditas quamdam transactionem, inter dictos consules et consilium ex unâ et redemptorem seu appaltatorem regium regni Franciae ex alterâ partibus³ (super signo seu bullo regio in pannis sericis, qui in civitate Avenionensi conficiuntur et per Galliae regnum transmittuntur, apponendo) cum interventu eiusdem Clementis praedecessoris in dictâ civitate vicelegati initam, apostolicâ auctoritate confirmaverit et approbaverit, sedinter alia voluerit et ordinaverit, ut praedictae transactionis et aliarum similium confirmatio ab ipso praedecessore eiusque successoribus Romanis Pontificibus per dictos consules et communitatem Avenionensem de triennio in triennium peteretur, ita quod, si elapso triennio

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Vel potius XXIII, ut postea dicemus (R. T.).

³ Vocem *initam* hic omittimus, quia postea sequitur (R. T.).

huiusmodi absque novâ confirmatione iura praedicti bulli exigerentur, tales exigentes et consilium eiusdem civitatis in poenam scutorum decem millium auri Camerae Apostolicae applicandorum ipso facto incurrerent, prout in dictis litteris plenius continetur¹;

§ 2. Cumque dictis consilio et communitati valde incommodum et dispendiosum futurum sit singulo triennio ad Romanum Pontificem et Apostolicam Sedem pro huiusmodi confirmatione obtinendâ transmitti; propterea nobis eorumdem consilii et communitatis nomine humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur.

§ 3. Nos eorumdem consulum et communitatis commodis, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes, illosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, nostro et Apostolicae Sedis nomine, transactionem praedictam singulo triennio ad petitionem consulum et communitatis praedictorum apostolicâ auctoritate, cum praesentium litterarum insertionem, et non aliâ, confirmandi et approbandi (ita tamen ut, nisi ipsi consules et communitas huiusmodi confirmationem petierint, in poenam praedictam tam ipsi quam iura bulli praedicti deinceps exigentes incurrant) eadem apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, facultatem concedimus et impertimur.

Consules et communitas Avenionenses hoc sibi incommodum esse asserunt.

Paulus eandem confirmationem legato committit.

¹ Praedictas Clementis VIII vide supra pag. 104 h. vol., ubi datae leguntur die XXIII iulii (R. T.).

§ 4. Non obstantibus voluntate dicti Clementis praedecessoris ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 1 aprilis MDCVI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 1 aprilis 1606, pontif. an. 1.

XXXIV.

Avenionensibus restituitur facultas locandi piscationem in flumine Rhodano ab omni onere immunis.

Dilectis filiis consulibus ac communitati et hominibus civitatis nostrae Avenionensis

Paulus Papa V.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Vestra singularis in nos et Apostolicam Sedem fides et devotio promeretur ut illa vobis concedamus, quae vestris commoditatibus fore conspicimus opportuna.

Clemens VIII facultatem de qua in rubrica concesserat communitati Avenionensi dummodo Camera Apostolica reddita, quem percipiebat, non amitteret.

§ 1. Cum itaque (sicut pro parte vestra inter alia exposuerunt dilecti filii Franciscus de Berton scultifer de Criglion christianissimi Franciae regis cubicularius et Laurentius Ioannis U. I. D. et legationis Avenionensis secretarius, vestri ad praestandum nobis nomine vestro obedientiam destinati oratores) felicitis recordationis Clemens Papa VIII, praedecessor noster, eius et Apostolicae Sedis tunc existentis in civitate Avenionensi vicelegato commiserit¹, ut vobis auctoritatem locandi piscationem piscium caporum² nuncupatorum in flumine Rhodani (quam,

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Vide superius Const. CCCXLIV eiusdem Clementis VIII, pag. 81 huius vol. (R. T.).

³ Superius loco cit. legitur *caporum* (R. T.).

ut asserebatis, pridem habebatis, sed tunc novissime idem vicelegatus in favorem Camerae Apostolicae locaverat) restituere, quatenus tamen eadem Camera redditum annuum duodecim scutorum exinde non amitteret;

§ 2. Cumque iidem oratores nobis nomine vestro supplicaverint, ut ex nostra liberalitate concedere velimus, quod in posterum vos possitis integre tota piscium praedictorum piscatione frui; nos propterea vobis consulere, ac vos amplioribus favoribus et gratiis prosequi volentes, et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes; supplicationibus per dictos oratores nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, et gratiam praedictam ampliantes et extendentes, vobis absque ulla reservatione liberam facultatem et auctoritatem piscationem praedictorum piscium imposterum locandi et dislocandi auctoritate apostolica tenore praesentium restituimus et reintegramus, et, quatenus opus sit, illam denuo vobis concedimus.

§ 3. Non obstantibus praedicti Clementis praedecessoris, et quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Camerae nostrae Apostolicae, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Paulus eandem liberam reddit ab omni onere.

Contraria tollit.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die III aprilis MDCVI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 3 aprilis 1606, pontif. an. 1.

XXXV.

Privilegia curialium, incolarum Urbis et civium Romanorum, in ipsa Urbe et intra decem milliaria (non tamen extra residentiam) decedentium, quoad dispositionem et successionem suorum bonorum ibidem existentium¹.

Paulus Papa V,
ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius declarationis.

In eminenti apostolicae dignitatis specula, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti², inter caeteras curas, quae ex iniuncto nobis apostolicae servitutis officio incumbunt, illa praecipua est ut alma Urbs nostra beatorum Petri et Pauli Apostolorum martyrio consecrata, ad quam omnes christifideles ex universis mundi partibus tamquam ad communem patriam et portum cunctarum gentium et nationum atque adeo ad magistram veritatis et religionis confluent, iis demum gratiis et privilegiis exornetur, per quae omnes, qui ad eam undique veniunt illamque incolunt, nunc ac perpetuis futuris temporibus sine ulla animi molestia in illa stare et permanere, et Romanae Ecclesiae, Sedique Apostolicae adiumento esse possint;

¹ Quoad huiusmodi privilegia habemus etiam Sixti IV Constit. ix *Etsi universis* (in h. n. edit. est vi, tom. v, pag. 211); et Iulii III Constit. v *Cupientes* tom. vi pag. 412, ac Pii IV Const. xxviii *Decens* (in h. n. edit. xxiii, tom. vii pag. 28); et signanter, quoad aedificantes in Burgo Pio Urbis, extat alia eiusdem Pii Constit. cxix *Romanum*, ib. pag. 381).

² Supple: *considerantes quod* (R. T.).

§ 1. Ac animadvertentes, alias felicitis recordationis Sixtum IV, Iulium III, Pium IV et nonnullos alios praedecessores nostros Romanos Pontifices, ut eiusdem Urbis decori, illamque incolentium et curiam praefatam sequentium indemnitati consulere, curialibus et incolis praedictis diversa, praesertim de eorum bonis testandi seu aliis disponendi, privilegia, facultates et indulta concessisse, prout in eorundem praedecessorum litteris desuper expeditis latius continetur; quae, temporum fortasse iniuria, aut aliis diversis ob causas, imminuta aut alias abrogata dicuntur;

§ 2. Volentesque nos, qui in eadem Urbe nati sumus, curialium et incolarum praedictorum indemnitati et tranquillitati consulere, ac tam eos quam Romanos cives originarios pari favoris et gratiae praerogativa prosequi, eorundem praedecessorum vestigiis inhaerendo, motu proprio et ex certa scientia, matura deliberatione et mera liberalitate nostris, deque apostolicae nobis attributae potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, decernimus et declaramus, quod, posthac perpetuis futuris temporibus, omnes et singuli Romanam Curiam sequentes, seu ipsam Urbem incolentes, necnon ipsi Romani cives originarii, nunc et pro tempore existentes, etiam clerici, et in sacris, etiam presbyteratus, ordinibus constituti, caeteraque omnes et quaecumque aliae personae ecclesasticae, cuiuscumque status, gradus, ordinis et conditionis, etiam abbatali, episcopali, archiepiscopali, patriarchali, et etiam maiori et quavis alia ecclesiastica vel mundana dignitate fulgentes, et quaecumque beneficia ecclesiastica saecularia et quorumvis Ordinum regularia, aut aliis quomodolibet qualificata et speciali nota digna, obtinentes, necnon quascumque pensiones annuas

Sixtus IV, Iulius III et Pius IV indicati in rubrica indulta curialibus concesserunt.

Privilegia de quibus in rubrica, eidem confirmantur.

super quarumvis mensarum patriarchalium, archiepiscopalium, episcopalium, abbatialium, ac dignitatum, canonicatum et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, ut praefertur, vel alias quomodolibet qualifactorum, fructibus, redditibus et proventibus, aut ipsos fructus, redditus et proventus loco pensionum annuarum sibi apostolicâ auctoritate quomodolibet reservatas et assignatas ac reservatos et assignatos habentes et obtinentes, qui in dictâ Urbe vel eius districtu intra decem miliaria ab ipsâ Urbe (non tamen extra debitam residentiam) decesserint, de omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus ac semoventibus, iuribus et actionibus quibuscumque, necnon iocalibus et pecuniis, ac rebus aliis in dictâ Urbe et eius districtu intra decem miliaria huiusmodi consistentibus et seu existentibus, ac etiam provenientius ex quibuscumque fructibus, redditibus et proventibus, ac iuribus, obventionibus et emolumentis, etiam decimalibus, dictarum ecclesiarum et beneficiorum, ut praefertur, quomodolibet qualifactorum, quae in titulum, vel commendam, aut administrationem, vel alias quomodolibet, etiam ex quibusvis concessionibus et dispensationibus apostolicis obtinent, et seu antea obtinuerunt, vel imposterum obtinebunt, necnon etiam ex quibusvis fructibus, redditibus, proventibus, iuribus, obventionibus et emolumentis ecclesiasticis, atque pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus et proventibus, ac etiam distributionibus quotidianis sibi reservatis, concessis, constitutis et assignatis, necnon ex emolumentis quorumcumque Romanae Curiae officiorum, etiam administrationem habentium, et locorum Montium vel censuum, ac alias provenientius, quae ipsi pro tempore habuerunt et obtinuerunt, ac habent et obtinent, habebuntque et obtinebunt in futu-

rum, cuiuscumque qualitatis, quantitatis et summae, ac pretii et valoris existant, per eos et eorum quemlibet acquisitis et acquirendis, et in eadem Urbe et in illius districtu infra decem miliaria, ut supra, consistentibus, disponere, et tam donatione inter vivos vel causâ mortis, seu testamento, legato et fideicommisso, quam aliâ quavis dispositione inter vivos, seu ultimâ voluntate in favorem consanguineorum et affinium suorum, collegiorumque, universitatum et locorum piorum ac quarumvis aliarum personarum, etiam penitus extraneorum, disponere et ordinare, ac in eisdem rebus, et bonis consanguineos, et affines, collegia et universitates, ac loca, et personas praefatas, haeredes universales vel particulares pro eorum libito voluntatis facere, de illisque libere et licite pro libito voluntatis disponere possint et valeant, plenam et liberam eis et cuilibet eorum licentiam et facultatem omnimodam concedimus et impertimur.

§ 3. Declarantes, quod, si contingat dictos clericos et alias ecclesiasticas personas praefatas disponere de ipsorum bonis in favorem illegitimorum (non tamen ex eorum proprio corpore procreatorum), tunc ex eo casu, quoad bona et iura et alias res ipsorum disponentium mere patrimonialia et laicalia in dictâ Urbe et illius districtu, ut supra, consistentia, nec Camera, nec ipsi illegitimi in illis ullo modo succedant, sed ad venientes ab intestato iuxta iuris dispositionem spectent et pertineant, quavis aliâ Constitutione forsâ contrarium disponente non obstante.

§ 4. Praeterea motu, scientiâ et potestate similibus decernimus et ordinamus quod si dicti curiales seu incolae Urbis, Romanique cives originarii, alique praedicti in Urbe et districtu praedictis (non tamen extra eorum debitam residentiam) ab intestato decesserint, eorum bona,

Quid ad illegitimos spectet, si personae ecclesiasticae pro eis disponent.

Curialibus, incolis et civibus eisdem in Urbe et infra decem miliaria, non tamen extra debitam residentiam, decessentibus haeredes ab intestato succedunt in eorum bonis ibi existentibus.

pecuniae, iocalia, iura, actiones et res huiusmodi, etiam ex bonis et redditibus ecclesiasticis supradictis provenientius, per eos ut supra acquisita, in dictâ Urbe et eius districtu intra decem miliaria, ut praefertur, consistentia, ad eorum haeredes ab intestato venientes libere deveniant, nec illa ad Romanum Pontificem aut Sedem et Cameram Apostolicam spectare et pertinere dici vel praetendi possit, minusque ministri vel agentes dictae Camerae (etiam sub praetextu quod dicti haeredes in Urbe non reperiantur) dictorum bonorum possessionem apprehendere vel sequestrare, aut de illis inventaria conficere, aut in illis quovis modo se intromittere valeant.

Clausulae pro huiusce concessionis firmitate.

§ 5. Districtius inhibentes modernis et pro tempore existentibus S. R. E. camerario, et dictae Camerae generalibus thesaurario, commissario, necnon praesidentibus, clericis, nunc et pro tempore existentibus, omnibusque et singulis spoliatorum et iurium Camerae Apostolicae collectoribus, vel subcollectoribus, ac aliis ministris, quocumque nomine nuncupatis, ne haeredes et successores quoscumque etiam ab intestato dictorum curialium ac incolarum et civium Romanorum in Urbe ac illius districtu praefato pro tempore decessentium, super praedictis bonis, pecuniis, iocalibus, iuribus, actionibus et rebus quibuscumque per dictos curiales, incolas Romanosque cives originarios pro tempore in Urbe praedictâ et infra illius districtum huiusmodi decessentes, ut praefertur, acquisitis, contra praesentium nostrarum litterarum formam, etiam sub praetextu seu causâ illicitae negotiationis, molestare, perturbare, inquietare, et se in haereditatibus et bonis praefatis quovis modo immiscere, aut illa petere, seu sibi aut Camerae praefatae vindicare, seu de

1 Edit. Main. inepte legit ut (n. r.).

illis inventarium conficere audeant seu praesumant.

Sublatâ omnibus aliter iudicandi potestate.

§ 6. Decernentes sic nostrae mentis et incommutabilis voluntatis existere, ac ita, et non aliter, per camerarium, thesaurarium, commissarium, praesidentes et clericos praefatos, ac alios quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, quavis auctoritate fungentes (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum prorsus, nullum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 7. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon Camerae praefatae et ecclesiarum, in quibus dicta beneficia forsâ fuerint, aut monasteriorum et Ordinum, quorum illa extiterint, etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et consuetudinibus, necnon privilegiis, concessionibus, indultis et litteris apostolicis, illis, necnon camerario, thesaurario, commissario, Camerae praesidentibus et clericis, aliisque praedictis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices, etiam praedecessores nostros, in genere vel in specie, etiam motu, scientiâ et apostolicae potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet, etiam consistorialiter, concessis et approbatis ac innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et ad verbum expressa mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores

huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, ad effectum praesentium, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus (ac suos effectus adversus declarationem, voluntatem, statutum et ordinem nostras¹ huiusmodi sortiri aut vendicare non posse neque debere, volumus et decernimus) caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 8. Caeterum, quia difficile foret praesentes nostras litteras ad singula quaeque loca deferri, volumus et declaramus quod illarum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae sigillo munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra ubique adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die VIII aprilis MDCVI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 8 aprilis 1606, pontif. an. I.

XXXVI.

Concessio ecclesiae sancti Laurentii in Lucina de Urbe (cum suppressione collegiatae) Congregationi clericorum Regularium Minorum nuncupatorum².

Paulus Episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

In apostolicae dignitatis culmine et potestatis plenitudine summam Redemptoris nostri benignitate, meritis licet impartibus, constituti, circa ea, quae ad ecclesiarum quarumlibet, praesertim in alma Urbe consistentium et curam animarum habentium, prosperiorem statum et directionem, ac in eis divini cultus, reli-

¹ Aptius legeretur *nostra* (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

gionis, et spiritualium operum, simulque ministrorum idoneorum augmentum, necnon christifidelium salutem et profectum pertinere noscuntur, propensis studiis intendimus¹, ac in his pastoralis officii nostri partes, etiam per suppressiones beneficiorum ibidem erectorum, ministerium salubriter interponimus², prout, ecclesiarum earumdem ac personarum et locorum qualitatibus debite pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, ecclesia sancti Laurentii in Lucina de dicta Urbe (quae titulus presbyteri cardinalis, ac etiam parochialis existit, et in qua unus archipresbyteratus, dignitas inibi principalis, cui cura animarum parochianorum ipsius ecclesiae imminet, necnon sex canonicatus et totidem praebendae, ac tria beneficiata³ nuncupata perpetua simplicia beneficia ecclesiastica, quorum, dum vacant, collatio et omnimoda dispositio ad pro tempore existentem tituli sancti Laurentii huiusmodi presbyterum cardinalem, cessantibus reservationibus et affectionibus apostolicis, pertinet, instituta reperiuntur) parochiam longe lateque patentem et diffusam, ac copiosam parochianorum multitudine refertam habeat, et difficile sit ut illius archipresbyter pro tempore, quod⁴ licet duos capellanos ad eius nutum amovibiles in parochialibus functionibus et ministeriis sibi assistentes manutenere soleat, curae animarum tot parochianorum huiusmodi exercitio, et sacramentorum ecclesiasticorum administrationi, aliisque parochialibus officiis et ministeriis huiusmodi, ea, qua decet, diligentiam et so-

Causae concedendi ecclesiam S. Laurentii in Lucina clericis regularibus minoribus.

¹ Edit. Main. habet *intendamus* (R. T.).

² Ibid. legitur *interponamus* (R. T.).

³ Sic legit edit. Main. (R. T.).

⁴ Istam vocem *quod* superfluum esse et sensum turbare quisque facile sentiet (R. T.).

licitudine vacare, et ipsos parochianos in catholicae fidei articulis et pie vivendi praecipis, nec non aliis, quae ad animarum salutem necessaria sunt, commode instruere valeat; et dilecti filii religiosi Congregationis clericorum et presbyterorum Regularium Minorum nuncupatorum ad huiusmodi exercitia et ministeria obeunda valde idonei noscantur, et, si in dicta ecclesia introducerentur, aliaque infrascripta fierent et ordinarentur, procul dubio, ipsi religiosi dictorum parochianorum et aliorum christifidelium ad eandem ecclesiam pro tempore confluentium confessionibus audiendis sacramentis ministrandis et verbi Dei concionibus habendis sedulo intenderent, ac eorum exemplari vita et sana doctrina parochianos et alios christifideles praedictos ad devotionem, pietatem et religionem excitarent salubriterque dirigerent, et exinde dicta ecclesia celebrior redderetur, ac cura animarum aliaque officia parochialia cum maiori charitatis zelo exercerentur, et nedum divini cultus ac honorum operum ac instituti dictae Congregationis incremento, sed etiam parochianorum et aliorum christifidelium praedictorum profectui et spirituali consolationi animarumque saluti per amplius consuleretur;

Collegiata in ea beneficiisque suppressis.

§ 2. Nos, qui dudum inter alia decrevimus et declaravimus nostrae intentionis fore, quod deinceps per quamcumque concessionem seu gratiam vel litteras apostolicas, etiamsi motu proprio et ex certa scientia emanarent, nulli ius sibi¹ quomodolibet tolleretur, praedictis et aliis rationalibus causis adducti, ac religiosos Congregationis huiusmodi eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa

latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, necnon ecclesiae sancti Laurentii, eiusque archipresbyteratus, canonicatum, praebendarum et beneficiorum huiusmodi fundationes et erectiones, ac domorum, praediorum, possessionum, censuum et quorumcumque aliorum bonorum ad illa eorumque mensam capitularem seu massam comunem quomodolibet spectantium et pertinentium qualitates, quantitates denominationes, situationes, confines et circumstantias, fructuumque, reddituum et proventuum veros etiam annuos valores, ac caetera omnia hic de necessitate seu aliis exprimenda, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, motu simili, non ad dictorum religiosorum vel alicuius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione et certa scientia nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine apostolica auctoritate, tenore praesentium, in dicta ecclesia archipresbyteratum, necnon canonicatus et praebendas, ac beneficia praedicta, ex nunc prout ex tunc, et e contra, cum primum per cessum, etiam ex causa permutationis, in Romani Pontificis seu dicti tituli presbyteri cardinalis pro tempore existentis manibus, seu decessum, aut privationem vel quamvis aliam dimissionem seu amissionem illa ad praesens obtinentium, vel aliis quomodolibet et ubicumque, etiam apud Sedem Apostolicam, seu in Romanam Curiam, vel extra eam, simul vel successive, vacabunt (etiamsi actu¹, praemissis sive aliis quibusvis modis et ex quorumcumque personis, vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio iuxta Lateranensis statuta Concilii ad Se-

¹ Totas sequentes formulas require superius pag. 85 et 93 huius vol. (R. T.).

¹ Fortasse supplenda vox *quaesitum* (R. T.).

dem praedictam legitime devoluta, ac archipresbyteratus, canonicatus, praebendae et beneficia huiusmodi dispositioni apostolicae specialiter, vel ex eo quod illa obtinentes nostri seu aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum vel successorum nostrorum, aut alicuius sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis, etiam viventis et in dicta Curiâ praesentis, familiares, continui commensales, seu dictae Sedis notarii, subdiaconi, acolythi, capellani, aut quicumque alii Sedis et Curiae praedictarum officiales quocumque nomine nuncupati fuerint, seu ex quibusvis aliis causis generaliter reservata, seu ex generali reservatione affecta existant, ac super eis¹ inter aliquos lis, cuius statum etiam praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa), illorumque omnium et singulorum essentiam et quantitates ac mensam capitularem seu massam communem huiusmodi, capellanias quoque et alia beneficia eidem mensae seu massae quomodolibet unita, necnon titulum et denominationem collegiatae ac quaecumque insignia collegialia, perpetuo supprimimus et extinguimus; illorumque sic suppressorum et extinctorum omnia et singula praedia, tam rustica quam urbana, casalia, domus, proprietates, terras, possessiones, census, livellos, canones, Montium non vacabilium portiones et loca, et quaecumque alia bona immobilia et stabilia quomodolibet nuncupata, et ubilibet existentia, cum iuribus et pertinentiis suis universis (exceptis dumtaxat duabus domibus eidem ecclesiae sancti Laurentii a dextero illius latere adhaerentibus, et ad dictam mensam capitularem pertinentibus, quae diversis personis etiam laicis ad certum tempus sub annuis seu menstruis vel aliis responsionibus seu pensionibus insimul ad summam octua-

ginta scutorum similium vel circa ascendentibus locatae reperiuntur, necnon cameris, mansionibus et habitationibus supra porticum ipsius ecclesiae sancti Laurentii extractis, in quibus illius sacrista, qui etiam amovibilis existit, ac dicti duo capellani commorari solent, necnon infrascripto canone annuo nonaginta scutorum) nostrae et dictae Sedis dispositioni, ad effectum ex illis nonnulla alia beneficia ecclesiastica erigendi et dotandi, reservamus; necnon apud ipsam ecclesiam sancti Laurentii, et in duabus domibus illi adhaerentibus, ac cameris, et mansionibus et habitationibus praedictis, unam domum regularem dictae Congregationis, per unum praepositum ad instar aliarum domorum regularium eiusdem Congregationis iuxta illius ritus, mores, consuetudines et instituta regendam, gubernandam, administrandam et reformandam [pro perpetuis usu et habitatione triginta ad minus religiosorum Congregationis huiusmodi, computato dicto praeposito, qui ibidem in humilitatis spiritu et piae vitae studiis perpetuum Altissimo famulatum impendere, ac loco archipresbyteri, canonicorum et beneficiatorum ipsius ecclesiae sancti Laurentii, missas etiam conventuales, horas canonicas, diurnas et nocturnas, caeteraque divina officia singulis diebus celebrare et recitare, ac aliâs eidem ecclesiae sancti Laurentii in divinis laudabiliter deservire, nec non curam animarum parochianorum aliaque officia et ministeria parochialia huiusmodi per unum vel plures ipsius Congregationis presbyteros idoneos (per dictum praepositum pro tempore existentem deputandos et amovendos, ac a dictae Urbis vicario etiam pro tempore existenti approbandos) exerceri facere, et quaecumque alia onera (quibus ipsi archipresbyter, canonici et beneficiati ratione archi-

Qui quidem clerici saltem triginta esse debeant.

Reservatioque pro dictis clericis nonnullis domibus pro eorum habitatione;

¹ Nempe: ac etiam si super eis (R. T.).

presbyteratus necnon canonicatum ac praebendarum ac beneficiorum praedictorum ex illorum foundationibus, seu fidelium dispositionibus vel legatis, aut aliâs quomodolibet adstricti et obligati existunt) subire et adimplere debeant; et cum primum ibidem introducti fuerint, dilecti filii moderni archipresbyter, canonici et beneficiati ecclesiae sancti Laurentii huiusmodi, ab illius servitio ac residentiâ apud eam faciendâ, necnon omnibus et singulis functionibus, officiis, exercitiis, oneribus et obligationibus praedictis tutâ conscientiâ liberi et exempti censeantur; et nihilominus quoad vixerint, seu donec ipsi ad alterius sacri loci servitium cum huiusmodi vel aliis saltem equivalentibus redditibus annuis per nos seu dictam Sedem traducti vel translati aut aliâs adscripti fuerint, archipresbyter videlicet duas ex octo partibus emolumentorum, ratione exercitii curae animarum huiusmodi provenientium, sibi per eòsdem praepositum et religiosos in fine cuiuslibet mensis consignandas, et tam ipse quam singuli canonici et beneficiati nunc existentes praedicti omnia et singula fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta ad archipresbyteratum, canonicatus, praebendas, beneficia et mensam capitularem seu massam communem huiusmodi, tam coniunctim quam divisim, spectantia et pertinentia, pro sua cuiusque ratâ parte, ut prius, percipere, exigere, levare, ac in suos usus et utilitatem convertere libere et licite valeant, in omnibus et per omnia; perinde ac si apud dictam ecclesiam sancti Laurentii personaliter residerent, necnon missas, horas canonicas et alia divina officia ibidem celebrarent et recitarent, illisque interessent, et caetera onera praedicta respective subirent et supportarent, etiam perpetuo erigimus et instituimus;

Archipresbyter et canonici a residentia liberantur, praebendaeque ipsis ad eorum vitam reservantur.

§ 3. Illique sic erectae et institutae, necnon praeposito et religiosis in eâ pro tempore degentibus usum dictae ecclesiae cum duabus domibus illi adiacentibus, ac cameris, mansionibus et habitationibus praedictis, necnon paramentis, ornamentis, ac omni et quacumque sacrâ et profanâ suppellectile, sanctorumque corporibus et aliis sacris reliquiis, quantumvis principalibus et insignibus, caeterisque rebus in ecclesiâ sancti Laurentii et sacristiâ praedictis existentibus eis sub inventario consignandis, absque eo quod archipresbyter, canonici et beneficiati praedicti quidquam inde auferre vel amovere possint, ex nunc [ita quod liceat Congregationi seu pro tempore existentibus praeposito et religiosis praedictis illorum omnium corporalem, realem et actualem possessionem, per se, vel alium, seu alios, eorum ac dictae domus regularis nominibus, propriâ auctoritate, absque spoliis et attentatorum vitio, ac dilecti filii nostri Evangelistae eiusdem tituli sancti Laurentii presbyteri cardinalis Cusentini nuncupati eiusque in titulo huiusmodi successorum, seu pro tempore existentis nostri in dictâ Urbe et illius districtu vicarii in spiritualibus generalis, aut alterius cuiuscumque iudicis mandato, decreto vel ministerio, libere apprehendere et perpetuo retinere, ac ibidem necnon fabricae eiusdem ecclesiae sancti Laurentii fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque, etiam in anniversariis, mortuariis, funeralibus, suffragiis, oblationibus, elemosynis et quibuscumque aliis rebus (non tamen hactenus dictae mensae capitulari seu massae communi incorporatis quae capitulo et canonicis praedictis libere remaneant) consistentia, ac etiam ratione curae animarum et administratione sacramentorum huiusmodi prove-

Ecclesiaeque omniaque suppellectilia, domusque praeposito clericisque traduntur.

¹ Fortasse hic deest commorari, (R. T.).

nientia, percipere, exigere, levare, locare, arrendare, administrare, atque in suos communes, necnon ecclesiae sancti Laurentii fabricae et sacristiae praedictarum usus utilitatem et necessitates convertere (titulo tamen sancti Laurentii huiusmodi illiusque palatio, iuribus, pertinentiis, honoribus, et, praeterquam in personas praepositi et religiosorum domus regularis huiusmodi eorumque res et bona, iurisdictionibus pro tempore existenti eiusdem tituli presbytero cardinali salvis et illaesis remanentibus), cum hoc quod ipsi praepositi et religiosi tam paramentorum, ornamentorum et aliorum suppellectilium, eorum videlicet, quae propriis capituli, archipresbyteri et canonicorum praedictorum, ac suae mensae capitularis sumptibus et impensis facta fuisse constabit, quam duarum domorum huiusmodi pretium, in emptionem tot locorum Montium non vacabilium de dicta Urbe seu aliorum bonorum stabilium pro dote seu augmento dotis aliorum beneficiorum, ut praefertur, erigendorum unico contextu convertendum, iuxta aestimationem desuper a peritis utrinque eligendis faciendam, et seu arbitrio praedicti cardinalis titularis, intra tempus eis ad id praescribendum, eisdem capitulo, archipresbytero et canonicis persolvere, et interim illis annuas seu menstruas aut alias pensiones seu responsiones per eos ex dictis duabus domibus percipi solitas temporibus debitis praestare teneantur] similiter perpetuo concedimus et assignamus.

Salvis iuribus cardinalis titularis.

Canonici, allaque beneficia non resignanda, sed conferenda iuxta modum infra recensendum.

§ 4. Ut autem suppressio et extinctio praedicta suum quantocius sortiantur effectum, statuimus et ordinamus quod archipresbyteratum et canonicatus, et prebendas necnon beneficia huiusmodi ad praesens obtinentes illa nonnisi ad effectum suppressionis et extinctionis praedictarum resignare seu iuri, ipsis ac eo-

rum cuilibet in illis vel ad illa quomodolibet competenti, cedere ullatenus possint, et, si eos aliter quovis modo resignare vel dimittere aut iuri cedere contigerit, resignationes seu dimissiones vel cessiones huiusmodi in omnem et praeiudicium ipsorum resignantium, seu dimittentium, vel cedentium, ac in favorem suppressionis et extinctionis huiusmodi factae censeantur eo ipso, et tam in his singulis casibus, quam etiam eisdem modernis archipresbytero, canonicis et beneficiatis quandocumque et ubicumque decedentibus, suppressio et extinctio praedicta suum plenarium et integrum effectum sortiri debeant; neque archipresbyteratus, canonicatus, praebendae et beneficia huiusmodi, illorum vacatione, ut praefertur, vel aliis quomodolibet occurrente, apostolica vel ordinaria auctoritate cuiquam conferri, nec aliter disponi, nec aliqui in resignantium, dimittentium, cedentium vel decedentium locum ibidem suffici, surrogari, recipi vel admitti valeant; et, si aliquibus (etiam cum speciali de verbo ad verbum praesentium seu litterarum apostolicarum desuper conficiendarum et in eis contentorum quorumcumque mentione, derogatione vel suspensione) sine expresso praepositi et religiosorum ac totius Congregationis huiusmodi consensu in scriptis formaliter habito conferantur, aut de illis disponatur, collationes, dispositiones, derogationes et suspensiones huiusmodi nullae et invalidae existant, nec alicui suffragentur, sed suppressioni et extinctioni praedictis eo ipso locus factus sit et esse censeatur: si vero aliqui ex modernis archipresbytero, canonicis et beneficiatis, ante translationem de eis, ut praefertur, faciendam, decesserint, portio sic pro tempore decedentium aliis superstitibus nullatenus accrescat, sed u-

¹ Vel haec legendum *praedictae*, vel paulo post legendum *debeat* (R. T.).

sibus per nos seu Sedem praedictam designandis cedat eo ipso.

Haec domui privilegia omnia, quibus aliae eiusdem Congregationis domus fruuntur, communia reddantur.

§ 5. Insuper eidem domui regulari, ac pro tempore existentibus illius praeposito, religiosi et personis, ut omnibus et singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, praerogativis, concessionibus, favoribus, facultatibus, indulgentiis et aliis gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, aliis dictae Congregationis domibus, in genere vel in specie, pro tempore concessis, et quibus illae earumque praepositi, religiosi et personae pro tempore existentes, de iure vel consuetudine, seu ex privilegio aut aliis quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt in futurum, similiter et pariformiter, absque ulla prorsus differentiâ, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valeant et debeant, in omnibus et per omnia (perinde ac si illa omnia domui regulari per praesentes erectae illiusque praepositi, religiosi et personis praedictis specialiter et expresse concessa fuissent) pariter perpetuo indulgemus.

Clausulae pro huiusce constitutionis summa.

§ 6. Decernentes praesentes litteras nullo umquam tempore (etiam ex eo quod causae, propter quas emanarunt, coram dicto vicario vel alibi examinatae, verificatae et approbatae, ac Evangelista cardinalis, necnon capitulum, archipresbyter, canonici et beneficiati praedicti, vel quicumque alii in praemissis vel circa ea interesse quomodolibet habentes ad hoc vocati et auditi non fuerint, nec eisdem consenserint, aut quovis alio etiam enormis et enormissimae laesionis praetextu, vel ex quacumque alia quantumvis legitima et iuridica causa) de subreptionis, obreptionis vel nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, annullari, retractari, in ius vel controversiam revocari, ad terminos iuris reduci, seu ad-

versus eas quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, aut etiam motu simili concedi posse, neque sub quibusvis suppressionum, unionum et aliarum similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam per nos, vel quoscumque alios Romanos Pontifices successores nostros, dictamque Sedem, etiam in crastinum assumptionis eorundem successorum nostrorum ad summi apostolatus apicem, vel aliâs, etiam motu, scientiâ et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, et de eiusdem S. R. E. cardinalium pro tempore existentium consilio, sub quibuscumque tenoribus et verborum formis, ac ex quibusvis causis pro tempore faciendis, etiamsi in illis de eisdem praesentibus, earumque toto tenore et data specialis, specifica, expressa ac de verbo ad verbum mentio fiat (nisi Congregationis ac praepositi ac religiosorum praedictorum ad id expressus accesserit assensus ut praefertur), ullatenus comprehendi, sed tamquam in divini cultus, religionis et bonorum operum augmentum salutemque et exactiorem curam animarum tendentes semper et omnino ab illis exceptas, et quoties emanabunt, toties in pristinum et validissimum ac eum, in quo antea quomodolibet erant, statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori datâ, per pro tempore existentes praepositi et religiosos praedictos quodcumque eligendâ, concessas fore et esse, ac suos plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, atque ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac praedictos cardinales etiam de

latere legatos (sublatâ eis et eorum cui-
libet quavis aliter iudicandi et interpre-
tandi facultate et auctoritate) iudicari et
definiri debere; irritam quoque et inane,
si secus super his a quoquam, quavis au-
toritate, scienter vel ignoranter, conti-
gerit attentari.

Canon centum
scutorum super
palatio cardina-
lis tutelaris res-
tituitur ab omni
ipsi onere liber.

§ 7. Et, quia aliâs felicis recordationis
Clemens Papa VIII praedecessor noster
(per eum accepto, quod bonae memoriae
Innicus olim episcopus Portuensis cardi-
nalis de Aragoniâ nuncupatus, cui, tunc
in humanis agenti, dictum palatium, per
eum, quoad viveret, tenendum, habitan-
dum, possidendum et usufructuandum,
cum suis iuribus et pertinentiis universis
apostolicâ auctoritate reservatum existe-
bat, canonem annum nonaginta scuto-
rum similium antea sibi et pro tempore
existenti dicto cardinali titulari super ma-
gnâ domo quondam Horatii Incellari il-
liusque viridario, e conspectu ac sub
proprietae directoque dominio eiusdem
palatii consistentibus, debitum exsolvi so-
litum, capitulo ecclesiae sancti Laurentii
huiusmodi ad ipsius Innici cardinalis vi-
tam dumtaxat, et non ultra, liberaliter
cesserat et donaverat) eandem cessionem
et donationem, sub praetextu quod illae
in executionem decreti ab ipso praede-
cessore in dictae ecclesiae sancti Laurentii
visitatione emanati (quo cavebatur
quod pro tempore existens cardinalis titu-
laris ipsius ecclesiae sancti Laurentii, vel
quilibet alius qui dicti palatii commodum
sentiret, centum scuta in emendis et con-
ficiendis paramentis et ornamentis ad sa-
cra et divina in eadem ecclesiâ sancti
Laurentii decenter peragenda annis sin-
gulis expendere et persolvere deberet)
factae fuissent, nedum vitâ dicti Innici
episcopi et cardinalis, ac usu, habitatione,
commodo et usufructu palatii huiusmodi
durantibus, verum etiam perpetuis tem-
poribus validas existere (ita ut responsio

dicti annui canonis semper ad praedictos
capitulum¹ pertineret, ac eis in perpetuum
a dicto Horatio eiusque in magnâ domo
praedictâ successoribus persolvi deberet,
nec² dictus cardinalis titularis pro tempore
existens, seu quilibet alius qui dicti pa-
latii usum, habitationem aut commodum
qualitercumque haberet et sentiret, ali-
quid iuris amplius in responsione annui
canonis huiusmodi habere aut praeten-
dere quomodolibet possent³, ac omni et
toto iure ipsis vel aliis praedictis desuper
quomodocumque competente privati cen-
serentur, sed annuus canon et illius re-
sponsio huiusmodi esset et intelligeretur
esse sub omni iure, proprietate et directo
dominio ipsius ecclesiae sancti Laurentii),
reliqua autem decem scuta usque ad sum-
mam centum scutorum praedictorum tam
a dicto Innico episcopo et cardinale, quam
aliis futuris cardinalibus tituli sancti Lau-
rentii huiusmodi, seu dicti palatii posses-
soribus, aut aliâs commodum ex eo sen-
tientibus, annualim persolvi, ac in usum
paramentorum et ornamentorum praedi-
ctorum per dictos capitulum et canonicos
impendi atque converti debere decrevit;
et nihilominus annum canonem illiusque
responsionem huiusmodi in eundem u-
sum applicavit et appropriavit, prout in
ipsius praedecessoris litteris desuper sub
annulo Piscatoris expeditis plenius con-
tinetur⁴: indemnitati eiusdem cardinalis
titularis pro tempore existentis hâc in
parte prospicere volentes, ipsum ac dic-
tum eius palatium adversus decretum et
litteras praedecessoris huiusmodi, ac in
pristinum, et eum, in quo antea quomo-
dolibet erant, statum in omnibus et per
omnia, perinde ac si nullatenus emanas-
sent, restituimus, reponimus et plenarie

¹ Facile deest et canonicos (R. T.).

² Legimus nec pro ne (R. T.).

³ Legimus possent pro possint (R. T.).

⁴ Haec litt. Clementis VIII in Bull. non sunt (R. T.).

reintegramus, dictumque annum cano-
nem nonaginta scutorum ad ius, proprie-
tatem et directum dominium cardinalis
titularis pro tempore existentis eiusque
palatii huiusmodi reducimus, ac illa om-
nia ab ecclesiâ sancti Laurentii, illiusque
mensâ capitulari et sacristiâ praedictis,
similiter perpetuo separamus et dismem-
bramus; sicque separata et dismem-
brata praedicto palatio (ita ut de illius
pertinentiis penitus et omnino sit ac esse
censeatur) itidem perpetuo applicamus et
appropriamus, necnon Evangelistam car-
dinalem, eiusque in titulo et palatio hu-
iusmodi successores praedictos, nedum a
solutione et praestatione annui canonis
nonaginta et residui decem usque ad sum-
mam centum scutorum pro usu paramen-
torum et ornamentorum iuxta decreta et
litteras praedecessoris huiusmodi facien-
dâ, sed etiam quibuscumque sumptibus
et impensis (ad ecclesiae sancti Laurentii,
illiusque fabricae et sacristiae, necnon
paramentorum et ornamentorum huius-
modi, necnon cuiuscumque alterius sa-
crae et profanae suppellectilis manuten-
tionem, reparationem et restaurationem,
ac etiam praepositi et religiosorum praedi-
ctorum sustentationem, ac quorumcum-
que onerum illis respective incumbentium
supportationem necessariis) similiter per-
petuo eximimus, ac penitus et totaliter
liberamus.

Derogatio
contrariorum.

§ 8. Non obstantibus priori decreto et
declaratione, aliisque praemissis, necnon
piae memoriae Bonifacii Papae VIII, etiam
praedecessoris nostri, ac aliis constitutio-
nibus et ordinationibus apostolicis, dictae-
que ecclesiae sancti Laurentii, etiam in-
ramento, confirmatione apostolicâ, vel
quavis firmitate aliâ roboratis, statutis et
consuetudinibus, privilegiis quoque, in-
dultis et litteris apostolicis, illi ac pro
tempore existenti eiusdem tituli sancti
Laurentii presbytero cardinali, necnon

capitulo, archipresbytero, canonicis et
beneficiatis praedictis, aliisque personis,
sub quibuscumque tenoribus et formis,
ac cum quibusvis etiam derogatoriis
derogatoriis, aliisque efficacioribus et in-
solitis clausulis, necnon irritantibus et
aliis decretis, in genere vel in specie, per
dictum Clementem et alios quoscumque
Romanos Pontifices praedecessores no-
stros, ac etiam nos et dictam Sedem eius-
que legatos, quavis causâ et occasione,
etiam motu, scientiâ et potestatis pleni-
tudine paribus, etiam consistorialiter, ac
aliâs quomodolibet, etiam iteratis vicibus,
concessis, approbatis et innovatis. Quibus
omnibus, etiam pro illorum sufficienti
derogatione aliâs de illis eorumque totis
tenoribus specialis, specifica, expressa et
individua, ad de verbo ad verbum, non
autem per clausulas generales idem im-
portantes, mentio seu quaevis alia expres-
sio habenda, aut aliqua alia exquisita
forma ad hoc servanda foret, tenores
huiusmodi, ac si de verbo ad verbum,
nihil penitus omisso et formâ in illis tra-
ditâ observatâ, inserti forent, praesenti-
bus pro sufficienter expressis et insertis
habentes, illis aliâs in suo robore per-
mansuris, hac vice dumtaxat specialiter
et expresse derogamus, caeterisque con-
trariis quibuscumque.

§ 9. Nulli ergo omnino hominum li-
ceat hanc paginam nostrae absolutionis,
suppressionis, extinctionis, reservationis,
erectionis, institutionis, concessionis, as-
signationis, statuti, ordinationis, indulti,
decreti, restitutionis, repositionis, rein-
tegrationis, reductionis, separationis, dis-
membrationis, applicationis, appropri-
ationis, exemptionis, liberationis, voluntatis
et derogationis infringere, vel ei ausu te-
merario contraire: si quis autem hoc at-
tentare praesumpserit, indignationem om-
nipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli
apostolorum eius, se noverit incursum.

Clausulae pos-
nales.

Datum Romae apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCVI, quarto decimo kalendas maii, pontificatus nostri anno I^o.

Dat. die 18 aprilis 1606, pontif. an. 1.

XXXVII.

Confirmatio omnium gratiarum et privilegiorum Congregationis monachorum Coelestinorum Ordinis sancti Benedicti: et subiectio monasteriorum Galliae abbati generali, cum prohibitione habendi recursum extra Ordinem et cogendi capitulum generale absque interventu dicti abbatis¹.

Paulus Papa V.

ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Iniuncti nobis apostolici muneris ratio postulat, ut, sacrarum religionum in militanti Ecclesia suaves in Domino fructus assidue praestantium paternam curam gerentes, privilegia, gratias et indulta illis a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessa, quo validius perpetuo subsistant, apostolicae confirmationis robore libenter communiemus.

Confirmatio omnium gratiarum et privilegiorum.

§ 1. Volentes igitur universam Congregationem Coelestinorum Ordini sancti Benedicti, quam etiam nos, antequam ad summi apostolatus apicem assumpti essemus, semper non modico prosequuti sumus amore et ex qua uberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus ad ipsius Omnipotentis Dei laudem et christianae reipublicae spirituale commodum ac utilitatem

1 Sex post dies Paulus Papa privilegia omnia a decessoribus suis sanctae Lauretanae Domui concessa confirmavit in forma communi Brevis, quod incipit *Sacrae Domus Lauretanae*.

2 De institutione et statu huius Congregationis vide in Constitut. i Coelestini V *Et si cunctos*, tom. IV pag. 116.

ab ipsius Congregationis initio semper prodierunt, et in dies prodeunt, ac dilectos filios abbatem generalem et procuratorem ac monachos eiusdem Congregationis universos specialibus favoribus et gratiis prosequi, et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, motu proprio, non ad Celsi Romani abbatis generalis seu procuratoris vel monachorum dictae Congregationis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, praerogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessionem, aliaque privilegia et indulta spiritualia et temporalia, etiam per modum communicationis et extensionis inter se et cum aliis Congregationibus et Ordinibus Mendicantium et non Mendicantium, eidem Congregationi Coelestinorum dicti Ordinis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Apostolicam Sedem, sub quacumque verborum forma et expressione, etiam per solam Signaturam et vivae vocis oraculo, aut alias quomodolibet, concessa ac semel seu pluries confirmata, cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis, decretis et declarationibus, ac singulas litteras, tam sub plumbo quam in forma Brevis, aut alias, desuper confectas (quarum tenores et formas, datas, effectus, decreta et alia in illis contenta, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus) quatenus Sacri

1 Edit. Main. legit ad (R. T.).

Concilii Tridentini decretis, necnon regularibus dictae Congregationis institutis a Sede Apostolica approbatis, non adversentur, ac revocata non sint; nec sub aliquibus revocationibus comprehensa, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos, tam iuris quam facti, et solemnitatum, etiam de iure necessariorum, aut alias quomodolibet requisitarum, forsitan omissarum, et alios defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus, illasque et illa Congregationi praedictae, monachis, monialibus et oblatis, etiam per modum communicationis et extensionis huiusmodi, suffragari, eosque illis frui, uti et gaudere, ubi, quando et quoties opus fuerit, posse et debere in omnibus et per omnia decernimus.

Abbas generalis auctoritas tam in Italia quam in Gallia et ubique locorum monasteria visitandi.

§ 2. Praeterea motu, scientia et potestatis plenitudine similibus volumus et declaramus, quod abbas generalis debeat eligi, prout hactenus factum fuit, ac pariter quod ipse abbas generalis pro tempore existens possit et debeat visitare quaecumque suae Congregationis praedictae monasteria, tam in Italia quam in Gallia et ubique locorum existentia, quando et quoties ei videbitur, etiam nullam visitationis intimatione seu notificatione praecedente, cum observatione regulae ac constitutionum eiusdem Congregationis. Praeterea, quod venientes ad Urbem ex provincia Galliae, et ex quacumque alia provincia, ad ipsum abbatem generalem absque licentia et obedientia suorum provincialium et superiorum, et maxime si sint apostatae, profugi vel vagi, si generalis cognoverit absque causa legitimam illos venisse, debeant puniri iuxta formam constitutionum, et statim remitti

1 Fors. legend. *Congregationis praedictae monachis* etc. (R. T.).

ad suos superiores, prout remitti debeant, si venerint, absque huiusmodi suorum superiorum licentia et obedientia, etiam pro eorum devotione, secus autem si velint accedere ad Urbem, tamquam ad Apostolicam Sedem pro negotiis et recursibus habendis, tunc enim volumus liberum esse unicuique ad eam confluere, nec licere superioribus cuique prohibere.

Prohibitio habendi recursum extra Ordinem ad iudices et personas, etc.

§ 3. Ad haec, quod nullus praelatus, provincialis, abbas, prior vel monachus, secreta vel palam, directe vel indirecte, per seipsum vel per alios, ex quacumque causa vel occasione, possit ad quoscumque iudices, cuiuscumque dignitatis et qualitatis fuerint, habere recursum pro negotiis spectantibus ad Congregationem eiusque monasteria, in genere vel in specie, ad particulares personas, nisi ad suum abbatem generalem in Italia existentem, vel ubique locorum, ubi erit, vel in regno Galliae ad suos provinciales, vel ad capitula provincialia: qui contraverint, poenam excommunicationis ipso facto (atque indignationis nostrae), a qua non nisi a Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo, absolvi possit, et perpetuo privatus intelligatur quocumque gradu, honore et dignitate religionis, et careat voce activa et passiva.

Capitulumque generale absque dicti abbatis praesentia celebrandi.

§ 4. Postremo, quod capitula pro tempore facienda, tam in Gallia quam in quibuscumque aliis provinciis, debeant vocari capitula provincialia, non autem generalia, ita ut capitulum generale intelligatur illud quod celebrabitur cum assistentia generalis caeterorumque patrum definitorum.

Clausulae praeservative.

§ 5. Praesentes quoque litteras ullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae vel

1 Forsan supplendum *neque ad alias* (R. T.).
2 Supplendum *incurrat* (R. T.).
3 Seu potius lege *nullo* (R. T.).

quopiam alio defectu (seu etiam ex eo quod provincialis provinciae Galliae, ac prior et monachi Congregationis et Ordinis praedictorum, et forsitan alii interesse, etiam aliarum provinciarum, in praemissis habentes seu putantes, ad hoc vocati non fuerint) notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos iuris¹ vel in ius seu controversiam vocari posse, nec sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, suspensionibus vel aliis contrariis dispositionibus comprehendere;

Decretum irritans.

§ 6. Sicque per quoscumque iudices, et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, ac causarum Palatii Apostoli auditores (sublatam eis et eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) ubique iudicari et definiri debere, necnon irritum et inane decernimus si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§ 7. Quocirca dilecto filio causarum curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes committimus et mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios faciat², auctoritate nostram praesentes litteras et in eis contenta quaecumque plenum eorum effectum sortiri, illisque Congregationem et monachos praedictos pacifice frui et gaudere; non permittens³ quemquam desuper contra praesentium tenorem per quoscumque indebite molestari; contradictores quoslibet ac rebelles, et praemissis non parentes, per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

¹ Supple *reduci* (R. T.).

² Edit. Main. habet *faciant* (R. T.).

³ Edit. Main. legit *permittentes* (R. T.).

§ 8. Non obstantibus felicis recordationis Martini V et Eugenii IV, Bonifacii VIII ac Adriani VI et Clementis VII ac aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in Lateranensi et aliis conciliis generalibus editis, ac Ordinis et Congregationis huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio pro illorum sufficienti derogatione habenda foret, eorum tenores praesentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Derogatio contrarium.

§ 9. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptorum fides.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die xxix aprilis mdcvi, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 29 aprilis 1606, pontif. an. i.

XXXVIII.

Sequitur confirmatio privilegiorum provinciae Franciae eiusdem Ordinis, ac unionis olim factae monasterii sancti Benedicti terrae Nursiae Spoletanae dioecesis dictae Congregationis illi provinciae¹.

Dilectis filiis provinciali et monachis Congregationis Coelestinorum Ordinis sancti Benedicti provinciae Franciae

Paulus Papa V.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem ea, quae a suis praedecessoribus religiosis provinciis et personis provide concessa sunt, ut firma et illibata persistent, suae confirmationis robore communire, prout in Domino salubriter conspicitur² expedire.

Provinciae Franciae privilegia omnia confirmantur.

§ 1. Proinde nos, vos ac vestram provinciam specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, supplicationibus vestro nomine nobis humiliter porrectis inclinati, omnia et singula privilegia, gratias, immunitates, libertates, exemptiones, concessionem, indulta et indulgentias vestrae provinciae et illius monasterii et locis regularibus ac vobis, in genere vel in specie, aut alias quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Apostolicam Sedem ac eiusdem Aposto-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Fortasse legendum *conspicit* (R. T.).

licae Sedis de latere legatos vel nuncios quomodolibet concessa, confirmata et approbata, quatenus sint in usu, et non sint revocata, nec sub aliquibus revocationibus comprehensa, ac sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis ac constitutionibus apostolicis non adversentur (salvis litteris nostris nuper pro confirmatione privilegiorum universae Congregationis Coelestinorum, et visitatione monasteriorum Franciae emanatis, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus), apostolica auctoritate, tenore presentium, confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiciamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus.

§ 2. Praeterea, quia, ut accepimus, monasterium sancti Benedicti terrae Nursiae Spoletanae dioecesis Congregationis Coelestinorum olim vestrae provinciae apostolica auctoritate unitum et incorporatum fuit, nos huiusmodi unionem pariter confirmamus et approbamus, et, quatenus opus sit, idem monasterium cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, sine tamen praeiudicio aliorum monasteriorum Italiae vestrae provinciae per Romanos Pontifices praedecessores nostros unitorum, de novo eidem provinciae vestrae auctoritate et tenore praedictis perpetuo unimus, annectimus et incorporamus; ita ut liceat tibi, fili provincialis, et aliis superioribus istius provinciae priorem et monachos eiusdem vestrae provinciae in eodem monasterio Nursiae constituere et deputare, idemque monasterium regere et gubernare, prout in aliis provinciae Franciae monasteriis instituere et deputare, ac regere et gubernare valeatis¹.

Confirmatur etiam unio monasterii Nursiae alias facta.

§ 3. Decernentes sic, et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et dele-

Clausula.

¹ Potius videtur esse legendum *valetis* (R. T.).